

2.8° 141

Wschodzenia

Protyka

sa Szerbow

na Heto

1858.

W nakładom maczizy Herbskiej.

W Kommissji w Smolerzowej Kucharni.

48° 312°

W tutym 1858^{ym} ljezi po Khrystuſu, kotrež 365 dnjów wopſchija, ljezi ſo

wot ſworenja ſwjeta	5807,	wot ſatoženja budyſteho tachantſwa	638,
wot wuſtajeſja julianskeje protyki	1903,	wot ſpoczątka reformazije	340,
wot czerpenja a horjeſcacija Khrystuſoweſho	1825,	wot naroda krala Jana	56,
wot ſpoczątka kſcheſzjanſwa we Eſerbach	893,	wot ſatoženja maczizy ſerbſkeje	10.

Zyrkwinske ljetne ſnamenja.

W poređzenej Rehorjowej	W starej julianskeje
protyzy	protyzy.
XVI ſkota lježba	XVI
XV epakty	XXVI
XIX wobwod ſlónzja	XIX
I rómſke danſſe cziſlo	I
C piſimik nedželſti	E
3 nedželje po 3 kralow	1
4. haperleje jutrowniczka 23. mjerza	
25. nedž. po ſwj. trojizy do 1. adv. 28.	

ſmiejeje; jeli paſ predawſche ljezo wótre bylo, dha budže wele ſornow.

Brieni a poſleni ſyw budžetej naſljepſchej. —
 S blakami budže wele ſadu roſz, raniſchi wjetr budže duć a maſo hrimanjow ſa zyle ljetol! —

Schtyri ljetne czaſy.

Sapocžatk naſljezja: 20 mjerza 10 hodž. 15 min. wecžor.
 " ljezja: 21. junija 5 hodž. 55 min. wecžor.
 " naſhmy: 23. ſeptbr. 9 hodž. 5 min. dopoſn.
 " ſhmy: 22. dežembra 2 horž 52 min. rano.

Sacžmiczje ſlóneczka a mjeſaczka.

W l. 1858 budžetej ſo ſlóneczko a mjeſaczk dwóžy ſacžmicz. Briene ſacžmiczje mjeſaczka budže ſo ſtać 27. februara wecžor 9 hodž. 57 min. a budže pola naſ w Europiſkej kaž w Afrizy t widženju hać do 12 hodž. 7 min.

Briene ſacžmiczje ſlóneczka ſmieje ſo 15. mjerza. Kruh ſlóneczka budže ſo tudy ſacžmity widžicž pola naſ 12 hodž. 37 min. hać do 3 hodž. min. a tež w Amerizy, w Afrizy a w Aſiſkej.

Druhe ſacžmiczje mjeſaczka ſmieje ſo 24. auguſta popoſnju, ale budže jenož widžene w Auſtralije, we poſoſkej Aſiſkej a we poſoſkej Amerizy.

Druhe ſacžmiczje ſlóneczka 7. ſeptbr. popoſnju budže jenož we ſredžnej a poſoſkej Ameriſkej t widženju.

W ljezi 1858 knezi Merkur.

Stoljetna protyka praji, ſo ſu te ljeta, we kotrychž Merkur knezi, bóle ſuche a ſhmy, dylit cjopte a te- ho dla bóle neplódne, dylit plódne.

Naſjeto budže cjopte a ſuche pſchi ſapocžatku; w meji paſ ſmiejeſmy wele mroſow a mermeniow.

W ljezu budže wele deſchekitow, kotrež paſ ſuchu ſemju pravje wolſchewicz nemoža. Eſyno a žito budžetej ſo renje domſhowaci.

Sapocžatk naſhmy dyrbi deſchekitožy, kónz paſ ſuchi być. — Wo rianej naſhmy pſchindže ſhyna pſchi ſpocžatku dežembra t wele ſnjehom, tiž hać do februara leži.

Naſjetny ſyw, woſebje jecžmen, budže ſo derje radžicž; tola dyrbi ſo wſchito ſahje woſhć.

Šdyl je ljetu predy w ljezi ſuche a cjopte bylo, dha rožka a pſchenja maſo ſornow, ale wele ſlóny

Schtyri kwatembry.

W poređj. Rehorjowej a w starej julianskeje protyzy.

24. februara	{ Reminiſcere ſwj. trojizy kſchija Luzije }	12. februara.
26. meje		20. meje.
15. ſeptembra		17. ſeptembra.
15. dežembra		17. dežembra.

Jutrowna tabella.

1859 24. haperleje.	1864 27. mjerza pſch. l.	1869 28. mjerza.
1860 8. " pſch. l.	1865 16. haperleje.	1870 17. haperleje.
1861 31. mjerza.	1866 1. "	1871 9. "
1862 20. haperleje.	1867 21. "	1872 31. mjerz. pſch. l.
1863 5. "	1868 12. " pſch. l.	1873 13. haperleje.

12 nebeſke ſnamenja.

 boran,	 law,	 tſſelnik,
 byf,	 knežna,	 koſoróžf,
 dnóžnikaj,	 waſa,	 wódnny muž,
 raf,	 ſchforpion,	 rybi.

Abbreviatury abo pſchifrótsenja ſlowow.

⊙ ſlóneczko,	ſſh. pop. ſſhadženje popoſnju.
☾ mjeſaczk,	ſſh. dop. ſſhadženje dopoſnja,
☾ polny mjeſaczk,	ſh. pop. ſhowanie popoſnju.
☾ poſleni biertlik,	ſh. dop. ſhowanie dopoſnja.
☾ antody mjeſaczk,	hod. hodžina,
☾ prieni biertlik,	min. minuta,
	* ſtóne wikt.

1858. Januar, wulki różk, ma 31 dnjów.

Mieścąc i owe
pshcinsjenje.
Wedro.

Sermanki a
skótné wifki.

Tydzjenje a dny.	Poredzjena protyka.		Stara julianska Dezember 1857.	☉		☽ Mesece januara.	☾ stf. show hodj. min.
	evangelska.	katholska.		stf. hodj.	show. hod. m.		
Tert dopotin: Romst. 8, 24—28; popotin: Luf. 12, 15—19.							
1 piatk	Nowe lieto	Nowe léto	20 Ignazia	8 7 4 0		stf. pop.	
2 sobota	Matcharja	Mafaria	21 Julia	8 7 4 1		1 24	
1. tydzien. Tert dopotin: Tit. 3, 4—7; popotin: Luf. 2, 33—40.							
3 nedj.	po now. ljecji	po now. lécj.	22 4. abden.	8 7 4 3		8 47	
4 pónbdj.	Bazarija	Tita	23 Dagoberta	8 7 4 4		10 7	
5 wut.	Simeona	Telesfora	24 Gab. a Jjev.	8 6 4 5		11 22	
6 sreda	Tsioch kr	Sw. 3 kral.	25 Boji džen.	8 6 4 6		stf. dop.	
7 schw.	Julianj	Bojidara	26 Boj. macj.	8 5 4 7		0 30	
8 piatk	Erharda	Severina	27 Schjzjep. m	8 5 4 9		1 49	
9 sobota	Czejzjomjera	Juliana	28 20,000 m.	8 4 4 10		3 2	
2. tydzien. Tert dopotin: Gal. 3, 23—29; popotin: Luf. 2, 41—52.							
10 nedj.	1. nedj. po 3 kr.	1. nedj. po 3 kr.	29 n. po hodj.	8 4 4 11		4 16	
11 pónbdj.	Mofisje	Gygina	30 Anysije	8 3 4 13		5 28	
12 wut.	Reinholda	Arkadia	31 Melanije	8 3 4 14		6 33	
13 sreda	Silarfa	Leontia	1 R. l. 1858.	8 2 4 16		7 29	
14 schw.	Jelira	Hilaria	2 Sylwestra	8 1 4 17		8 11	
15 piatk	Bohuw.	Pawowa	3 70 japoscht.	8 1 4 18		stf. pop.	
16 sobota	Erdmuthy	Marczella	4 Theofanta	8 0 4 20		5 33	
3. tydzien. Tert dopotin: Romst. 12, 1—6; popotin: Jana 2, 1—11.							
17 nedj.	2. nedj. po 3 kr.	2. nedj. po 3 kr.	5 n. po n. lj.	7 59 4 22		6 52	
18 pónbdj.	Jelizity	Pétr. stow. R.	6 Tsioch kral.	7 58 4 23		8 10	
19 wut.	Prioki	Kanuta	7 Jan kcejen.	7 57 4 25		9 29	
20 sreda	Gab. Sebaf.	Fabiana Boscj.	8 Jurija Kr.	7 56 4 26		10 49	
21 schw.	Hanzje	Hanzje	9 Polymutha	7 55 4 28		stf. dop.	
22 piatk	Vinzenja	Vincencza	10 Rehorja R.	7 54 4 29		0 10	
23 sobota	Charity	Marije slubečne	11 Theodosia	7 52 4 31		1 36	
4. tydzien. Tert dopotin: Romst. 12, 14—21; popotin: Matth. 8, 5—13.							
24 nedj.	3. nedj. po 3 kr.	3. nedj. po 3 kr.	12 Triodium.	7 51 4 33		3 6	
25 pónbdj.	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermyla	7 50 4 35		4 24	
26 wut.	Poljarpa	Poljarpa	14 Zacheja	7 48 4 37		5 53	
27 sreda	S. Khrystof.	Jana Kresost.	15 Paw. Th.	7 47 4 39		6 56	
28 schw.	Karolinj	Czerilla	16 Marzella	7 45 4 41		7 38	
29 piatk	Theob.	Francza Cal.	17 Antona	7 44 4 43		stf. pop.	
30 sobota	Abelgumby	Martiné	18 Athanasije	7 43 4 44		6 17	
5. tydzien. Tert dopotin: 1. Korinth. 9, 24—27; popotin: Matth. 20, 1—16.							
31 nedj.	Septuagesima	Septuagesima	19 Septuag.	7 41 4 47		7 40	

☽ Posleni
bjertlit 7. jan
rano 1 hodj.
36 min. po
kaje na symu.

☽ Msojy
mjesh. 15. jan
rano 6 hod.
22 min. pshc-
neše deschcj
a snjeh.

☽ Prijeni
bjertlit 22.
jan. weczor 5
hodj. 47 min.
po kaje na
symu.

☽ Polny
mjesh. 29. jan.
dop. 10 hod.
1 min. ma
symu se
snjehom.

Stoljetna
protyka:
Nowe lieto
sajocjne ho
se symu; 8.
wane snjeh,
wot 15. syma
troch. fastane
ale snjeh a
deschcjit dje
a traje to hacj
do kónza.

1 Lipff.
5 Bart (Jane
wifki)
6 Meshwacki-
do.
11 Stafegj.
12 Hallsch-
trow.*
18 Rinebóck.*
23 Wubyschin.*

Serbste
wshiflowa.
Stary ma
šmerez pshed
woblicjom,
msojy sa khri-
betom.

Schtój hze
njeschto do-
stacj, dyrbi
njeschto wu-
stacj.

Schtój sa
wotšjen
pshchima, ni-
cjo w horsch-
czi nima.

Schtój stow-
dži cjas, ion
stomdži
kwasj.

Nimasch ma
kójde lieto
msoje.

1858. Februar, mały różk, ma 28 dniów.

Mieścącłowe
přchemjenenje
Wedro.

Sermani a
stotne wiff.

Tydzjenje a dny.	Poredjena protyka.		Stara julianska Januar.	☉		☾ Mebste Januena.	☽ fsh. fhow. hod. min.
	evangelska.	katholska.		fshabj. hod. m.	fhow. hod. m.		
1 pónđj.	Brigitty	Ignacza	20 Euthymia	7 40	4 48		fsh. pop.
2 wut.	Marije wucjšk.	Swětk. Mar.	21 Eriodionia	7 40	4 49		10 16
3 šreda	Blazija	Bwazija	22 Timotheja	7 38	4 51		11 31
4 šchw.	Beronikk	Handr. Korf.	23 Klemenfa	7 37	4 52		fsh. dop.
5 pjat.	Agathy	Agathe	24 Kentje	7 35	4 54		0 46
6 šobota	Dorotheje	Dorotheje	25 Jurja Th.	7 33	4 56		2 0

☾ Pořlenti
6jertlik 5. fe-
bruar. wecjor
10 hodj. 6 m.
na hrořne we-
dro pořaje.

☽ Młody
mjeř. 13. fe-
bruar. wecjor
11 hodj. 2 m.
ma mořre
wedro.

☽ Brieni
6jertlik 21. fe-
bruara rano
1 hodj. 48 m.
přchineře
špeřke
wedro.

☽ Pořny
mjeř. 27. fe-
bruar. wecjor
10 hod. 54 m.
pořaje na ne-
řtajne wedro.

☽ Stoljetna
protyka:
1.—4. mřó-
cjne, 5. řjany
džen, 9. wulfa
řyma, 10. řy-
mny djen, řaj-
fa wele řjet
neje jabyň-
řyf. 11. a 12.
řara řyma, 14.
cjořto řdeř-
cjkřom, na řo-
tryj wulfa
moda řjehu-
je, hacj do
řónza wjeřř-
kojte a řnje-
řojte wedro.

1 Luban.*
1 Łukow.*
1 Rumburg.
3 Radeberg.*
3 Żarów.*
3 Nieřwaczi-
dko.*
8 Šchorełz.*
8 Gařyn.*
8 Pšchibus.*
9 Š. lř-
row.*
12 Kalawa.*
15 Biřkowitz.*
15 Nowořalž.
15 Wojerecy.*
15 Brov.*
17 Bernardži-
řy.*
20 Trebulje.*
22 Draždžany
22 Luborař.
22 Ğróđk.*
23 Bařicej.*
24 Jařuřa.*

6. tydzjei. Tert dopořn: 2. Korinth. 11, 21—31; popořn: Łuf. 8, 4—15.

7 nedj.	Seragesima	Seragesima	26 Mjakořpuka	7 31	4 58		3 14
8 pónđj.	Honorata	Jana mart.	27 Jana Kryř.	7 29	5 0		4 22
9 wut.	Apolloniře	Ğaple	28 Ğufr. Š.	7 28	5 2		5 22
10 šreda	Šcholastiki	Šcholastiki	29 Ignacza	7 26	5 3		6 10
11 šchw.	Ğufrořiny	Deřberia	30 Kreoř.	7 25	5 5		6 44
12 pjat.	Jordana	Ğulaliře	31 Ğyriata	7 23	5 7		7 10
13 šobota	Ğulaliře	Juliane	1 februara	7 21	5 9		fsh. pop.

7. tydzjei. Tert dopořn: 1. Korinth. 13; popořn: Łuf. 18, 31—43.

14 nedj.	Ğřohimi	Quinquages.	2 Šcyropuka	7 19	5 10		5 55
15 pónđj.	Faustina	Faustina	3 Blazija	7 17	5 12		7 16
16 wut.	Pořnizy	Pořnizy	4 Ğidora	7 15	5 13		8 36
17 šreda	Šřasna šreda	popelna šreda	5 Agathy	7 14	5 15		9 58
18 šchw.	Konfordiře	Konfordiře	5 Dorotheje	7 12	5 17		11 24
19 pjat	Susanny	Ğabina	7 Barthenija	7 9	5 19		fsh. dop.
20 šobota	Lebrehta	Ğucharla	8 Theořila	7 7	5 21		0 51

8. tydzjei. Tert dopořn: 2 Korinth. 6, 1—10; popořn: Jana 10, 12—16.

21 nedj.	Invocav.	1. nedj. pořta	9 Quadrages.	7 5	5 23		2 10
22 pónđj.	Pjetr. řt.	Pětr řřoř.	10 Ğharelamy.	7 3	5 25		3 41
23 wut.	Łazara	Romanė	11 Ğufrořiny	7 1	5 27		4 48
24 šreda	Łwatember Matthiařa	Łwuře- dře Matthiařa	12 Łwatember	6 59	5 28		5 35
25 šchw.	Wiřtorina	Porřira	13 Ğulaliře	6 57	5 30		6 9
26 pjat.	Reřtoria	Reřtora	14 Aurenzia	6 55	5 32		6 31
27 šobota	Wolbrehta	Leandra	15 Dneřima	6 53	5 34		fsh. pop.

9. tydzjei. Tert dopořn: Ğebr. 12, 1—6; popořn: Math. 15, 21—28.

28 nedj.	Reminiscere	2. nedj. pořta	16 2. pořt. nedj.	6 51	5 36		6 34
----------	-------------	----------------	-------------------	------	------	--	------

15 Biřkowitz.*
15 Nowořalž.
15 Wojerecy.*
15 Brov.*
17 Bernardži-
řy.*
20 Trebulje.*
22 Draždžany
22 Luborař.
22 Ğróđk.*
23 Bařicej.*
24 Jařuřa.*

Šerbřte
přřiřřłowa.
Pcořki w řy-
mi nenofřa.
Paduřřne
penery ne-
přřeřniwja.
Řaj řur lecjř
po wjeřřřřu,
tař paduřeje
wocji po
branju.
Reřpřawy
řrořř dřeřacj
přawyř
řejeře.
Wećřorne pu-
cjkři wřřelate
řřonja.

1858. Mjerz, naljetnik, ma 31 dnjow.

Mješaczkowe
přehledjenje.
Wedro.

Hermantki a
stotne wili.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyfa.		Stara julianska Februar.	☉		Meteste inamjeza.	☽
	evangelska.	katholska.		šhabj. hod. m.	šhow. hod. m.		
1 pónďj.	Albina	Albina	17 Konstanzije	6 48	5 37		šth. pop.
2 wut.	Amališe.	Simpliczia †	18 Drihodora	6 46	5 39		9 8
3 šreda	Kunigundy	Kunigundé †	19 Archippa	6 44	5 41		10 25
4 šchw.	Gabriana	Mriana	20 Lea s Cat.	6 41	5 43		11 40
5 pjatk.	Polutny pjatk.	Wedricha	21 Timotheja	6 39	5 44		šth. dop.
6 šobota	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 36	5 46		0 56

☽ Pošleni
bierlik 7.
mjerza wecjor
7 hodj. 0 min.
je wjetřkajny
a hrošny.
☽ Mlody
mjeř. 15.
mjerza přich-
potnju 1 hod.
2 min. pokaje
na jasne
nebjo.

1 Stokwnjo.*
1 Zaban.*
2 Bart* a
Iane wili.
2 Dobroslub*
3 Reřwacki-
dfo.*
3 Radeburg*
8 Draždja-
ny.*
8 Galsch-
trow.*
8 Nyčwald*
8 Lubin.
8 Säkant-
now.

☽ Brieni
bierlik 22.
mjerza dopol-
nja 8 hodj.
31 min. ma
poděřkejitu
rjany cjopty
cjař.
☽ Polny
mjeř. 29.
mjerza přich-
potnj. 12 hod.
58 min. přich-
neře řymne
wedro.

10 Křošno.
10 Kubland.*
10 Kulow.*
15 Bolejniza*
15 Nyčbach.
15 Dubz.*
15 Grabin.*
15 Golischyn.
21 Briwatb.
29 Kulow.
29 Luboras.
30 Warřchj.*

10. tydžej. Tert dopoln: 1. Pjetra 2, 21—25; popoln: Lut. 20, 9—20.

7 nebj.	Dull	3. nebj. pošta	233. pošt. nebj.	6 34	5 47		2 8
8 pónďj.	Silemona	Silemona	24 Polykarpa	6 33	5 49		3 11
9 wut.	Rebessi	Francziřki	25 šhow. Jan.	6 31	5 51		4 4
10 šreda	Alexandra	Kaja	26 Teresije	6 28	5 52		4 43
11 šchw.	Košiny	Košiné	27 Porřyra	6 26	5 54		5 11
12 pjatk.	Rehořa	Rehořa	28 Protopa	6 24	5 56		5 33
13 šobota	Salomona	Nicęfora	1 mjerza	6 22	5 58		5 50

11. tydžej.* Tert dopoln: Romřk. 5, 1—6; popoln: Jana 15, 18—25.

14 nebj.	Zátare	4. nebj. pošta	2 4. pošt. nebj.	6 19	5 59		6 3
15 pónďj.	Křystofa	Longina	3 Eutropia	6 17	6 0		šh. pop.
16 wut.	Henrietty	Heriberta	4 Gerastina	6 15	6 2		7 39
17 šreda	Serty	Patricija	5 Konona	6 13	6 4		9 6
18 šchw.	Anselma	Czerilla	6 42. mart.	6 11	6 6		10 35
19 pjatk.	Josefa	Josefa	7 Basilia	6 8	6 8		šh. pop.
20 šobota	Joachima	Archippa	8 Theofilakta	6 6	6 9		0 5

12. tydžej. Tert dopoln: Romřk. 8, 31—39; popoln: Jana 16, 16—22.

21 nebj.	Judita	5. nebj. pošta	9 5. pošt. nebj.	6 3	6 11		1 31
22 pónďj.	Košimira	Oktawiana	10 Kobrata	6 1	6 13		2 43
23 wut.	Eberharda	Wiktoria	11 Sofronta	5 59	6 15		3 36
24 šreda	Gabriela	Simeona	12 Theofona	5 57	6 17		4 10
25 šchw.	Marije přichp.	Marije připow.	13 Nicęfora	5 54	6 18		4 35
26 pjatk.	Kastala	Ludgera	14 Benedikta	5 52	6 20		4 54
27 šobota	Ruperta	Ruperta	15 Agapita	5 50	6 21		5 8

13. tydžej. Tert dopoln: Philip. 2, 5—11; popoln: Math. 21, 1—9.

28 nebj.	Palmar	Bowontzka	166. pošt. nebj.	5 48	6 23		šth. pop.
29 pónďj.	Eustach.	Eustachia	17 Alexia	5 46	6 24		6 48
30 wut.	Guida	Kwirina	18 Cyrilla w.	5 44	6 26		8 4
31 šreda	Detlawa	Balbiné	19 Josefa	5 41	6 28		9 20

☽ Stoljetna
protyfa:
Mjerz je wot
pocjatk. hacj
do 22. ř we-
řřa řymny,
22. přichidje
cjopty deřchj,
nebjo řo wu-
řant a na
to rjane
cjopte dnj
přichidhabeja.
Přich konzu
pař řařo řyma
řakupi.

☽ Šerbřte
přichidlowa.
řdy bwhatj
wymje a
řhuby řwinjo
řarjeje, dha je
wulle powe-
danje.
—
Wot wowsa
řonik přelnje
řořřa.
—
Řař řo mlody
nařořřř,
tař řo řary
řadjeřřř.

1858. Gaperleja, jutrownik, ma 30 dnjów.

Miešacjowe
schemsenenje.
Wedro. Hermani a
słotne witi.

Tydzień a dny.	Poredżena protyka.		Stara iulianska Wjers.	☉		Nebste namirija.	D
	evangelska.	katholiska.		sfhadj. hod. m.	sfhow. hod. m.		
1 shtw.	Seleny shtw.	Ze. shtwórk	20 Jana Scr.	5 39	6 29		sfh. pop.
2 pjatk	Gjichi pjatk	Wulki pjatk	21 Jafuba B.	5 37	6 31		11 50
3 sobota	Daria	Richarda	22 Wasilia	5 34	6 33		sfh. dop.

14. tydzień. Text dopohn: 1. Pjetra 1, 3—9; popohn: Mark. 16, 1—8.

4 nedj.	1. sfwedj. jut.	1. sfv. dj. jut.	23 1 sw. jut.	5 33	6 34		0 58
5 pónbj.	2. sfwedj.	2. sfv. dj. jut.	24 2 sw. jut.	5 30	6 35		1 56
6 wut.	Irenka	Wilhelma	25 Błagowj.	5 28	6 37		2 40
7 sředa	Luisy	Herm. Josef	26 Kortula	5 26	6 39		3 11
8 shtw.	Cólestina	Mansweta	27 Ruperta	5 24	6 41		3 36
9 pjatk	Theofila	Mar. Kleop.	28 Hilaria	5 21	6 42		3 54
10 sobota	Daniela	Mechthildé	29 Marka	5 19	6 44		4 2

15. tydzień. Text dopohn: 1. Kor. 15, 50—57; popohn: Jana 20, 24—29.

11 nedj.	Quasimodog.	1. nedj. po jut.	30 Quasim.	5 17	6 46		4 21
12 pónbj.	Eustorgia	Julia	31 Hygaza	5 15	6 48		4 33
13 wut.	Justin.	Hermogené	1 Gaperleje	5 12	6 49		4 45
14 sředa	Tiburza	Tiburcja	2 Tita	5 10	6 51		th. pop.
15 shtw.	Paterna	Paterna	3 Jos. a Reh.	5 7	6 52		9 41
16 pjatk	Narona	Narona	4 Niketasa	5 5	6 54		11 12
17 sobota	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 3	6 56		th. dop.

16. tydzień. Text dopohn: Romf. 10, 8—14. popohn: Jana 21, 15—17.

18 nedj.	Miserik. Dem.	2. nedj. po jut.	6 Miserik.	5 1	6 58		0 31
19 pónbj.	Hermogena	Timona	7 Jurija	4 59	6 59		1 32
20 wut.	Sulpizja	Severiana	8 Domascha	4 57	7 1		2 13
21 sředa	Abolara	Anselma	9 Gushcha	4 55	7 3		2 41
22 shtw.	Sotera	Sotera	10 Terenza	4 53	7 5		3 1
23 pjatk	Jurija	Jurija	11 Antirafa	4 51	7 5		3 17
24 sobota	Alberta	Fidela	12 Wasilia	4 49	7 7		3 28

17. tydzień. Text dopohn: 1. Pjetra 2, 11—17. popohn: Łuf. 24, 46—49.

25 nedj.	Jubilate	3. nedj. po jut.	13 Jubilate.	4 47	7 8		3 39
26 pónbj.	Kleta	Kleta	14 Martina	4 45	7 10		3 50
27 wut.	Tertull.	Anthima	15 Aristarcha	4 43	7 12		4 1
28 sředa	Witala	Witala	16 Achazja	4 41	7 14		sfh. pop.
29 shtw.	Sibillse	Petra	17 Simeona	4 39	7 15		9 35
30 pjatk	Eutropia	Rhaté Sien.	18 Jana Dez.	4 37	7 16		10 45

☾ Posłeni
bjertlit 6. ha-
perleje popoh-
nju 2 hod. 33
min. pschi-
neše nestajne
wedro.

☾ Młody
mješ. 14. hap.
rano 12 hodj.
5 min. poka-
na rjane
wedro.

☾ Prieni
bjertlit 20.
hap. popoh-
nju 3 hodj. 16
min. ma
deszczik.

☾ Potny
mješ. 28. hap.
rano 3 hodj.
45 min. poka-
je na cjopty a
płodny cjaš.

Stoljetna
protyka:

Hacj d. 15.
Gaperleje je
symne a suche
wedro. 16. a
17. w nozy
mersnenje, so
rózje w srebro-
dach smersnu;
wot 24. hacj
do kónza bur-
dže sašo cjo-
p.

18. a 19. w
mješ. 25. a 26.
mješ. 27. a 28.
mješ. 29. a 30.
mješ. 31. a 1.
mješ. 2. a 3.
mješ. 4. a 5.
mješ. 6. a 7.
mješ. 8. a 9.
mješ. 10. a 11.
mješ. 12. a 13.
mješ. 14. a 15.
mješ. 16. a 17.
mješ. 18. a 19.
mješ. 20. a 21.
mješ. 22. a 23.
mješ. 24. a 25.
mješ. 26. a 27.
mješ. 28. a 29.
mješ. 30. a 31.
mješ. 1. a 2.
mješ. 3. a 4.
mješ. 5. a 6.
mješ. 7. a 8.
mješ. 9. a 10.
mješ. 11. a 12.
mješ. 13. a 14.
mješ. 15. a 16.
mješ. 17. a 18.
mješ. 19. a 20.
mješ. 21. a 22.
mješ. 23. a 24.
mješ. 25. a 26.
mješ. 27. a 28.
mješ. 29. a 30.
mješ. 31. a 1.
mješ. 2. a 3.
mješ. 3. a 4.
mješ. 4. a 5.
mješ. 5. a 6.
mješ. 6. a 7.
mješ. 7. a 8.
mješ. 8. a 9.
mješ. 9. a 10.
mješ. 10. a 11.
mješ. 11. a 12.
mješ. 12. a 13.
mješ. 13. a 14.
mješ. 14. a 15.
mješ. 15. a 16.
mješ. 16. a 17.
mješ. 17. a 18.
mješ. 18. a 19.
mješ. 19. a 20.
mješ. 20. a 21.
mješ. 21. a 22.
mješ. 22. a 23.
mješ. 23. a 24.
mješ. 24. a 25.
mješ. 25. a 26.
mješ. 26. a 27.
mješ. 27. a 28.
mješ. 28. a 29.
mješ. 29. a 30.
mješ. 30. a 31.
mješ. 1. a 2.
mješ. 2. a 3.
mješ. 3. a 4.
mješ. 4. a 5.
mješ. 5. a 6.
mješ. 6. a 7.
mješ. 7. a 8.
mješ. 8. a 9.
mješ. 9. a 10.
mješ. 10. a 11.
mješ. 11. a 12.
mješ. 12. a 13.
mješ. 13. a 14.
mješ. 14. a 15.
mješ. 15. a 16.
mješ. 16. a 17.
mješ. 17. a 18.
mješ. 18. a 19.
mješ. 19. a 20.
mješ. 20. a 21.
mješ. 21. a 22.
mješ. 22. a 23.
mješ. 23. a 24.
mješ. 24. a 25.
mješ. 25. a 26.
mješ. 26. a 27.
mješ. 27. a 28.
mješ. 28. a 29.
mješ. 29. a 30.
mješ. 30. a 31.
mješ. 1. a 2.
mješ. 2. a 3.
mješ. 3. a 4.
mješ. 4. a 5.
mješ. 5. a 6.
mješ. 6. a 7.
mješ. 7. a 8.
mješ. 8. a 9.
mješ. 9. a 10.
mješ. 10. a 11.
mješ. 11. a 12.
mješ. 12. a 13.
mješ. 13. a 14.
mješ. 14. a 15.
mješ. 15. a 16.
mješ. 16. a 17.
mješ. 17. a 18.
mješ. 18. a 19.
mješ. 19. a 20.
mješ. 20. a 21.
mješ. 21. a 22.
mješ. 22. a 23.
mješ. 23. a 24.
mješ. 24. a 25.
mješ. 25. a 26.
mješ. 26. a 27.
mješ. 27. a 28.
mješ. 28. a 29.
mješ. 29. a 30.
mješ. 30. a 31.

18. a 19. w
mješ. 25. a 26.
mješ. 27. a 28.
mješ. 29. a 30.
mješ. 31. a 1.
mješ. 2. a 3.
mješ. 3. a 4.
mješ. 4. a 5.
mješ. 5. a 6.
mješ. 6. a 7.
mješ. 7. a 8.
mješ. 8. a 9.
mješ. 9. a 10.
mješ. 10. a 11.
mješ. 11. a 12.
mješ. 12. a 13.
mješ. 13. a 14.
mješ. 14. a 15.
mješ. 15. a 16.
mješ. 16. a 17.
mješ. 17. a 18.
mješ. 18. a 19.
mješ. 19. a 20.
mješ. 20. a 21.
mješ. 21. a 22.
mješ. 22. a 23.
mješ. 23. a 24.
mješ. 24. a 25.
mješ. 25. a 26.
mješ. 26. a 27.
mješ. 27. a 28.
mješ. 28. a 29.
mješ. 29. a 30.
mješ. 30. a 31.
mješ. 1. a 2.
mješ. 2. a 3.
mješ. 3. a 4.
mješ. 4. a 5.
mješ. 5. a 6.
mješ. 6. a 7.
mješ. 7. a 8.
mješ. 8. a 9.
mješ. 9. a 10.
mješ. 10. a 11.
mješ. 11. a 12.
mješ. 12. a 13.
mješ. 13. a 14.
mješ. 14. a 15.
mješ. 15. a 16.
mješ. 16. a 17.
mješ. 17. a 18.
mješ. 18. a 19.
mješ. 19. a 20.
mješ. 20. a 21.
mješ. 21. a 22.
mješ. 22. a 23.
mješ. 23. a 24.
mješ. 24. a 25.
mješ. 25. a 26.
mješ. 26. a 27.
mješ. 27. a 28.
mješ. 28. a 29.
mješ. 29. a 30.
mješ. 30. a 31.
mješ. 1. a 2.
mješ. 2. a 3.
mješ. 3. a 4.
mješ. 4. a 5.
mješ. 5. a 6.
mješ. 6. a 7.
mješ. 7. a 8.
mješ. 8. a 9.
mješ. 9. a 10.
mješ. 10. a 11.
mješ. 11. a 12.
mješ. 12. a 13.
mješ. 13. a 14.
mješ. 14. a 15.
mješ. 15. a 16.
mješ. 16. a 17.
mješ. 17. a 18.
mješ. 18. a 19.
mješ. 19. a 20.
mješ. 20. a 21.
mješ. 21. a 22.
mješ. 22. a 23.
mješ. 23. a 24.
mješ. 24. a 25.
mješ. 25. a 26.
mješ. 26. a 27.
mješ. 27. a 28.
mješ. 28. a 29.
mješ. 29. a 30.
mješ. 30. a 31.

Sberbste
pschifłowa.
Soliczka bes
lena, nima
žanoh mena.
—
Pjeni so bošt
lehnyc sta-
nenja dla.
—
Sdny swje-
domje wo-
tuczi, pschi-
bjełne czeri
je kolebacj.
—
Schtōž so
wody boji,
netwať so
i rjez.

1858. Męja, różomnik, ma 31 dnjów.

Mępacjowe
přchemjenenje
Wedro. Germanki a
słotne wiśi.

Dźpjeńje a dnj.	Poredźena protyka.		Stara julianŝka Saperleja.	☉		Męse řnanija.	☾		C Pořleni gjeřł. 6. męje rano 7 hodj. 30 min. ma rjane gjopte dnj.	G
	evangelŝka.	katholŝka.		řhabj. heb. m	řhgw. heb. m.		řřh. heb. min.	řřh. heb. min.		
1 řobota	Fił. Jakuba	Fił. ħa Jak.	19 Hermogena	4 35	7 19		řřh. 30 min.			1 Bart.* 3 Drađžbang 3 Wořeręđb.* 3 Luborađ.* 3 Łufow.* 3 Radmeri- đb.* 5 Reřwacj- đw.* 7 Kalawa.* 10 Lubij.* 10 Kanteń.* 10 Żabań.* 12 Reřwacj- đw.*
18. tydźeń. Tęxt dopoń: Jaf. 1, 13—18. popoń: Jana 16, 5—15.										
2 neđj.	Cantate	4. neđj. po jut.	20 Cantate	4 33	7 21		řřh. dop.			☽ Młody męjeř. 13. męj. rano 8 hodj. 37 min. wob- řhowa rjane a gjopte wedro.
3 pńndź.	Řiřłija nam.	Řiřł. namař.	21 Januaria	4 31	7 23		0 36			☽ Prjeni gjeřł. 19. męj- eř mećor 11 hodj. 9 min. męjeř přči- řtajnej gjo- ploći ħrma- nje.
4 wut.	Floriana	Moniřł	22 Parakřta	4 29	7 24		1 11			☽ Potńy męjeř. 27. męje mećor 6 hod. 54 min. přči- neře gjopty deřćęjřł.
5 řreda	Gořarb.	Bia pāt.	23 Ĥurija	4 28	7 26		1 38			Stołjetna protyka: Rjane wedro traje ħać do 6., 7. wjeter. wot 8. do 18. budje jara gjopte, wot 25 do 20. pńndje płńny deřćęjřł; wot 29. do řńwca jara płńny ęjař.
6 řřw.	Jan. Př.	Jana Přort.	24 Salwařa	4 26	7 27		1 58			
7 pñatř	Bõumjera	Staniřwawa	25 Marķa Gw.	4 24	7 29		2 12			
8 řobota	Đetriřa	Miřłala gjew.	26 Bařłta	4 22	7 31		2 27			
19. tydźeń. Tęxt dopoń: 2 Korinř. 9, 8—11. popoń: Jana 16, 23—28.										
9 neđj.	Rogate	5. neđj. po jut.	27 Rogate	4 20	7 32		2 38			
10 pńndź.	Wiktorije	Antonja	28 Ĥafona	4 19	7 33		2 50			
11 wut.	Abõřa	Florantina	29 9 mart.	4 18	7 34		3 3			
12 řreda	Řankrađ.	Řankrađa	30 Ĥaf. jap.	4 16	7 36		3 19			
13 řřw.	Boje řp.	Bořoh řpęcja	1 męje Đ. řp.	4 14	7 38		řřh. dop.			
14 pñatř	Řryřłiana	Řačõmia	2 Athanařta	4 13	7 39		10 8			
15 řobota	Sořije	Sořije	3 Ĥimořeja	4 11	7 41		11 20			
20. tydźeń. Tęxt dopoń: Ĥpřeř. 2, 4—7; popoń: Jana 15, 26—16, 4.										
16 neđj.	Ĥraudi	6. neđj. po jut.	4 Ĥraudi	4 10	7 42		řřh. dop.			
17 pńndź.	Đõõfõ	Đruna	5 Ĥreny	4 8	7 44		0 10			
18 wut.	Benanza	Řelira	6 Ĥiõba	4 7	7 46		0 44			
19 řreda	Botęń.	Đętra Ĥõleřł.	7 Ĥřčłij. nam.	4 6	7 47		1 7			
20 řřw.	Đheręřije	Bařłije	8 Jan. Ĥheob.	4 5	7 49		1 22			
21 pñatř	Đrudęńza	Đonata	9 Ĥeřłatařa	4 4	7 50		1 36			
22 řobota	Ĥeleny	Ĥelenę	10 Ĥřim. Ĥal.	4 2	7 52		1 48			
21. tydźeń. Tęxt dopoń: Ĥpřeř. 1, 9—14; popoń: Ĥap. Ĥř. 2, 1—13.										
23 neđj.	1. řw. řřęjřł	1. řw. řřatřw	11 1. řw. řřłj	4 1	7 53		1 58			
24 pńndź.	2. řw. řřęjřł	2. řw. řřatřw	12 2. řw. řřłj	4 0	7 55		2 9			
25 wut.	Ĥurbana	Ĥurbana	13 318 wõtj.	3 59	7 56		2 23			
26 řreda	Řwatęm.	Řõęęe ħęđ	14 Ĥwatęmđ.	3 57	7 58		2 38			
27 řřw.	Floręńza	Đelema	15 Řačõna	3 56	7 59		řřh. pop			
28 pñatř	Wyłema	Đermana	16 Ĥery	3 55	8 0		9 38			
29 řobota	Maniřł	Antonja	17 Andronika	3 54	8 1		10 3			
22. tydźeń. Tęxt dopoń: Řomřł. 11, 23—33 popoń: Jana 3, 1—6.										
30 neđj.	Řsw. řwł. troj	Řiv. řwł. trořłjz	18 Ĥř. řwł.	3 53	8 2		11 10			
31 pńndź.	Đatronęłle	Đetrozelle	19 Potęńżana	3 52	8 3		11 40			

1858. Junij, Svažnik, ma 30 dnjow.

Wje saczkowe
přichemenjenje
Wedro.

Hermanki a
štotne wili.

Tydjenje a dnj.	Poredžena protyka.		Stara julianska Meje.	☉		Měste imomenja	☽		Wje saczkowe přichemenjenje Wedro.	Hermanki a štotne wili.
	ewangellska.	katholska.		šřhadj. hod. m.	šřow. hod. m.		šřh. hod. min.	šřom. min.		
1 wut.	Nifodema	Fortunata	20 Thellateja	3 51	8 4	☿	šřh. dop.	☾	☾	2 Neřwaczi- do.
2 šřeba	Marželina	Erasma	21 P. F. A.	3 50	8 5	♋	0 2	☾	☾	4 Stara. Darbna.
3 šřtw.	Erasma	Bož. cžewa	22 Basiliřka	3 49	8 6	♌	0 18	☾	☾	5 Lubin.* 7 Šhorelž.* 7 Lubnjow.
4 pjatk.	Karpasja	Karpasja	23 Sap. Pi. p.	3 48	8 7	♍	0 32	☾	☾	7 Lubnjow. 10 Ortrand.
5 šřobota	Bonifaza	Bonifaza	24 Simeona	3 47	8 8	♎	0 43	☾	☾	14 Rychwald.* 14 Rumburg.* 14 Grabin.* 14 Gubin.* 14 Luban.* 14 Brody.* 21 Šalsch- trow.*
23. tydžeř. Těrt popořn: 1. Jana 4, 16—21; popořn: Łuf. 16, 19—31.										
6 nedž.	1. ned. po šřw. tr.	2. ned. po šřw.	25 2. n. po šřw.	3 47	8 9	♏	0 55	☾	☾	☾
7 pøndž.	Łufrežije	Łufrežije	26 Karpa	3 46	8 10	♐	1 8	☾	☾	☾
8 wut.	Medarba	Medarba	27 Jana P.	3 46	8 11	♑	1 22	☾	☾	☾
9 šřeba	Prima	Prima	28 Rijetasha	3 45	8 11	♒	1 41	☾	☾	☾
10 šřtw.	Dnofria	Dnofria	29 Theobesije	3 45	8 12	♓	2 7	☾	☾	☾
11 pjatk.	Barnab.	Antonia	30 Iřaata	3 45	8 13	♈	2 47	☾	☾	☾
12 šřobota	Basiliřa	Basiliřa	31 Herminy	3 45	8 14	♉	šřh. pop.	☾	☾	☾
24. tydžeř. Těrt dopořn: Jaf. 1, 21—25; popořn: Łuf. 14, 16—24.										
13 nedž.	2. ned. po šřw. tr.	3. ned. po šřw.	1 junija	3 45	8 14	♊	10 40	☾	☾	☾
14 pøndž.	Eliseja	Basilia	2 Rijefora	3 45	8 15	♋	11 8	☾	☾	☾
15 wut.	Wita	Wita	3 Łuziliana	3 44	8 15	♌	11 28	☾	☾	☾
16 šřeba	Engelřerta	Rainera	4 Metrořona	3 44	8 16	♍	11 43	☾	☾	☾
17 šřtw.	Ławry	Marka	5 Dorotheje	3 44	8 16	♎	11 53	☾	☾	☾
18 pjatk.	Arnolřa	Juliané	6 Roberta	3 44	8 17	♏	šřh. dop.	☾	☾	☾
19 šřobota	Gervasja	Gervasja	7 Theodata	3 44	8 17	♐	0 6	☾	☾	☾
25. tydžeř. Těrt dopořn: 1 Thimoth. 6, 6—10; popořn: Łuf. 15, 1—10.										
20 nedž.	3. ned. po šřw. tr.	4. ned. po šřw.	8 4. n. po šřw.	3 44	8 18	♑	0 17	☾	☾	☾
21 pøndž.	Řilipiny	Kłosřa	9 Cyrill. Alex.	3 44	8 18	♒	0 30	☾	☾	☾
22 wut.	Pomhajřoha	Barłina	10 Thimothėja	3 45	8 18	♓	0 44	☾	☾	☾
23 šřeba	Basilia	Agripiné	11 Bartromja	3 45	8 19	♈	1 4	☾	☾	☾
24 šřtw.	Jan. řřčeženita	Jana řřčeženita	12 Dnofria	3 45	8 19	♉	1 31	☾	☾	☾
25 pjatk.	Łlogia	Prospera	13 Kłwiliny	3 46	8 19	♊	2 7	☾	☾	☾
26 šřobota	Řerem.	Jana řa Paw.	14 Eliseja	3 46	8 19	♋	2 56	☾	☾	☾
26. tydžeř. Těrt dopořn: 2 Korinth. 4, 13—18; popořn: Łuf. 6, 36—42.										
27 nedž.	4. ned. po šřw. tr.	5. ned. po šřw.	155. n. po šřw.	3 47	8 19	♌	šřh. pop.	☾	☾	☾
28 pøndž.	Łea	Łea druř.	16 Łychona	3 47	8 19	♍	10 7	☾	☾	☾
29 wut.	Pjetra Pawolřa	Pjetra řa Paw.	17 Emanuela	3 48	8 18	♎	10 25	☾	☾	☾
30 šřeba	Paw. wopomn.	Paw. wopomn.	18 Łeonřia	3 48	8 18	♏	10 38	☾	☾	☾

☾ Pořleni
šřertlik 4. jun.
wečjor 9 hodj.
11 min. pořa-
že na deřč-
čiji.
☾ Mtořy
mjeř. 11. jun.
pop. 3 hodj.
36 min. ma
neřtajne
wedro.
☾ Přieni
šřert. 18. jun.
dopořn. 9 hod.
4 min. ma
řjane a cjořte
wedro.

☾ Polny
mjeř. 26. jun.
dop. 10 hodj.
8 min. wob-
řřowa řjane
wedro.

Stoljetna
protyka:
Junij řo řřa
nym wedrom
řapocjne, 9. a
10. deřčej,
řacj do 13.
řurřawa, na
to deřčej-
kžiće wedro
wane řacj do
23., neřř řacj
do řonja
řmieřeny
řjane wedro.

2 Neřwaczi-
do.
4 Stara.
Darbna.
5 Lubin.*
7 Šhorelž.*
7 Lubnjow.
10 Ortrand.
14 Rychwald.*
14 Rumburg.*
14 Grabin.*
14 Gubin.*
14 Luban.*
14 Brody.*
21 Šalsch-
trow.*
21 Šučřina.*
21 Muřalow.*
22 Wřibřieř.
24 W. leřřin.*
24 Wöřřlin.*
28 Rychbach.
28 Dřiewř.
28 Luboras.*
28 Kořbörř.*
28 řaroy.*
29 Šřy Ko-
morow.
29 Wart.*
Šerřřře
přřiřřlowa.
Šewřet řo
dřiwne wo-
bročřa, řbřj
řona muřa
w mořy ma.
Mařany neto-
přř řo wo
dnjo won ne-
wřeri.
Přořřny mjeř
neřřej.

1858. Julij, praznik, ma 31 dnjow.

Mje haczkowe
pſchemjenenje
Wedro. Germani a
iſotne wiſi.

Izdjenje a dnj.	Poredjena protyfa.		Stara julianska Junij.	☉		Mjeſe imenaſja.	☾ ſth. thom. hod. min.
	evangelſka.	katholiſka.		ſthabj. hod. m.	ſhow. hod. m.		
1 ſchtw.	Theodoricha	Theodoricha	19 Judascha j.	3 49 8 18			ſth. pop.
2 pjatf	Mar. domap.	Marj. domap.	20 Methodia	3 50 8 18			11 2
3 ſobota	Kernelia	Euloga	21 Juliana	3 51 8 17			11 12

27. tydzej. Tert dopoin: 1. Pjetra 3, 8—15; popoin: Luf. 5, 1—11.

4 nedj.	5. n. p. ſ.	6. ned. po ſw.	22 6. n. p. ſ.	3 51 8 17			11 26
5 pondj.	Charlot.	Filomené	23 Agripiny	3 52 8 16			11 42
6 wut.	Elaſa	Dominiki	24 Jana ſſch.	3 53 8 16			ſth. dop.
7 ſreda	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 54 8 15			0 4
8 ſchtw.	Kiliana	Kiliana	26 Davida	3 55 8 14			0 36
9 pjatf	Cyriſta	Cyriſta	27 Konj Pi. p.	3 57 8 14			1 23
10 ſobota	Vohuſh.	Felicite	28 Cyriſta	3 58 8 13			1 33

28. tydzej. Tert dopoin: Romſk. 6, 3—6; popoin: Matth. 5, 1—12.

11 nedj.	6. n. po ſw. tr.	7. ned. po ſw.	29 7. n. p. ſ.	3 59 8 13			th. pop.
12 pondj.	Hendricha	Jana Gualb.	30 Wſch. jay.	4 0 8 12			9 30
13 wut.	Margarethy	Anaſleta	1 julija	4 1 8 11			9 47
14 ſreda	Bonaventury	Bonaventuré	2 Eſufnj. M.	4 2 8 10			10 0
15 ſchtw.	Japofcht. dzjel.	Hendricha II.	3 Hyazintha	4 3 8 9			10 12
16 pjatf	Rafaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4 4 8 9			10 23
17 ſobota	Aleria	Aleria	5 Athanaſta	4 5 8 8			10 36

29. tydzej. Tert dopoin: 1. Pjetra 2, 5—10; popoin: Marka 8, 1—9.

18 nedj.	7. n. po ſw. tr.	8. ned. po ſw.	6 8. n. p. ſ.	4 6 8 7			10 51
19 pondj.	Ruſina	Vinczenja	7 Dom. Altv.	4 7 8 6			11 8
20 wut.	Elſa	Marthé	8 Profopa	4 8 8 5			11 33
21 ſreda	Prareda	Prareba	9 Panfrazja	4 9 8 3			th. dop.
22 ſchtw.	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 mart.	4 10 8 2			0 5
23 pjatf	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 12 8 0			0 50
24 ſobota	Khrjſtiny	Khrifſtine	12 Profka	4 13 7 59			1 48

30. tydzej. Tert dopoin: Romſk. 8, 12—17; popoin: Matth. 7, 15—23.

25 nedj.	8. n. po	9. ned. po ſw.	13 9. n. p. ſ.	4 15 7 57			2 57
26 pondj.	Jakuba	Jakuba	14 Akwiſe	4 16 7 56			ſth. pop.
27 wut.	Hany	Hané	15 Kwirina	4 18 7 54			8 47
28 ſreda	Bantaleona	Nazaria	16 Athemog.	4 19 7 53			9 0
29 ſchtw.	Beatriry	Beatricze	17 Mar. Mab.	4 21 7			9 10
30 pjatf	Ruthy	Zulitte	18 Hyazintha	4 22 7 50			9 21
31 ſobota	Florentiny	Ignacza Bolog.	19 Makriny	4 24 7 48			9 34

☾ Poſtleni
6jertl. 4. jul.
rano 7 hod.
33 min. wo-
ſtane cjopto.
☉ Mlody
mjeſ. 10. jul.
weczor 10
hodj. 14 min.
poſaje na
wjeſſitoje a
deſchjitoje
wedro.
☽ Prjeni
6jertl. 17. jul.
weczor 9 hod.
28 min. ma
newobſtajne
wedro.
☺ Potny
mjeſ. 26. jul.
rano 12 hod.
53 min.
pſchineſe
rjane wedro.

2 Huſta *
2 Dubj. *
2 Kalawa. *
3 Lubin. *
5 Dziejle. *
5 Stoſonja. *
5 Bernardji
39 *
5 Trjebulle.
6 Barſchj.
7 Reſwaczi-
dko. *
10 Ruſom. *
12 Rowoſalz.
13 Gaſſch-
tram.
13 Grodzkiſch-
cio.
19 Lubij. *
19 Schjera-
chow.
19 Boſejniza *
26 Woſpork. *
26 Nowy
Gerſdorf.
29 Kameſz. *
31 Wudyſchin. *
31 Lubin.

Stoljetna
protyfa:
Julij ſa-
pocjne ſo ſ
mulkej horzo-
tu; 5. deſchj.
tjz haczdo 21.
ſ newobſtaj-
nym wedrom
traje; na to
nebo ſo wu-
jaſnt a cjopty
cjaſ hacz do
ſonja woſta-
ne.
Sberbſke
pſchiſłowa.
Zonu predy
nepoſnajeſch,
hacj ſ nei
kôrz ſelje
neſſieſch.
—
Hôb neſla-
da na ſchlu,
ale ſchtoz je
we ſchll.
—
Wyſche kôſt
hlomu ſbjeha
proſniſchi
wôn je.
—

1858. August, žneiz, ma 31 dnjow.

Wjeſarżkowe
pſchemjenje.
Wedro.

Hermani a
ſtojne wiki.

Tydjenje a dny.	Poredžena protyka.		Stara julianska Julij.	☉		Nedeſte imamje.	D ſſh. ſhow. hod. min.	Poſtleni bjert. 2. aug. popoſt. 3 hod. 10 min. pſchi- neſe ſylne deſchjeſti.	2 Kulow.* 3 Eifenberg.* 4 Neſſwarzi- blo.* 9 Gubin.* 9 Kinebort.* 10 Bart.* 10 Sty Ko- morow.* 10 Halſch- trow.* 13 Beſtow. 16 Schorez.* 16 Zaban.* 16 Eſtlan- now. 18 Radeburg* 23 Name- njow.* 23 Grabin* 23 Gaſyn.* 23 Rubland. 23 Wjezo- ſchow. 24 Halſch- trow.* 24 Hrod.* 27 Staraj- Darbna. 28 Ditrab. 30 Wóporf.* 30 Pozſow.* 30 Lubañ.* 30 Lubnjow. 30 Łufow.* 30 Brody.* 30 Trebulje.* Szerbſte pſchiſłowa. Najpreby twarić, a potom ſwa- rić. Łože maſch, Łože baſch. Gyma lubji neje, ale ſpo- wali.
	evangeliſta.	katholiſta.		ſſh. hod. m.	ſhow. hod. m.				
31. tydžej. Tert dopoſt: 1. Korinth. 10, 12—13; popoſt: Łuf. 16, 1—9.									
1			20	4 25 7 47		ſſh. pop.	2 58		
2 pónđz.	Guſtawa	Pjetra ſećjaz.	21 Simeona	4 27 7 45		10 6			
3 wut.	Auguſta	Schjeżepana	22 Mar. Mabl.	4 28 7 43		10 32			
4 ſreda	Dominiſta	Dominiſta	23 Treſina	4 29 7 42		11 12			
5 ſchtw.	Dswalba	Uſre	24 Khrystiny	4 30 7 41		ſſh. dop.			
6 pjatf.	Ulriſi	Khręſta pjeťr.	25 Hany	4 32 7 39		0 9			
7 ſobota	Donata	Kaletana	26 Hermolana	4 34 7 37		1 27			
32. tydžej. Tert dopoſt: Romſk. 2, 1—11; popoſt: Łuf. 19, 41—48.									
8			27	4 36 7 35		2 58			
9 pónđz.	Ericha	Romana	28 Brochora	4 37 7 33		4 31			
10 wut.	Lawreńza	Wawreńca	29 Kaliniſta	4 39 7 31		ſh. pop.			
11 ſreda	Hermana	Suſané	30 Eliſaſa	4 41 7 29		8 18			
12 ſchtw.	Klary	Kaſſiana	31 Eudozina	4 43 7 27		8 30			
13 pjatf.	Aurory	Hippolita	1 auguſta	4 44 7 25		8 42			
14 ſobota	Eufebia	Eufebia	2 Schjeżepana	4 46 7 24		8 55			
33. tydžej. Tert dopoſt: Romſk. 11, 16—20; popoſt: Łuf. 18, 9—14.									
15			3	4 47 7 22		9 12			
16 pónđz.	Koča	Koča	4 8 mart.	4 48 7 20		9 33			
17 wut.	Liberata	Liberata	5 Eufigna	4 49 7 18		10 4			
18 ſreda	Auguſtyny	Helené	6 Sixta	4 51 7 16		10 43			
19 ſchtw.	Sebalba	Julia	7 Domizja	4 53 7 14		11 37			
20 pjatf.	Bernharba	Bernarba	8 Emiliana	4 54 7 12		ſh. pop			
21 ſobota	Anaſtaſia	Francziſki	9 Matthiaſa	4 56 7 11		0 44			
34. tydžej. Tert dopoſt: 1. Korinth. 4, 1—5; popoſt: Matth. 13, 24—30.									
22			10	4 57 7 9		1 56			
23 pónđz.	Jačeja	Jilipa Beniz.	11 Mattheja	4 59 7 7		3 12			
24 wut.			12 Foja	5 0 7 5		4 29			
25 ſreda	Ludwiſta	Ludwiſta	13 Marima	5 2 7 3		ſſh. pop.			
26 ſchtw.	Samuela	Jeferina	14 Rónz poſz.	5 3 7 1		7 30			
27 pjatf.	Gebharba	Gebharba	15 Mar. ſn. ſt.	5 5 6 58		7 42			
28 ſobota	Pelagja	Hawżtjena	16 Póin. ruba	5 7 6 56		7 54			
35. tydžej. Tert dopoſt: Romſk. 7, 18—25; popoſt: Łuf. 10, 25—37.									
29			17	5 8 6 54		8 11			
30 pónđz.	Erniſta	Koſé	18 Nyſona	5 10 6 51		8 35			
31 wut.	Joſuy	Kaimunda	19 Sandr. m.	5 12 6 49		9 9			

1858. September, późniejszy, ma 30 dniów.

Mieściłowe
přchemienjenje.
Wedro.

Hermani a
stote wisi.

Tydzień a dni.	Porządźena protyła.		Stara juliansta August.	☉			Mieście iannaja.	☾ sfh. fhow hod. min.
	evangelsta.	katholsta.		sfhabz. hod. m.	fhow. hod. m.	☽		
1 średa	Egidia	Egidia	20 Samuela	5 14	6 46		sfh. pop.	
2 śchw.	Abfalona	Rabele	21 Thaddeja	5 15	6 44		11 7	
3 piatk.	Mansueta	Mansueta	22 Agathy	5 17	6 42		sfh. dop.	
4 sobota		Rosalije	23 Lupa	5 18	6 40		0 30	

☽ Młody
miej. 7. sept.
popołu 3 hod.
4 min. ma
newobstajne
wedro.
☽ Prieni
biert. 15. sept.
rano 6 hod. 6
min. pokaje
na renišchi
czaj.
☽ Polny
miej. 23. sept.
rano 4 hod.
9 min. ma je-
nak rjane
wedro.

1 Warszej.*
1 Nefwaczi.*
dfo.
4 Żitawa.*
4 Rusow.*
6 Stolynjo.*
6 Khocze-
sue.*
7 Wychibus.*
7 Danna.
8 Wolbra-
moż.*
8 Mużalom.*
8 Zembr.*
9 Kalawa.*
13 Drazdja-
ny.*
13 Kalawa.
13 Żarow.*
13 Nowosajz.
14 Galsch-
trow.*
15 Radeberg.*
18 Drjewł.
20 Kameż.*
20 Rychbach.
20 Subin.*
20 Lubin.*
20 Wiloras.*
21 Bart.*
22 Wolczniza.*
27 Biskopizy.*
27 Wożereży.*
27 Selant.*
now.
27 Třebutje.*
29 Wleczin.*
29 Wöplinf.*
29 Woroj.
29 Kroszyn.
29 Grodzijsch-
cjo.
30 Guffa.*

36. tydzień. Tert dopołu: Phil. 3, 12—16; popołu: Łuf. 17, 11—19.

5			24	5 20	6 37		2 0
6 pónbdz.	Magna	Onesifara	25	5 22	6 35		3 31
7 wut.	Reginy	Reginé	26 Abriana	5 23	6 33		4 58
8 średa	Mar. nar.		27 Bojmena	5 25	6 31		sfh. pop.
9 śchw.	Eidonije	Gorgonia	28 Wöjsafa	5 27	6 29		6 48
10 piatk.	Bulcherije	Mikławusch Th.	29 Jana sm.	5 27	6 27		7 1
11 sobota	Abrama	Prota	30 Alexandra	5 29	6 24		7 16

37. tydzień. Tert dopołu: Gal. 5, 26—6, 5; popołu: Matth. 6, 24—34.

12			11	5 31	6 22		7 35
13 pónbdz.	Amata	Amata	2 septembra	5 33	6 20		8 3
14 wut.	Pw. fsh.	Kija powośch.	3 Mamerta	5 35	6 17		8 38
15 średa			4 Anthima	5 36	6 15		9 26
16 śchw.	Eufemije	Kornelia	5 Bablya	5 38	6 12		10 28
17 piatk.	Lamberta	Zofesa Kup.	6 Zachariasa	5 39	6 11		11 37
18 sobota	Tita	Januaria	7 Michata	5 40	6 9		fh. dop.

☽ Posłeni
biertl. 30. sept.
rano 2 hod.
41 min. wob-
showa rjane
wedro.
☽ Stoljetna
protyła:
Hacij do 4.
rjane wedro;
na to budje
hriamacj a po
hrimanju
budje dešč-
cziłojte; woi
20. do 29.
budje stajne
wedro. 30.
pónbdze dešč-
cził.

15 Radeberg.*
18 Drjewł.
20 Kameż.*
20 Rychbach.
20 Subin.*
20 Lubin.*
20 Wiloras.*
21 Bart.*
22 Wolczniza.*
27 Biskopizy.*
27 Wożereży.*
27 Selant.*
now.
27 Třebutje.*
29 Wleczin.*
29 Wöplinf.*
29 Woroj.
29 Kroszyn.
29 Grodzijsch-
cjo.
30 Guffa.*

38. tydzień. Tert dopołu: Eph. 3, 14—16; popołu: Łuf. 7, 11—17.

19			7	5 42	6 6		0 52
20 pónbdz.	Kalirta	Prioki	8	5 43	6 4		2 9
21 wut.			9 Joachima	5 45	6 1		3 26
22 średa	Moriza	Mawriczja †	10 Menodory	5 47	5 59		4 44
23 śchw.	Thelje	Polkrené	11 Theodory	5 49	5 57		sfh. dop.
24 piatk.	Jana pod.	Gerarda	42 Antonia	5 50	5 54		6 2
25 sobota	Kleofasa	Kleofasa	13 Kornelia	5 52	5 52		6 19

☽ Sberbste
přschisłowa.
Daj pokoj,
dha mašč
pokoj.

22 Wolczniza.*
27 Biskopizy.*
27 Wożereży.*
27 Selant.*
now.
27 Třebutje.*
29 Wleczin.*
29 Wöplinf.*
29 Woroj.
29 Kroszyn.
29 Grodzijsch-
cjo.
30 Guffa.*

39. tydzień. Tert dopołu: Eph. 4, 1—6; popołu: Łuf. 14, 1—11.

26			14	5 53	5 49		6 39
27 pónbdz.	Kof. a Dam.	Kosmé a Dam.	15 Rifetasa	5 55	5 47		7 10
28 wut.	Wjazstawa	Waczswawa	16 Eufemija	5 57	5 45		7 54
29 średa			17	5 58	5 42		8 56
30 śchw.	Hieron.	Hieronyma	18 Emenia	6 0	5 41		10 15

☽ Sberbste
přschisłowa.
Daj pokoj,
dha mašč
pokoj.

30 Guffa.*
Zesj a pič
je pol žiw-
nia, w heli
lejeć zyle.

1858. Oktober, winowz, ma 31 dnjów.

Mjesaczkowe
pshemjenjenje.
Wedro.

Sermantki a
sfotne wifk.

Tydzjenje a dnj.	Poredjena protyfa.		Stara juliansta September.	☉		Mjesce znamena.	☾ sh. khow. hod. min.	☽ mjes. 7. okt. rano 2 hod. 57 min. pshi- nefe furjauwu a na to deschcj.	3 Lipff. 4 Rafeszy. 4 Schjera- chow. 4 Bernarb- zisz.*
	evangeljska.	katholjska.		shhabj. hod m.	khow. hod. m.				
1 pjatk.	Remigia	Remigia	19 Trofina	6 1 5 39			11 43		
2 sobota	Rahelje	Dié	20 Eustachia	6 2 5 36			sh. dop.		
40. tydzjen. Text dopotn: Hebr. 10, 38—11, 6; popotn: Matth. 22, 34—40.									
3 uebj.	18. n. p. sw. tr.	19. heb. po sw.	21 19. n. p. s.	6 4 5 34			1 9		
4 pónbj.	Franzijska	Francza	22 Fokafa	6 6 5 32			2 35		
5 wut.	Plazida	Placida	23 Jan. podi.	6 7 5 30			3 38		
6 sreda	Tiby	Bruna	24 Thelje	6 9 5 27			5 19		
7 schw.	Eshery	Marfa	25 Eufrosiny	6 11 5 25			sh. pop.		
8 pjatk	Efraima	Brigité	26 Jana Th.	6 13 5 24			5 21		
9 sobota	Dionysia	Dionysia	27 Kalistrata	6 14 5 21			5 38		
41. tydzjen. Text dopotn: Eph. 4, 22—28; popotn: Luf. 10, 38—42.									
10 necj.	19. n. p. sw. tr.	20. heb. po sw.	28 20. n. p. s.	6 15 5 19			6 3		
11 pónbj.	Gereona	Plazibije	29 Cyriaka	6 17 5 16			6 35		
12 wut.	Marimiliana	Marimiliana	30 Rehorja	6 19 5 14			7 18		
13 sreda	Kolomana	Euarda	1 Oktobra	6 21 5 12			8 14		
14 schw.	Burkth.	Burkharda	2 Cypriana	6 23 5 9			9 21		
15 pjatk	Hedwifk	Kalifa	3 Dionysia	6 24 5 7			10 33		
16 sobota	Hawta	Hawwa	4 Hierothia	6 26 5 5			11 48		
42. tydzjen. Text dopotn: Koloff. 3, 14—17; popotn: Luf. 13, 6—9.									
17 necj.	20. n. p. sw. tr.	21. heb. po sw.	5 21. n. p. s.	6 28 5 3			sh. dop.		
18 pónbj.	Luf. Ev.	Lufascha	6 Dom. jap.	6 30 5 1			1 4		
19 wut.	Ferdinanda	Petra	7 Sergia	6 32 4 59			2 21		
20 sreda	Wendelina	Wendelina	8 Pelagia	6 33 4 57			3 37		
21 schw.	Wurschl.	Wurschle	9 Jaf. Alf.	6 35 4 55			4 58		
22 pjatk	Kordulje	Kordule	10 Gulampia	6 37 4 52			6 21		
23 sobota	Severina	Severina	11 Filippa	6 39 4 50			sh. pop.		
43. tydzjen. Text dopotn: 1. Pjetra 1, 21—25; popotn: Matth. 25, 1—13.									
24 necj.	22. n. p. sw. tr.	22. heb. po sw.	12 22. n. p. s.	6 41 4 48			5 11		
25 pónbj.	Wyleminy	Krysantha	13 Kampa	6 42 4 46			5 51		
26 wut.	Gioba	Evarista	14 Nazaretha	6 44 4 44			6 48		
27 sreda	Sabiny	Sabine	15 Guthimia	6 46 4 43			8 3		
28 schw.		Echim.	16 Longina	6 48 4 41			9 30		
29 pjatk	Marcissa	Marcissa	17 Hofeafa	6 49 4 39			10 57		
30 sobota	Klaudia	Klaudia	18 Luf. ev.	6 51 4 37			sh. dop.		
44. tydzjen. Text dopotn: Pshl. 1, 3—11; popotn: Matth. 18, 21—35.									
31 necj.	23. n. p. sw. tr.	23. heb. po sw.	19 23. n. p. s.	6 53 4 35			0 22		

Mjody
mjes. 7. okt.
rano 2 hod.
57 min. pshi-
nefe furjauwu
a na to
deschcj.

☽
Prieni
bjert. 15. okt.
rano 1 hod.
32 min. po-
kaze na ja-
sne nebjo a
kloncjo
swjeczjenje

☽
Potny
mjes. 22. okt.
pop. 4 hod.
9 min. pshi-
nefe symne a
hrosne wedro.

☽
Posteni
bjert. 29. okt.
dopotn. 9
hod. 23. min.
ma newob-
stajne wedro.

Stoljetna
protyfa:

Oktober so
sfeschjifom
sapocjne;
hacj do 13. a
14. wostane
nebjo po-
mrócjene; 15.
a 16. renje;
wot 17. do
24. deschji-
fojte, wot 29.
do 31. symne
dnj.

3 Lipff.
4 Rafeszy.
4 Schjera-
chow.
4 Bernarb-
zisz.*
4 Dubz.*
4 Gucjina.*
4 Grabin.*
4 Gafyn.*
4 Luboras.*
5 Pródk.*
6 Reswaczko-
dko.*
9 Lubin.*
11 Lubij.*
11 Kulow.*
11 Bybalin.
12 Galsch-
trom.
12 Barschcj.*
12 Sky Ro-
morow.
18 Rumburg.*
18 Rinsbórk.*
18 Radmeri-
zj.*
18 Zaban.*
21 Witow.*
25 Drazdžany
25 Galsch-
trom.*
25 Rychwald*
25 Wjeto-
schow.
26 Pschibrieg.
28 Zafonza.
29 Beskow.
30 Budyshin.

Serbste
pschiflowa.
Sdzjez je žona
w kholowach,
tam je czert
hospodač.

1858. November, nasymnik, ma 30 dnjów.

Wnieścąc łowe
pschenjenenje
Wedro.

Germanki a
stotne wiki.

Tydzień a dny.	Porządźena protyka.		Stara julianska Oktober.	☉			☽ Miesiące mianca.	☽ thow. hod. m.
	evangelista.	katholista.		shabj. hod. m.	thow. hod. m.	☽ thow. hod. min.		
1 pónđj.	Wschjeh śwj.	Wschjeh św.	20 Arthenia	6 54	4 33		sh. dop.	
2 wut.	Wschjeh dusch.	Wschjeh dusch.	21 Hilariona	6 55	4 32		4 3	
3 średa	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 57	4 31		4 20	
4 śchtw.	Korlie	Korl. Vor.	23 Jaf. jap.	6 59	3 29		5 40	
5 pjat	Blandin.	Zacharia	24 Aretħasa	7 1	4 27		6 57	
6 śobota	Leonharda	Leonharda	25 Marziana	7 3	4 25		sh. pop.	

☽ Młody
mjeś. 5. no-
dembra we-
cior 5. hod.
36. min. ma
mołtry cjaś.
☽ Prieni
bjertl. 13.
nor. wecior
9 hod. 32.
min. pośaje
na newob-
stajne wedro.

1 Łutow.*
1 Brody.*
1 Rubland.
1 Gródk.*
2 Bart* a
lane wiki.
3 Radeberg*
3 Nęśwaczi-
dło.*
5 Stara
Darbna.
6 Trebulke.*
8 Drażdżany.
8 Nowosalz.
8 Subin.*
8 Lubnjow.
8 Kośbórk.*
9 Salsch-
trow.*
11 Pokójnica*
15 Stolpnjo*
15 Rywbach.
15 Bizt.*
16 Jasońca.*
22 Wóspórk.*
22 Rubin.
23 Dobroskuf*
23 Stryko-
moron.*
24 Radeburg*
24 Zemn.*
29 Gafyn.*
30 Borol.
30 Pšchibus.*

45. tydzień. Text dopoń: Phil. 3, 17—21. popoń: Matth. 22, 15—22.

7 niedj.	23. n. p. św. tr.	24. nied. po św.	26 24. n. p. ś.	7 54	4 23 <th></th> <th>4 34</th>		4 34
8 pónđj.	Emericha	Godobreda	27 Nęstora	7 7	4 21		5 13
9 wut.	Bojidara	Ursina	28 Terenza	7 9	4 20		6 5
10 średa	Marczina Luth.	Liberia	29 Anastasia	7 10	4 19		7 7
11 śchtw.	Marcj. biff.	Marcj. biff.	30 Zenobia	7 12	4 17		8 16
12 pjat	Modesta	Evagria	31 Stachisa	7 14	4 16		9 30
13 śobota	Arkadia	Stanisława	1 Nowembra	7 15	4 13		10 45

☽ Połny
mjaś. 21. no-
dembra rano
3 hod. 14. m.
pšchiveśe
pšchi jasnym
nėbju symu.

46. tydzień. Text dopoń: Galat. 6, 7—9. popoń: Matth. 25, 31—46.

14 niedj.	24. n. p. św. tr.	25. nied. po św.	225. n. p. ś.	7 17	4 13 <th></th> <th>11 58</th>		11 58
15 pónđj.	Leopolba	Leopolba	3 Nępsima	7 18	4 12		sh. dop.
16 wut.	Edmunda	Edmunda	4 Jana jap.	7 20	4 10		1 13
17 średa	Huga	Dihmara	5 Galazeta	7 22	4 8		2 30
18 śchtw.	Hęsyhia	Hęsyhia	6 Pawoła	7 24	4 6		3 50
19 pjat	Pokutny pjat.	Hiljbety	7 Hieronyma	7 25	4 5		5 16
20 śobota	Konrada	Benigna	8 Spyt. Mich.	7 26	4 4		6 47

☽ Pośleni
bjertl. 27 nov.
wecior 6 hod.
24. min. po-
śaje na wjetr.

47. tydzień. Text dopoń: 2 Kor. 5, 1—10. popoń: Matth. 25, 15—22.

21 niedj.	25. n. p.	6. nied. po św.	9 6. n. p. ś.	7 28	4 3 <th></th> <th>sh. pop.</th>		sh. pop.
22 pónđj.	Cázilje	Cázilje	10 Ernsta	7 30	4 2		4 35
23 wut.	Klemenza	Klemenza	11 Biktora	7 32	4 1		5 46
24 średa	Kryfogena	Kryfogena	12 Jana jasm.	7 34	4 0		7 12
25 śchtw.	Katrjiny	Katrjine	13 Jana Chr.	7 35	3 59		8 42
26 pjat	Konrada	Konrada	14 Jilipa	7 37	3 58		10 10
27 śobota	Hunczerja	Basilea	15 Sap. poś.	7 39	3 57		11 33

Stoljetna
protyka:
Pšchi sapo-
cjatku renje;
5. a 6. wjetr;
7. a 8. deszczij;
9. do 16. rjane
wedro; 17. a
18. deszczij-
fojte aśymne
dny; na to
deszczij hacj
do kónca.

22 Wóspórk.*
22 Rubin.
23 Dobroskuf*
23 Stryko-
moron.*
24 Radeburg*
24 Zemn.*
29 Gafyn.*
30 Borol.
30 Pšchibus.*
Eserbste
pšchistowa.
Hęjz su
wysokę hory,
tam su hlu-
boke dolj.
Pšchewa-
tanko, scho-
dowanka.
Bowo raby
sa picoktu
wonja.

48. tydzień. Text dopoń: Łut. 1, 67—75. popoń: Romf. 13, 11—14.

28 niedj.	1. n. adventa	1. n. adventa	1627. n. p. ś.	7 40	3 5 <th></th> <th>sh. dop.</th>		sh. dop.
29 pónđj.	Waltera	Saturnina	17 Rehorja	7 41	3 55		0 53
30 wut.	Handrija	Handrija	18 Platona m.	7 41	3 55		2 10

1858. Dezesber, hodownif, ma 31 dnjów.

Wjeſaczkowe
wſchemjenjenje
Wedro.

Sermanski a
ſtoine wifli.

Tydzień a dnj.	Poredżena protyka.		Stara julianska November.	☉		☽ Mieſie numera	☾ ſſh. ſhom. hod. min.
	evangelſka.	katholſka.		ſſh. hodi. ber. m.	ſhem. ber. m.		
1 ſreda	Longina	Eligia	19 Ubediaſa	7 42	3 55	☾	ſſh. dop.
2 ſchtw.	Aurelije	Pauline	20 Reh. D.	7 44	3 54	☾	4 44
3 pjaſk.	Franza Kav.	Francaza Kav.	21 Mar. wop.	7 46	3 54	☾	6 1
4 ſobota	Borbory	Borbore	22 Filemona	7 48	3 53	☾	7 16

☾ Miody
mjeſ. 5. dez.
dopoklnja 11
hodj. 2 min.
pſchin. ſnieh
a merſjenje.

1 Pleſhwaczi
dko.*
6 Biſkopiży*
6 Dziejce.*
6 Driowf.*
6 Miloraſ.
6 Brocy.*
7 Bart (lane
wiſli.)

☽ Prjeni
bjert. 13. dez.
weczor 4 hod.
18 min. poſa-
je na ſymne
dnj.

8 Kropyn.
8 Gienberg*
10 Stara
Darbna.*
13 Luboraſ.
13 Groof.*
14 Gaſch.
14 Barſchj.*
14 Pſchibryg*
15 Ruſland.
18 Wojerzj.*
18 Trebuſke.*
20 Kulow.
21 Muſzafow.

☽ Polny
mjeſ. 20. dez.
popoklnju 1
hodj. 56 min.
ma ſymu a
ſnieh.

☽ Poſleni
bjert. 27. dz.
rano 6 hodj.
28 min. pſchi-
neſe jaſne
wedro.

21 Muſzafow.

☽ Stoletna
protyka:
1. dez. rjany
dijn; wot 2.
do 15. wjeſi-
ſtoje; wot 16.
do 20. ſymne
wedro; na to
hačj do ſonja
wondje ſnieh,
ſiz wulku ſy-
mu pſchibo-
tuje.

☽ Serbſke
pſchiſlowa.

☽ Wſcho butra
neje, ſchtož
ſo maje.

☽ Wſſche ſte-
jiſch, hlube
paneſch.

☽ Wſchitko ma
ſwój ſonj,
ſotbaſa
dwaj.

☽ Stoletna
protyka:
1. dez. rjany
dijn; wot 2.
do 15. wjeſi-
ſtoje; wot 16.
do 20. ſymne
wedro; na to
hačj do ſonja
wondje ſnieh,
ſiz wulku ſy-
mu pſchibo-
tuje.

49. tydzień. Tert dopokn: Matth. 3, 1—10. popokn: Sap. ſf. 3, 22—25.

5	2.		23	7 49	3 53	☾	ſſh. pop.
6 pónđj.	Mikławſ.		24 Katrziny	7 51	3 52	☾	3 58
7 wut.	Markwarda	Ambroſia	25 Klemenca	7 52	3 52	☾	4 58
8 ſreda	Mar. podj.		26 Jurija	7 53	3 52	☾	6 5
9 ſchtw.	Agrippiny	Leofadije	27 Jakuba m.	7 54	3 51	☾	7 17
10 pjaſk.	Judithy	Melchiada	28 Eſchjey. m.	7 56	3 50	☾	8 31
11 ſobota	Damaſa	Damaſa	29 Parana m.	7 57	3 50	☾	9 43

50. tydzień. Tert dopokn: Luč. 3, 15—17. popokn: Koloſſ. 1, 12—15.

12	3.		30	7 58	3 50	☾	10 56
13 pónđj.	Luſije	Dilije	1 dezembra	7 59	3 50	☾	ſh. dop.
14 wut.	Iſidora	Agnalla	2 Habaluſa	8 0	3 50	☾	0 9
15 ſreda			3 Soſrona	8 0	3 50	☾	1 24
16 ſchtw.	Ananiaſa	Eusebia	4 Borbory	8 1	3 50	☾	2 46
17 pjaſk.	Iſaaka	Lazara	5 Sabafa	8 2	3 50	☾	4 9
18 ſobota	Wunibaſta	Theotima	6 Mikławſcha	8 3	3 50	☾	5 40

51. tydzień. Tert dopokn: Jana. 1, 13--18. popokn: 1 Jana 1, 1—4.

19			7	8 3	3 51	☾	7 8
20 pónđj.	Amona	Amona	8 Patapia	8 4	3 51	☾	ſh. pop.
21 wut.			9 Mar. podj.	8 4	3 51	☾	4 41
22 ſreda	Beaty	Flora	10 Menafa	8 5	3 52	☾	6 13
23 ſchtw.	Dagoberta	Biſtorije	11 Daniela	8 5	3 53	☾	7 47
24 pjaſk.			12 Spiridia	8 6	3 53	☾	9 16
25 ſobota			13 Euſtraza	8 6	3 54	☾	10 40

52. tydzień. Tert dopokn: Luč. 2, 15—20. dopokn: Hebr. 1, 1—11.

26			14.	8 7	3 54	☾	11 59
27 pónđj.			15 Eleutheria	8 7	3 55	☾	ſſh. dop.
28 wut.	Newin. dżecji.	New. dż.	16 Aggaja	8 7	3 56	☾	1 17
29 ſreda	Jonathana	Domafcha biſt.	17	8 7	3 57	☾	2 36
30 ſchtw.	Dawida	Honorja	18 Seb. m.	8 7	3 58	☾	3 52
31 pjaſk.	Eylweſtra	Eylweſtra	19 Bonifaſa	8 7	3 59	☾	5 7

Wuliczbowanie danje.

Kapi- tal.	3 Prozent.						3½ Prozent.						4 Prozent.						4½ Prozent.						5 Prozent.						Kapi- tal.		
	Ljetnje.			mjesečnije.			Ljetnje.			mjesečnije.			Ljetnje.			mjesečnije.			Ljetnje.			mjesečnije.			Ljetnje.			mjesečnije.					
	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.	tol.	nšl.	np.		tol.	nšl.
101	—	—	9	—	—	7/10	—	—	1 5/10	—	—	9/10	—	—	1	2	—	—	1	—	—	1 3 5/10	—	—	1 1/10	—	—	1	5	—	—	1 3/10	101
5	—	—	4	5	—	3 1/10	—	—	5 2 5/10	—	—	4 4/10	—	—	6	—	—	5	—	—	6 7 5/10	—	—	5 5/10	—	—	7	5	—	—	6 3/10	5	
10	—	—	9	—	—	7 5/10	—	—	10 5	—	—	8 3/10	—	—	12	—	—	1	—	—	13 5	—	—	11 1/10	—	—	15	—	—	—	1 2 5/10	10	
15	—	—	13	5	—	1 4 1/10	—	—	15 7 5/10	—	—	1 3 3/10	—	—	18	—	—	1	5	—	20 2 5/10	—	—	1 6 9/10	—	—	22	5	—	—	1 8 8/10	15	
20	—	—	18	—	—	1 5	—	—	21	—	—	1 7 5/10	—	—	24	—	—	2	—	—	27	—	—	2 3 5/10	—	—	1	—	—	—	2 5	20	
25	—	—	22	5	—	1 8 7/10	—	—	26 2 5/10	—	—	2 1 9/10	—	—	1	—	—	2	5	—	1 3 7 3/10	—	—	2 8 1/10	—	—	1	7	5	—	—	3 1 3/10	25
30	—	—	27	—	—	2 2 5/10	—	—	1 1 5	—	—	2 6 3/10	—	—	1	6	—	3	—	—	1 10 5	—	—	3 3 8/10	—	—	1	15	—	—	—	3 7 5/10	30
35	1	1	5	—	—	2 6 3/10	—	—	1 6 7 3/10	—	—	3 6/10	—	—	1	12	—	3	5	—	1 17 2 5/10	—	—	3 9 4/10	—	—	1	22	5	—	—	4 3 8/10	35
40	1	6	—	—	—	3	—	—	1 12	—	—	3 5	—	—	1	18	—	4	—	—	1 24	—	—	4 5	—	—	2	—	—	—	—	5	40
45	1	10	5	—	—	3 3 8/10	—	—	1 17 2 5/10	—	—	3 9 4/10	—	—	1	24	—	4	5	—	2 7 5/10	—	—	5 6/10	—	—	2	7	5	—	—	5 6 3/10	45
50	1	15	—	—	—	3 7 5/10	—	—	1 22 5	—	—	4 3 8/10	—	—	2	—	—	5	—	—	2 7 5	—	—	5 6 3/10	—	—	2	15	—	—	—	6 2 5/10	50
60	1	24	—	—	—	4 5	—	—	2 3	—	—	5 2 5/10	—	—	2	12	—	6	—	—	2 21	—	—	6 7 5/10	—	—	3	—	—	—	—	7 5	60
70	2	3	—	—	—	5 2 5/10	—	—	2 13 5	—	—	6 1 3/10	—	—	2	24	—	7	—	—	3 4 5	—	—	7 8 8/10	—	—	3	15	—	—	—	8 7 5/10	70
80	2	12	—	—	—	6	—	—	2 24	—	—	7	—	—	3	6	—	8	—	—	3 18	—	—	9	—	—	4	—	—	—	—	10	80
90	2	21	—	—	—	6 7 5/10	—	—	3 4 5	—	—	7 8 8/10	—	—	3	18	—	9	—	—	4 1 5	—	—	10 1 3/10	—	—	4	15	—	—	—	11 2 5/10	90
100	3	—	—	—	—	7 5	—	—	3 15	—	—	8 7 5/10	—	—	4	—	—	10	—	—	4 15	—	—	11 2 5/10	—	—	5	—	—	—	—	12 5	100
200	6	—	—	—	—	15	—	—	7	—	—	17 5	—	—	8	—	—	20	—	—	9	—	—	22 5	—	—	10	—	—	—	—	25	200
300	9	—	—	—	—	22 5	—	—	10 15	—	—	26 2 5/10	—	—	12	—	—	1	—	—	13 15	—	—	1 3 7 5/10	—	—	15	—	—	—	—	1 7 5	300
400	12	—	—	—	—	1	—	—	14	—	—	1 5	—	—	16	—	—	1	10	—	18	—	—	1 15	—	—	20	—	—	—	—	1 20	400
500	15	—	—	—	—	1 7 5	—	—	17 15	—	—	1 13 7 5/10	—	—	20	—	—	1	20	—	22 15	—	—	1 26 2 5/10	—	—	25	—	—	—	—	2 2 5	500
1000	30	—	—	—	—	2 15	—	—	34	—	—	2 27 5	—	—	40	—	—	3	10	—	45	—	—	3 22 5	—	—	50	—	—	—	—	4 5	1000
5000	50	—	—	—	—	12 15	—	—	175	—	—	14 17 5	—	—	200	—	—	16	20	—	225	—	—	18 22 5	—	—	250	—	—	—	—	20 25	5000

Wuliczbowanie, fak wysoko 1 punt pschindje, hdyj zentnar 1, 2, 3 hacj 100 tol. placji.
Zentnar ma 110 puntow; 1 tol. 30 nšl., 1 nšl. 10 np.

zentn.	punt.		zentn.	punt.		zentn.	punt.		zentn.	punt.		zentn.	punt.		zentn.	punt.		zentn.	punt.		zentn.	punt.							
	tol.	nšl.		tol.	nšl.		tol.	nšl.		tol.	nšl.		tol.	nšl.		tol.	nšl.		tol.	nšl.		tol.	nšl.	tol.	nšl.				
1	—	3	11	3	—	21	5	7	31	8	5	41	11	2	51	13	9	61	16	6	71	19	4	81	22	1	91	24	8
2	—	5	12	3	3	22	6	—	32	8	7	42	11	5	52	14	2	62	16	9	72	19	6	82	22	4	92	25	1
3	—	8	13	3	5	23	6	3	33	9	—	43	11	7	53	14	5	63	17	2	73	19	9	83	22	6	93	25	4
4	1	1	14	3	6	24	6	5	34	9	3	44	12	—	54	14	7	64	17	5	74	20	2	84	22	9	94	25	6
5	1	4	15	4	1	25	6	8	35	9	5	45	12	3	55	15	—	65	17	7	75	20	5	85	23	2	95	25	9
6	1	6	16	4	4	26	7	1	36	9	8	46	12	5	56	15	3	66	18	—	76	20	7	86	23	5	96	26	2
7	1	9	17	4	6	27	7	4	37	10	1	47	12	8	57	15	5	67	18	3	77	21	—	87	23	7	97	26	5
8	2	2	18	4	9	28	7	6	38	10	4	48	13	1	58	15	8	68	18	5	78	21	3	88	24	—	98	26	7
8	2	5	19	5	2	29	7	9	39	10	6	49	13	4	59	16	1	69	18	8	79	21	5	89	24	3	99	27	—
10	2	7	20	5	5	30	8	2	40	10	9	50	13	6	60	16	4	70	19	1	80	21	8	90	24	5	100	27	3

W s c h i d a w k.

Njekotre europiske werchi.

Jan, kral saski, rođj. 12. dez. 1801; ženeny s Amaliju Augustu, bajerstke pryuzekšnyu, rođj. 13. nov. 1801. Dječji: 1) Bedrich August Albert, rođj. 23. hap. 1828; ženeny sprynžekšnyu Karolu s Wajsa, rođj. 5. augusta 1833; 2) Marija Hiljbeta, rođj. 4. februara 1830, wudowa nebo genuciskeho wójwody Ferdinand a; 3) Bedrich August Jurij, rođj. 8. aug. 1832; 4) Marija Sidonia, rođj. 16. aug. 1834; 5) Jana Marija, rođj. 4. jan. 1836; ženena s ródanskim herbškim welwójwodu Ferdinandom; 6) Margareta, rođj. 24. meje 1840, ženena srauskim aržymwójwodu Korlu Ludwigom; 7) Sofia, rođj. 15. mjerza 1845. Bedrich Wylem IV., kral pruski, rođj. 15. okt. 1795. Franz Josef, kšjezor ruski, rođj. 18. aug. 1830. Alexander II., kšjezor ruski, rođj. 29. haperl. 1818. Napoleon III., kšjezor franžowstki, rođj. 20. hap. 1808.

Abdul Medjid, kšjezor turkowskiki, rođj. 23. hap. 1823. Maximilian II., kral bajerstki, rođj. 28. nov. 1811. Leopold, kral belgijski, rođj. 16. dez. 1790. Bedrich VII., kral danstki, rođj. 6. okt. 1808. Ota I., kral grichiski, rođj. 1. jun. 1815. Jurij V., kral hanobejski, rođj. 27. meje 1819. Viktorija, kralowa šendželska, rođj. 24. meje 1819. Wylem III., kral niederlandstki, rođj. 19. febr. 1817. Dom Pedro V., kral portugalstki a algarbijski, rođj. 16. septembra 1837. Pius IX., bamž rómiski, rođj. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral sardiniski, rođj. 14. mjerza 1820. Isabella, kralowa španiska, rođj. 1. oktobra 1830. Oskar, kral šwedstki, rođj. 4. jul. 1799. Ferdinand II., kral šzilstki, rođj. 12. jan. 1810. Wylem, kral württembergstki, rođj. 27. sept. 1781.

1.

Pomhaj Bóh Wam!

Se swojim postrowenjom: „pomhaj Bóh“ postrowja pschedženak na to lube nowe lieto swojich lubych snatych a pschedjelow we herbškich wšach a mjestach a nadzija šo štyšhecj šo herbškeho erta wešele a wutrobne: werschpomasy a k nam witaj! Šdy by po rycjach a basnicjach šchlo, kotrej kónšche lieto bes ludom roššcherene bjechu, po kotrych šo semja 13. junija 1857 sahubicj dyrbesche, dha wopravdži šo wjazh nebychmy wohladali. Zeli šo tu a tam žana herbšta dušcha psches tajke rycije a basnicjki wot sahubenja šwjeta molicj a do hrošy stajicj dała, dha pať s žyła je šo to wešele šhonenje šejnito, šo šo ničto wot naš do tajkeje newjery a sazwyšlowanja neje pschinesj dat, kaj je to s druhich krajow štyšhecj byto. Wešele je to šhonenje teho dla, dofelj je wažne šwjedzjenje sa to, šo je šebi našch herbšti lud strowu a žimw wjeru do wschekomóneho štworicjela a šdjeržerja nebesow a semje a do Božeho šłowa sathowak. My šmy po Božej woli hišchjen žiwi a duž čzemy šo witacj a postrowicj s našchim starym postrowenjom: pomhaj Bóh nam dale k šbožomnemu a strowemu žiwenju po čzjeli a po dušchi a wón šdjerž našch wschitkich we swojei hnabzi Jesom Khrysta dla.

Tajkeje pomozy a hnady Božej šmy my jara potreblivi. Pschetoj našch kraj je psches tu šajnu

šuchotu, kotraj we meji a juniju ljeta 1857 knežesche, studnje domapytany. Psches nju je šo wulka schoda na polach a lukach štala, naljetne šwy su šo šfasyte a tež nadzije na dobre žnje su šo šanicjowale. Tu a tam su šo žita na pještojtach polach a hórčach wuhorile, a s lukow je šo malo šyna dom šhowako. My šo nebojimy, šo s teho wulka drohota nastane, dofelj we druhich wokolnošzjach a krajach šuchota neje tak wele schody nacjinika, kaj pola naš we Ššerbach. Ale jene je k wobžarowanju, menužy to, šo šo len neje radjik. To budže wina, šo herbške pschelicje w šmy nesmjēja žaneho dobreho dzjela a šo s teho ša šhudy lud jow a tam naljeto wschelaka nusa a staroš wo wschjedny kšlieb nastacj móže. Tola pať nadzije šo pschedženak, šo ludje direktorij šhudžinskich towarštwow šo ša dzjeto se Ššlesšuskeje staracj, kaj je šo to druge lieta štato, a šo w Šucžini, Warcž, Budyščinku a Rodežach dzjetowe štkady dale wobšteja, šo šebi tam šhudži budža dzjeto k pschasy kupowacj móž. Š žyła mamy šo na teho špuschecj, wot kotrehoj šo špjewa:

Šy dobre. pucije wschudžje
A pomoz wudžielich,
Šy wojohnuješch ludži,
Šim šwjetto šafšwercjšk;
Čže ničo nesamolj,

Twój stut ko byrbi stacz,
Wszak dje po twojej wolt,
Ty możesz sbożje dacj.

Ś tajkej schuczkju pscheje pschedzenaf wschittim swo-
jim lubym serbstim bratram a sotram na to lube
nowe ljetu žiwe dowjerenje k Bohu. Wón prošy teho
lubeho Boha, so by wón wošebje to domjaze žiwenje
bes Šerbami chyzł bohacjje požohnowacj. Pschetož
hdzej we kšeszejianstich domach derje steji, tam so tež
cji hami, kiž we nich bydla, derje maju. Wot do-
mjazeho sboža wotwišuje sbožje a derjehicjje luda w
gmejnach a w krajach. Nech teho dla we kóždym
serbstim domi, we domi bohatyh kaž khudyh dobrota
a šwjernoš so setujetej, prawdoš a mjer so woko-
schujetaj, so by šwjernoš na semi rostla a prawdoš
f nebeš hladata. Nech Bóh wschittim kšeszejianstkim
mandželstkim swoju hnadu spožczi, so bychu so bes
sobu lubowali a cježili. Nech wón starym djedam
a mowkam wešety šwjatof wobradzi, so bychu we
mjeri wotežalowacj móhli na teho knesa hłóš, kiž jich
w swojim cjašu wupschehje a f teho hubensywa wu-
wedje do nebesje krašnožje. Nech wón serbstich ho-
spodarjow a hosposow pilnoš a próžu žohnuje, so
woni wschjedny khljeb f djałowanjom k sebi beru.
Nech wón serbstim starschim dawa móž a mudroš f
wotežnjenju swojich djeczi we počejnoszi a w na-
pominanju k temu knesej. Nech wón serbstej mto-
djini, hólzam a hólzam, šynam a djomkam serbsteho
luda swojeho šwjateho ducha dawa, so woni w póż-
cjinowzi a newinowzi, we dobryh počinkach a pobo-
žnym waschnju psched tym knesom so šiewja jako
žiwe hatošy teho winoweho penka. Nech Khrystus
we kóždym serbstim domi bydli se swojim słowom a
dychom, dha budje spokojnoš a mjer wschudjom ludji
žohnowacj a sbožje wot Boha we wschjeh duschach
kejecj. K temu

pomhaj Bóh wam! —

2.

Klucjje k hubanczkam.

Dofelž je we pschidawtu k protyžy na ljetu 1857
pschedzenaf swojim snatym a pscheželam pecj huban-
cjtow horjedat, dha wón sa nusne djerzi, tudy te
klucjje k nim pschipožojczi.

Te šwjette wati, wot kotrychž prjene hubancžto w
protyžy na ljetu 1857 ryczi, su: wodowe rjekti.
Te so po semi w hlubokich pucjach wija, f hory bježo
haru cjerja, po runini pał njeme djeja, šworenja,

kiž do nich panu, morša, družje šworenja pał, kaž
ryby a t. d. we swojim bruschi sežiwja.

To, sčtož so we družim hubancžku wopishe, je:
žitne sorno. Wone rože we swojim domežku, to
rjeka we kóšku, wumlozi so f teho šameho, mljeje a
peče so a pschindje jako khljeb abo tyłanz na kóžiany
mlyn tych subow! —

So je we tšecjim hubancžku žybla mjenena, to
drje su mudre hłowy wuhudate!

Te mužatka we šchwórtym hubancžku f čjernei čzapku
a we čzerwenym manteli su: schipki.

We pjatym hubancžku je ton wós na schtyrjoch
kolešach: ljetu se schtyrjomni naljetnymi cžapkami. Tych
dwje a poł sta žonow na nim su te 52 nebželje abo
tydženje, a ta najlubošnišča žona wot nich, kotraž so
se šwonenjam wschittich šwonow na žyrtwach cježi, je:
nebžela.

3.

**Kajkež je pomhaj Bóh, tajke je
wjeršchypomasj.**

Šljeborny Wicjas, mlynk w Galskšezach, bje na
połonje swojich ludji k wobedu wotaf. Wschitzy, mlynk
a mlynkowa a jezu djeczi, kaž tež wotročyžy a šlu-
žomne hólzy wokolo blida stejachu a blidowe pacjerje
po starym waschnju spjewachu. Žako woni runje tu
schuczkju spjewachu: pój, Žesom Khryščeje, budž našch
hóž a požohnuj, sčtož kam wobradzil sy, dha so
móžnje wo šwine durje saktapa, so so wschitzy wó-
jstwi strožichu a so modlicž fastachu. Po malej šwili
so pał durje schjeroko wotežinjachu a psches ne štupi
stary invalida, kiž jenož jenu nohu miejesche. Tón sčjeje
swoju čzapku a praješche: wele dobreho wot teho knesa
Žesuša a won dženša nemože wasch hóž bycž; wón
teho dla me pošele, so byh jeho mjesto fastupil.

Mlynkej su tuto słowo teho lešneho šareho wo-
žata lubesche a wón kasašche jemu, so sa blido šynycž
a sobu wobedowecž. Po wobedži pał da wón
temu wohudnenemu cłowekej, kiž bje jemu rospowedał,
kať bje we krawnej bitwi wokolo Woržyna w l. 1813
swoju jenu nohu šhubil, mužu a žyrobu sobu na
pucž tak wele hačž tón nešž móžesche. Mlynk pał so
dopomni na to, sčtož pišane steji pola Matth. 25, 40.

**Jan a pschedženaf so wo protyžy
rosčryžujetaj.**

Jan. Witaj wujo! Ja so wešelu, tebe sašo
widžicj! Ja so bojach, so so sašo wohladacž nebudžemoj!

Pschedj. Čjoho dla? Esy ty khory pobyl? Albo sy do Australiskeje wuczahnyč chyzl? Albo sy snadz sebi myslil, so protyfa dale nufhadžecj nebudže?

Zan. Ne! Ja bjech so wele bóle, kaj drusy ludžjo, do hrosy dač, so so w liečji 1857 semja sahubi a so lieto 1858 nedočakamy a po tajfim tež žanu protyfu wjazy trebacj nebudžemy!

Pschedj. Ach! teho dla, wujo, sy so nabojač? Esy dha ty tež jedyn wot tych małowjerjaznych fšesfžjanow, kiž su so sanđžene lieto wot klesfow a pschijwery nerofomnych ludži safšplečj a do bofosžje a hrosy stajicj dali, so suodny džen pschidže a semja psches kometu kónž wofme? Ja bjech tebe sa rofomnišeho djeržal, wujo! Šchto wje, hacj ty neššy čjinit kaj burjo we Pólšfej, Čzejšfej a drubdžen, kiž neššu wofyli, ale šwoje ležomšwa pschedali, penesy pschepili a pschecjiniš, dokelž su sebi myslili, so so drje tola wšchitko kónžej bliži!

Zan. Ne! tak hšupy ja neššym byl! Ja šym šwoje pola wobdžjetal, bjerny wobšpowal, len a jezčmeš wofyl a wšchitko wobštaral, kaj druhe lieta, ale bofosžje a hrosy so ja neššym sminyčj móhš, so by tola možno bylo, šchtož so powebasche, so kometa pschidže a s naščej semju hromadu štorcži a naš wšchitkič do šfajenja ponuri.

Pschedj. Za wjem, so bje beš ludžimi powedane a we wšchelafich nowinach pišane, so 13. junija fomete pschidže a so budžetaj wón a našča semja hromadu štorcžicj a so so ta šama sahubi. Ale ja ženje do teho neššym wjeril a hlaj! 13. džen junija je so minyl; žadyn kometa neje so widžicj dač; našča semja šteji a my šmy, Bohu budž džak, wšchitzy žiwi. —

Zan. Praj mi pač tola, s čžeho dha je tajta bašničfa nastacj móhla, so kometa pschidže a semja so psches njon sahubi?

Pschedj. To čžu tebi prajicj! Wješty prjedar s menom Mathej Láhnsberg, kiž je w belgištim mješči Lúttichu žiwy, prjedowasche jenu nedžetu. Dokelž so jara na te hriechi a te bešbožnošžja hnjewasche, kotrež so we Lúttichu wobendžechu, dha wón tajšich hrosnošžjow a nekhmanštwow dla jara we šwojim prjedowanju šwarsche a, kaj by šary profeta byl, šwojim pošlucharjam s Božim hnjewom hrožesche, prajizy, so budže Bóh tón wšchehomžny čłowšku šchlachtu kšofšacj a na nju šwój šud dopuščecj. So by wón tajše šwoje hroženje wobšwərbil, dha pschipowebasche wón, so po hwješdajšich powešžiacj šnadž lieto 1857 wulki kometa pschidže a so budže tón runje na semju štorcžicj a ju žylje powalicj, tač, so ta hriješčna čłowšfa

šchlachta a žylje šwjet kónž wofme. Š temu napominašche wón šwojicj pošlucharjow, so dyrba pošutu čjinitčj a so wobrocžicj. To bječu nješofš nowiny pišario ššyschell a bórš do Pariša pišali. Tam nowinkario to, dokelž runje ničjo ššescheho newedžiču, do šwojicj nowinow stajicj dachu a tež džen poštašiču a na tajše waschnje ta žalofšna powešž: 13. junija wulki kometa pschidže a semju sahubi —, so po žylčej Europi rošneše. Zuta bašničfa lietašche s wšchich nowinow do meššich a dohlo netrajesche, dha kóždy wššny bur a kšježkar wo nej wedžišche. Wona pschefšocj s wulkim kšwatom wulke atlantiške morjo, so we wščej Amerizy hnydom kóžde dječjo wo tym bledžesche: 13. junija wulki kometa pschidže a šwjet sahinel!

Zan: Glej, hlej! Jedyn nešy rell, so je to móžno! Š wotkal pač je tón Lúttichki to webžil, so tač s wještošžju semšte sahubenje predy prajicj móžesche? A neje dha ničjo na tej wježy wjerne?

Pschedj. Mješchto je wjerne, wšchitko druhe pač je jenož wumyšlene a pschistajene. Wjerne menuizy je, so so wot hwješdarjow jedyn kometa dočafuje, kiž je so w l. 1264 a 1556 ššewil a wot kotrehož praja, so budže so, dokelž 300 liet k šwojemu pučžowanju wofolo šlónža treba, we tych lietach wot 1856 do 1860 pola naš widžicj dacj. Ale žadyn hwješdar abo astronom, hdy by wón tež tón najmudrišči čłowek byl, newje ani lieto, ani mješaz ani džen wulicjbowacj, na kotrymž tutón kometa tač štejecj budže, so my jón na naščej semi widžimy. Ššupošž teho dla je, hdyž čže šchto wješty džen poštašicj a prajicj, so budže na tym šamym na našču semju štorcžicj!

Zan. Dha my so dale bojecj netrebamy?

Pschedj. Mój wujo! Šchtož čłowekojo wo tajšich wježach bledja, to je tola jenož čłowške mudrowanje a wulka je to nemudrošž, hdyž fšesžžjenjo na tajše ryčje a wumyšlene klesli so ššuščesjeja a pschitich teho žylje šabudu, kiž wšchitke wježy we nebešach a na semi wodži po šwojej wječnej mudrošži.

Zan. Neje dha pač ženje možno, so by so semja sahubicj móhla?

Pschedj. Móžno wšchak to je! Kaj je semja šwój šapocjalik mjeta, tač tež šwój kónž smjeje a šwiate pišmo praji: nebeša budža kaj kad sahinyčj a semja budže jako drašta šestaričj a čji, kiž na nej bydla, budža šancj; (Zefaias 51, 6.) — a wšpet: nebio a semja budžetej sahinyčj (Matth. 24, 35) a wšpet: njetajšche nebeša a semja budža psches jeho šłowo wotložene a k wohenju ššhowane na tón džen teho šuda a šatamanšwa bešbožnych ludži (2 Pjetr. 3, 7.) Wješte po tajšim je, so čjaš pschidže, we kotrymž nebio a

semja sabinctej. Wone so jenož prascha, psches kajtu winu so to stacj može. Wina teho pak može dvojata byc; abo swontomna abo snutskomna, to rjeka, semja može so jahubicj a na kruchi bicj abo so swontach s nještajej hwjedu hromadu storci abo so so wot nutska rospufne.

Jan. Stah dha može so semja rospufnucj?

Pšchedj. To može so stacj, dokelj je we snutskomfzi nascheje semje lutw woheñ.

Jan. Woheñ dyrbjal nutska we semi byc? S wotkal ty to wješch?

Pšchedj. To so s teho potaje, so we medzowych podkoptach, čim hlubsche su, čim horzyscho je. Tej s teho možesch to pošnacj, so w tymi pinzy, čim hlubsche wone leza, čim cjoplischo su. Zadro nascheje semje s wólnja wobstawa. To je wjeste, kaj schto! Hlaj! hdy by jedyn čyžl kiz psches naschu semju tylnycj, dha by tón 1700 mil abo 20 millionow kočecji dołki byc; dyrbjal. Stora semje je pak jenož 8 mil tołsta, a hdy by jedyn tak hluboko nuts do semje pschincj móht, dha by tam tajka horzota byla, so by so želešo schtrjelo. Najhlubsche medzowe podkopti su jenož 1500 kočecji hluboke, a čim hlubscho jedyn do nich pschindje, čim horzyschi loft so tam namafa, so so jedyn naposledf počji runje jako by we wute-penej pezy šebjal. To wschitto tola sa to šwjedzi, w we snutskomfzi semje woheñ byc; dyrbi. Wopomñ t temu, so so husto semjerjenje stane a so su wjeste woheñ pluwaze hory, kotrej s čjašami woheñ, warjazu semju a spalene kamenje wumetuja!

Jan. Swotkal dha tajke semjerjenje nastane, a kaha dha pschindje, so tajke hory druhdy woheñ pluwaja?

Pšchedj. Hlaj! satožt abo sapocjalt semjerjenjow, kaj pola woheñ pluwazych horow, mamy jenož w podsemjskim wóhñju pytacj! Wod semju je wele schwabla a želeša, kotraj; so sapalitaj, hdyž woda t nimaj pschistupi. Psches to nastawa wulka para, kotraj wukhod pyta. Je tuta para jara wulka, dha čhze wona so roschjericj, a se semje wustupicj a rostor-huje teho dla s wulkej mozu šweischinu semje. Wredy hac; tuta para won može, čini wona spody w semi wulki ropot a hrimanje; semja rzi a so tčhabe; šyln storki ju hnuwaja; tu a tam pane kruch semje do hromady, dokelj je so spody dudława scjinita; hřt a hory šypaja so da hlubiny a na druhich mjestnach posbjehuja so nowe hory! To je semjerjenje. Je pak ta para, we snutskomfzi semje nahromadjena, we blisfoszi woheñpluwazych horow nastala, dha so wona psches ne a psches te hluboke djery, kiz je nich do semje

nutšdjejja, wuwala a warjazu semju, spalene kamenje a woheñ šobu rumeta. Tak dolho hac; su woheñpluwaze hory tu, psches kotrej snutskomna para šiwój wukhod namafa, tak dołho žadyn štrach sa semju neje. Hdyž bychu so njehdje te djery a schmarw, kotrej psches storu semje do jeje snutskomfzije du, šahypnyle, so ta snutskomna para neby won móhta, tehdy by so žyła semja sabubicj móhta. To by runje tak bylo, jako by jedyn čyžl želešny abo łoverowy fotol swodu napelnicj, jón wodjec; a pod nim tepicj a wschitte djery a schmary twerdije šary-kec; abo šaljecij. Psches wodu, hdyž so wona wart, nastane para, kotrej tajtu mój dostane, so, hdyž nihdjen won nemože, žyly, tej najšwedschi fotol rospufne. Hdy by nješt semja tak šahšana byla, dha by ta snutskomna para ju tam a sem rostorhnyła, wschitka woda, kiz we rjekach a morjach je, by so do snutskomfzije wulata a tam by naposledf psches woheñ tajta móžna para nastacj dyrbjala, so by žyła semja do wele kruchow so rospufnyła a rošłjetala.

Jan. To by pak žalosna wjez byla!

Pšchedj. Haj! žakofnje by to bylo. Hdyž jedyn wopomni, kajti wreskot a kajtu haru tu čini, hdyž so jedyn mały fotol rospufne a psches to žyke hjezje so powalu, dha može šebi jedyn trochu myšlicj, kaffe wreskotanje a kajti ropot by tehdy nastacj dyrbjal, hdy by so semja rospufka, kotraj; je 1700 mil abo 20 millionow kočecji tołsta kula. To drje tej je ja-pochtoł Pjetr prajicj čyžl, hdyž won we swojim 2. liži, 3. stawi, 10. schtuczyj praji:

teho Knesa džen pak budje pschincj jako paduch w nozy, na kotrymž nebeša šancj budja swulkim ropotom; helementy pak budja so psched hjezu roschschrejec; a semja a te wjezy, kiz na nej su, budja so spalicj.

Jan. Wo tajkim šwjate pišmo tež wot teho rycji, so so semja psches woheñ šahubi. Hdy dha pak so to stane?

Pšchedj. Wščat ty šlyšchich, so so praji: „teho Knesa džen budje pschincj jako paduch w nozy“ a w 8. schtuczyj so pschistaj: „to jene nochzu, so by potajene bylo; so jedyn džen psched tym Knesom je jako tawšynt ljet a tawšynt ljet jako jedyn džen. Tón Knes so je šlubom nekómđji, jako njelotit to sa kom-djenje maju, ale wón ma čzerpenje s nami a nochze, so by schto šhubeny byt, ale so by so šojdy t pokucj wobrocjit.“ Tak šwjate pišmo wo šahubenju šwjeta wucjt a čjaš a hodjiniu temu Knesej porucji. Čłowek po tajkim Waha špyuje a hani, hdyž čje prajicj, so wo tym wje. Šwjate pišmo pak je psches jene s myšlu wuczenych mužow, kiz po wobšedžbowanju

5
teho, sčtož so na semi a spody neje a wysche neje stawa, wobtwerdzujaj, so semja psches wohen, we jeje snutskofzi pschewazy, iunu swoj kónz wolne!

Zan. Po tajsim my so žaneho komety bojeć nretrebamy?

Wschedj. Možno tej to je, so nascha semja na swojim pucju, kotryž wona wokolo stónza czini, njejak f jenyum planetu hromadu storczi, abo so kometa f nej tak blisko pschindze, so wona psches to sčtobu czerpi. Nemožno to neje. Gdy by so to pak stalo, so by planeta aby kometa naschej semi blisko pschischof, dha by so lóft na nej a wokolo neje tak mójnje hromadu stloczil, so by psches to so puknyč a na kruchi rosljetacj móhla. A hdy by kometa aby planeta njechje na nju trechil, dha by psches to tajsi stork nastal, so by so na semi wšcho powalilo, woda f morjow a f rjekow wulaka a wschitko so tepilo!

Zan. To by pak tola žalofnje stajenje byto!

Wschedj. Za cžu tebi tu wiesz hšcheczen wobschjernišcho wopisacj. Gdyž jedyn na wosu šedji a konej nahlje fastanetaj abo wós so njehdje wo kameni storczi, dha so jedyn do prjedka kime. Czim ruczišche wós šjedze, czim móznišcho jedyn do prjedta ljeta. To móžesch šebi trochu pomyšlicj, hdyž parny wós, kiz ruczišcho bježi dnjli šhurejta, wobšedzibujesch. Gdyž tón nahlje fastane abo na kameni abo na njeakšti sabžjewf storczi, dha wschitzy, kiz we nim šedja, so na tón bšf pošhila a fashczje a druhe wšezj, kiz we nim leža, so tam kuleja, hžez je so tón stork stal. Nascha semja je tež tajsi wós, na kotrymž my šedzimy a wokolo stónza jeshzimy a to tak šhješje, so ša jenu hodžinu 1700 mil daloko pschindžemy a 120 frócz ruczišcho leczimy, dylžli kula, kiz so f kanony wuššeli. Gdy by njeft tutón wós, menujzy nascha semja, we swojim ššedžnju na kometu, kiz je f twerdeho frucha štworeny, storczi, dha by so wschitko, sčtož na nej je, jafo woda, šhješje, šfaly a t. d. na tón bšf pošhilo a panylo, na kotrymž je so tón stork stal. Morjo by se swojich hrjohow štwipilo, so na tón bof walilo a na swojim pucju wschitke žive štworenja, cšlowekow a šfot, žyle mješta a wšy, šolse a šfaly, hory a sčtomy we swojich mózných žolmach tepilo.

Zan. Žalofnje by to bylo!

Wschedj. Šaj! to je wjerne! Wopomñ jeno dale! Gdy by tón kometa, f kotrymž nascha semja móhla hromadu trechicj, runje tak twerdy abo twerdšchi byt, dnjli wona, dha by tola jedyn wot wobeju, abo semja abo kometa na kruchi hieč dyrbjak. Gdyž f temu wopomniš, so nascha semja, faj predy prajach, ja jenu hodžinu 1700 mil abo 3400 hodžinow bježi a kometa hufto wele ruczišcho leczj, dha móžesch f sčho

tu žalofnje wulku móž pošnacj, f kotrejj byšhtaj wobaj hromadu storczi, a mono so prascha, hacž by nascha semja, kiz ma cženšforu, tajši stork wudžerjajta. Wjeste je, so jedyn wot wobeju, abo kometa abo semja, byšhtaj na kruchi rosljecječ dyrbjakoj a f najmenschemu bes wofschodženja neby to wotbježako. Šaj! tak šym tebi njeft po možnošti na dróbne rospowedač, so so semja a fak so wona móže šahubčej a kónz wšacj. Wina teho móže dwojaka byč abo šwonkomna abo snutskomna; to rjeka, wona móže f njeakšej hwješdu a f kometu hromadu storczič abo so wot snutška rospušncj.

Zan. Teho dla ta bojoš, kotryž šym dla teho pschšhadžajeho komety miel, neje newuščna byta? Abó sčto dha mjeniš, šaha dha f tutym kometu šteji?

Wschedj. Wjšech dha, sčto kometa je?

Zan. Tak wele wjem, so je hwješda f rjanym bšhčejatym prutom!

Wschedj. To mašch prawje! Komety šu hwješdy, kiz šu planetam we tym podobne, so wokolo stónca šhodja; ale nepodobne šu jim we tym, so f tak twerdých kruchow štwarene neššu a so maja rjaný bšhčejaty prut, a so je porjedko widžimy. Planety my na jašnym nebju šódyž wečor widžimy, doleš šwoje wjeste mješto maju a šwój wot Boha wotmšreny pucž wokolo stónca džeja; komety pak šo jara daloko wot stónca wotšala a šu jenož tehdy widžecj, hdyž po došonjanym bješu šo štonczu šako blžja, sčtož hufto wele štow ljet traje. Komety tež neššu jenajše. Pak šu jašne, pak šlufe, pak mejšche, pak wetšche, pak ržjate, pak kulojte. Njekotre šu daloko wot naš a tak mate, so je jenož hwješdarjo psches šwoje toczene šchleňzy widžecj móža; druhe ženje newidžimy, doleš wo dnjo na nebju šteja! Tež we tym neššu jenajše, so šu pak f wetšchých twerdých kruchow šestajene, pak jenož f mejšchých, doleš psches te šame a šady nič šu druhe hwješti widžecj. Wučeni hwješdarjo praja, so šu wschitke planety predy komety byte, a so tež nascha semja, predy hacž wona šo je štwerdnyta, ničžo druhe neje byta, dylž tajši kometa. Woni menujzy wučja, so komety, hdyž šu wone došho doš, to rjeka wele šawšont ljet we wulkim šchjerofim powjetš šwjeta wokolo cžahate, šo šóle a šóle štwerduja a šo wotom planetam runaja a šo je wo tajsim tež nascha semja we bješu ljetawšyntow tak štwerdnyta, kailaž njefto je. Š wetšcha maja komety bšhčejaty prut: tola pak niz wschitke, pschetož njekotre šu jenož f jašnymi pruhami wobdate. Gdyž pak maja prut, dha je tón štajnje na tym bofu, kiz je wot stónca wotwobrocženy. Teho dla hwješdarjo praja, so tón šamy jenož pola tych kometow nastawa,

liż hišćejen nejšu prawje ſtwerbnene a ſo dale ničo nejše, byjli ſwjelko ſłonecznych pruhow, kotrej ſo pſcheſ kametu blydca.

Zan. Kajſi pať tón kometa je, kotryž ſo lonſche lęto doczakaſaſche, a wot kotrehož ſebi wele ludži myſleſche, ſo naſchu ſemju ſahuť?

Pſchedź. To je tón ſtamy, liż je ſo w l. 1556 wtdjecy dať, a liż je ſo pręni krocź w l. 1264 ſjewit, a liż po taſkim 292 lęta treba k ſwojemu pucgowaniu wokoło ſłoneczka. Wón by po taſkim w l. 1848 ſaſo pſchilhadjecy dyrbiat a wſchitny hwejdarjo bjechu wulicjili, ſo wón tehdy ſaſo pſchincź dyrbi. Doleſj wón pať tehdy nepſchindže, dha ſu hišćejen juntrócź licjili a wuſljejdjili, ſo wón we lętach 1856 haćj do 1860 pſchindže a ſo budže 2. auguſta 1858 ſłoneczku naſbliže ſtejecź.

Zan. Po taſkim jedyn newje, haćj nepſchindže a ſo teź w l. 1858 ſaſo bojecź mamy, ſo móhła pſcheſ njón ſemja kónž wſaćj?

Pſchedź. Budź dobreje nađiſje, wujo! Za chzu tebi k dobremu troſchtej prajicź, ſo hwejdarjo we tej wjezy pſcheſ jene nejšu. Njeſotſi wotwěrđžuja, ſo tutón kometa pſchindže, ničoſi pať ſaſo praja, ſo je hiżom nimo naſcheje ſemje ſchoť, newidżeny wot žaneho cłloweka.

Zan. Duź ſo pſched nim bojecź netrebamy?

Pſchedź. Ecy pať ty bojaſny cłlowek, wujo! Za tebi praju, ſo wučęni hwejdarjo a žadyn cłlowek ničo dale newedja, haćj to, ſo budže tutón kometa do wulkeje bliſkoſje ſemje ſtwicź, ale wón hišćejen na wjaży dyjli iſt ſta tawſynt nil wot nejše ſdaleny wotane. Wot teho komety, kotryž ſo niel doczaka, ničojo ſo bojecź nimamy. Ale w l. 1933 džen 31. dezembra ſo kometa doczakuje, kotryž je hwejdarť ſ menom Bjela wunamaſať. Tón može abo tehdy abo w l. 2115 džen 26. dezembra naſbliže k ſemi ſtupicź a ju wobſchodjicź.

Zan. To je wulki troſcht, pſchetoź tehdy je tola wjaży žiwy nebudu!

Pſchedź. To drje niź! Ale teź to wjeſte nejše, ſo budže won tehdy ſe ſemju hromadu ſtorcjecź. Wón je ſo w l. 1826 a w l. 1832 ſjewit a ſu hiżom tehy ludžo jeho dla we bojoſi byli, a nejše ſo ſemi ničo ſtało. S žyła je to próſua a neſchęſjianska bojoſź, hdyž ſo pſched kometami bojimy! Wjeſch dha kať wele kometow je?

Zan. Nje!

Pſchedź. Hwejdarjo ſu wulicjili, ſo je jich na 439 tawſynt!

Zan. Bože dła! Hdyž temu tať je, dha wſchať može tola kóždy džen taſki kometa pſchincź a naſ wſchitich a žyłu ſemju ſłonowacź.

Pſchedź. Móžno to je, ale ſtaćj ſo to nebudje, doleſj Bóh, tón wſchęhomóžny kneſ, wſchitke wjezy a teź komety wodži ſe ſwojej prawizu a je kóždy hwejſdźi jele pucź wotmerik! Dowjer ſo jemu, wujo, a wot ſtup wot twojeje pſchiwjern a bojoſje, pſchetoź: Bóh kneži na nebju! Wopomń wele bóle we poněžnoſi, kať kraſne te ſtuſki Waže ſu, kaſti džitwny a wulki ſwjel je, liż je wot Boha ſtwereny a ſo wot neho ſđerzi.

Zan. Jene mam ſo pať tebe praſćeć, menujzy to, haćj je to wjerno abo niź, ſo komety nebojje pſchipowędaja? Wſchať ſo praji, ſo wojna abo ſemjerženje, abo khorož abo drohota abo ſuchota abo njeſchto teho runja naſtane, hdyž kometa na nebju ſo połaže? Neje dha to wjerno, wujo?

Pſchedź. Oh! ty luba pſchiwjera, hdy dha budjeſch ty ſaſtaćj knejicź! Al ty ſwjata mudroſź Boža, hdy dha budjeſch ty w cłlowſtich a ſchęſjianskich duſchach twoju móž ſjewicź! Tak wele lęta ſo ewangelion Jeſom Khrysta ludžom prędaje, a ſ wulkej próžu ſo we ſchulach wučzi wjera do Boha wſchęhomóžneho ſtweriezela a tola hišćejen ſu ludžo pſchiwjery pſchitłileni a tať klupi. Za tebe próſchu, luby wujo; wopomń ſebi tu wjeź ſwjeru, haćj kometa móža předybjećer njekaſteho neſboža byćj a haćj wón móže we wini byćj, ſo drohota a ſuchota je była. Khorož, ſemjerženje a wſchęlaſi kſchiz je cłlowſtu ſchlachtu domaphtať a nejše ſo žadyn kometa předy widjecź dať. Kometa tola ſ taſkimi wježami ničo cžinicź nima! Tón pſchindže a dje we ſwojim poſtajenym cžasu. Druhdy je ſo ſtało, ſo je ſo we lętach, hdyž je kometa na nebju ſtejať, njekaſte neſbojje podato, ſo je ſſotny mór knejil, ſo je cježka khorož tu a tam wele lubži morika, ſo je ſemja ržaka, ſo buchu wot krupow bywy na polach ſkajene. Na to ſu hnydom beſ ludom mudri wjeſchęjerjo a proſetojo wuſtupili a prajili: to je kometa ſawinowať. Ale nejše ſo runje podobne neſbojje jow a tam ſtało, a žadyn jenicźki kometa nejše po žyhym nebju widjecź byť? Nerjeta to Boha hancicź, hdyž jedyn na neho neſpomina a ſabudže, ſo wſchitko ſo po jeho woli ſtane. Neje to hrjęch, hdyž lub taſkim proſetam a wjeſchęjerjam wjeri a ſo nebojje teho ſameho, liż naſ bje ale naſ ſaſo hoſt, liż naſ rani ale naſ ſaſo wobala? Echtoź wuſchit a wutrobu wjeſchęjenjam cłlowſteje nemudroſſje podba, tón ſaapi Boha a pſchęſtupi přenju kaſti, kotrej rjeka: ty dyrbiſch ſo Boha wyſche wſchęho bojecź, jeho wyſche wſchęho lubowacź a ſo jemu wyſche wſchęho do-wjericź! Haj tutemu ſwojemu Bohu cžemy ſo we

7
wſchjem dowjerceſz, wujo, a neč komety pſchindu abo
nepſchindu, jemu žiwi bycſz, jemu wumrecſz, ſa lubo
wſacſz ſe wſchjem, ſchtož wón nam poſzele, neč je
ſbožje abo neſbožje a jemu poſtuchacſz, kiž ſe prajit:
ja ſym tón wſchedomožny Bóh, khodzſz pſchede
mnu a budſz ſromny!

5.

Gudanczko. 1.

Gudaj, ſchto ſym, hdyž czi praju:
W lecju me do kuta ſtaju,
W ſym, hdyž wſcho ſamerſne,
Pilna ruka pyta me.
We mjeſzi me nerodja,
Na wſiach pak me lubuja.
Schtož me tepze, tón me hnuje,
So mój jaſyl móžnje ruje.
Khodzicſz nemžu, tola bježu,
Steju pſchego a neležu.
Na ſjoch nohach ſteju ja,
Dyrbu hdyž, me noſchujia.
S nohu, ſ porſtom djetaja
Czi, kiž pſchi mni ſydaja.
Schjere je, ſchtož wudjeka
So mnu ruka cłoweczna,
Na ſłoncju pak bjeli ſo,
Hdyž ty ſ wodu krepicſz jo.
Gudaj, ſchto ſym, hdyž czi praju,
So me Eſerho derje ſnaju. —

6.

Schtož je jara mudry, je pot nemdry.

Hanſez Marcin a Humpatez Handriſz ſo junu
wo tym roſtreczowacſchtaj, ſo ſu woły a krowy a wſchit-
tón howjaſy ſtot niel pſches mjeru drože. Hdyž to
tak bale dže, prajeſche Hanſez Marcin, dha budja
napoſledt woły tak žadne, ſo jedyn ſebi žane wjažy
nebudje kupicſz móž. Ach! kmoſe, wotmolwi na to
Humpatez Handriſz; tak doſho hač moj wobaj žiwaj
budžemoj, dha na wolač pobrachowacſz nebudje!

7.

**Kuricž trubku tobaka, to je kražna
dobrota.**

Khurweič bramborſti, Bedrič Wylem, pomeno-
wany wulft, kiž bje 1658 žiwy, bjeſche mudry a
cjeſje doſtožny knežet. Wón te naležnoſtje ſwojeho

kraja na najlſeje ſarjadowacſche a jeho meno je weſtawi-
ſnacſz bramborſkeho kraja wyſoko cjeſzene.

Tón bje njehdy we ſwojich krajach pobyl, kiž pola
Mhetna leža, abo wrócſt wón ſo ſwójny dam, kotruž
bje ſ franžowſtim kralom wedt — ſ wjeſtoſju ja to
newjem prajicſz — ſ krótkim ſłowom: wón cjehnſche
njehdy domoj a pſchwedže ſebi wuhloczorneho
mura ſobu, kiž bje ſo w aſtiſkich puſzinach narodžit.
Muroſo najrečicſhi cłowekoa neju a jich cžorna barba
ſo nikomu nelubi, kiž ſo bjele beſwoczjo. W tam-
nym cžasu ludžjo hiſcheczen žaneho tajſeho mura ne-
bječu widžeti a teho dla ſo burjo we bramborſkich
wſach a mjeſcheczenjo w marſkich mjeſtach žakoſnje
džiwachu a wočſi roſdžjerjachu, hdyž tuteho mura na
khurweičowym woſu ſedjo wohladachu. Woni hubu
roſdajachu a bóle na teho cžorneho cłoweka, džyſt
na ſwojeho khurweiča hladachu, hdyž ſo tón pſches
wſy a mjeſta weſeſche. Žonam pak a dječjom hoda
bojoſz na ſchju leſeſche, hdyž jeho widžachu, pſchetož
jim ſo ſdaſche, ſo je to žiwy cžert, kiž ſ khurweičom
po kraju wokoło jiedit.

Jedyn džen ſo ſta, ſo ſo khurweič pſches kraj
weſeſche. Jeho cžorny mur na woſu pola pohoncza
ſedjo, jeho pſchewodžeſche. Tón jara rady trubku
tobaka kureſche. Tobakkurenje pak bje we tamnym
cžasu hiſcheczen malo ſnata wjež. Tehdom hiſcheczen
waſchne nebie, kaž niel, ſo by kóždy krawjažy hól
ſwoju wgaru w hubi mjeł. Haj! na wſach hiſcheczen
žadyn cłowek ničo wo tobakkurenju newedžicſche. Žako
khurweič pſchi ſwojim wokołojeſdženju na wſy a
do mjeſtow pſchindje, dha ſo wſchubjom lud ſroma-
džowacſche, ſo by jeho wohladat a jemu ſwoju luboſz
wopolaſat. Tak rucije pak, hač ſo weſni burjo teho
cžorneho mura na khurweičowym woſu dohlabachu,
ſejmichu tſi ſchliſt a wolaču: hlečje, hlečje —
to je cžert — žiwy cžert; Bóh ſwarnj naſ! Hač
runje bliſto k nemu neudžechu, dha tola ſ daloka ſa
nim khodzachu, ſo byču ſebi cžerta pravje wobhla-
dali. Temu murej ſo to derje ſpodobacſche, a wón
ſo ſmjejeſche, ſo ſo jemu jeho bjele ſuby ſ huby
ſwječjachu a burow bojoſz a tſchepotanje nadpamy.
Žako bje khurweič we jenej wſy ſ woſa wuſtupil,
ſo by ſebi žrſej wobhladał, dha tón mur tež ſa nim
džjeſche. Teho pak loſcht pſchemo, tobał kuricž a wón
ſeježe ſwoju trubku ſe ſaka a ſažehli ju. To hiſch-
eczen žadyn wot tyč ludži nebie widžit a jako ſo niel
ſchjery tobakowy kur ſ huby mura ſbjeſacſche, dha
wſchitžy nielotre krocželje do ſady ſtupichu. Wſchetož
ſylna bojoſz jich nadpamy a ničo jim wjeſziſcho
nebie hač to, ſo tón cžorny kureč, kiž pachacſche kaž
ſatepena wjež, ničo druht byčj nemože, dylit žiwy

čert. Zenož nekotši wostachu stejo, so bčhu sebi tu wjez bliže wobhladali. Na jene dobo stupi mur k jenu burifej a postleži jemu swoju trufku, jako by prajicj čyžt: pscheczelo, spytaj tola, hač dušnje neslodji. Tón pak nastrojany sejez ischepotajo khetije swoje čapku, a hšuboko so pokhilejo refny: nje! hnadny knes čjercje, ja žabyn woheñ nežeru.

Tak bie psched dwjemaj lietstotetkomaj. Nichto nerofemische tobač kuricj a psched murom so ludžjo bojachu, kaž psched čjertom. Njet pak burjo pjeñne sobotu, hdyž do mjesta pschindu, k snatemu pschepujej na herbfej hašy bjeja a so teju murow neboja, kotrejuz ma psched swojimi kšlamami stejo, ale njetoty krasny punt tobača kupja, so bčhu pachacj mōhli wot ranja do wečjora. Čjašy so pschemjenaja a my so s nimi pschemjenajamy.

8.

Bjerny.

Kōžde lube lje to wofelo Jakuba sbejne so bes ludom to wazne prasčenje, ščo bjerny, na hriadcaš polow stejo, činja! Wschindžescht w tym čjachu na žneiški hermant do mjesta, dha so mješčzenjo nasnalezniščo wobhoneja, kač bjerny wonkach na kraju steja, hač budža so lieša radjicj abo niz. Džescht do Baria abo do Wōšporka na škone witi a dwaj abo tjo sedža njehdje pola karana piwa abo schlenčiči čjsteho hromadžje, dha mōžsch wješty byc, so sebi bes druhim tež wot teho powedaja, kajse su lietša bjerny, hač je selo čjorne abo hšiččjen selene, hač je wele khorjch abo strowjch pod peñkom. Zaktubne bjerny su tehdom hžjom skate a trochu hžjom kōždy wje prajicj, kač bubža bjernowe žnje wupadacj.

To žabyn djw neje, so temu tak je, a so ludžjo kōždolietnje tajtu starož dla bjernow maja, refne Gumpafez kmōtr, so šmjejo. Nje wsčaf, wotmolwju ja, ja so tež nedijwam. Bjerny su nasljepšči dar Božj, kotryž je nam ion hnadny knes we nebešach wobradžil. Bjerny a kšojej stej husto jenicžka jjedž hšōbneho kšudeho luda. Hdyž nebyščaj taj dwaj bylaj, bjerna a kšojej, dha by žalōšnje wulka nusa po žylm šwjecji knežita.

Wjerno je, refne Gumpafez kmōtr, ale tež ni. Wšes bjerny je tež to palenz palenje a palenz picje nastalo, kotrež je tak wele nesboža a tak wele hričcha na šwjecji porodžilo! Newješch dha, so so s bjernow ta helška juha wari, kotruž ludžjo kaž nendri do so žlotaja? Neje tutōn palenz čjertowšči jjed, s kotrymž so čjeto a dušča moritej? Newješch dha, so wot teho čjaša, so so bjerny plahuja, čjert wele wešlčiči

wofokschodji po šwjecji, dokelž widži, so palenz jemu pomha wele tawšynt duščow kōwicj do jeho helšice šwecje? Prawje mašch, kmōse, wotmolwju ja, so je palenz wele škōdy načjinit a so bjerny na tym wimu maja, dokelž je lešny čjlowek te same palicz nawučil. Ale priecz so neba, so su bjerny tež wšes mjern wulki wužit pschineške. Hdyž nebychmy bjerny mjeli, dha ja nebych wedžil, ščo by kšudy lud čyž jjež.

Gumpafez kmōtr pak na to dale refne: ščo dha su kšudži ludžjo w predawšich čjašach k jjedži mjeli, jako hšiččjen žane bjerny nesnajachu? Wšetož to tola kōždy wje, so bjerny nejšu pschepo jako wšchjedna jjedž snate byte. Ščo su wont tehdy jjedli? Na to wotmolwju: ludžjo su tehdy jahty, hejdušchu, kōčy a teho runja bole šyli, dylži njet. Wont sebi swoju jjedž bole wot rjaneje a pschēčjneje mufi hotowachu a bjechu tež živi, hač runjež ani bjernow ani kšojaja nesnajachu. Ty by sebi tu dobrotu, so bjerny mamy, hšiččjen bole kšwalil, hdy by ty druždy, kaž ja, stare kniht čjital, we kotrychž steji: a bie tehdy a tehdy wulki hšōd a wulka drohota, so škōt a čjlowefojo mrejachu. Tehdy pak bie na pol mene čjlowefow, dylži njet, a njet, tak dolho, hšēž bjerny mamy, wot teho žana rycj wjazy neje, so bčhu čjlowefojo kšodu mrejeli. Kaža dha by byto, hdy bčhmy bjerny nemeli? Kōždy wje so dopomnicj, kač šrudne bie lje to 1847, hdyž so bjerny prient kōčj radjike nebjachu, ale šnulle, čjorne a kšore, jako wot mora škajene, wot peñkom so namafachu. Kaža nasto tehdy drohota! A neje wona trala hač do ljeta 1856, we kotrymž bjechu šašo šrowe a dobre?

Dokelž su bjerny tajti wužitny a wazny plōb nascheje semje, dokelž wot nich tak wele wotwšuje, dokelž my jich nihdy nečamy a nemōžemy parowacj, ale je nusuje šami sa so a sa šwōj škōt trebamy, dha my so šdōbnje prasčamy, swotkal su wone k nam pschilčke.

To pak čju ja wam tudy rospowedacj; buj pošluchajce!

Dothi čjaš su ludžjo mjenili, so su bjerny s amerškanšteho kraja s menom Virginia k nam pschilčke. We tym pak su so molili. Wele bole we Peruanskej pokōnščeje Ameriki, tam hdyž so guano, s kotrymž njet ratarjo swoje pola hnoja, namafa, maja bjerny swoju domowinu. Tamni wobydlerjo su sebi bjerny warili a s nich kšleš peli wele čjaša preby, hač Španišy k nim pschilčadžachu. Španišy, kiž pod nawedowenjōm wješteho generala Bizarra peruanski kraj wunamachu, su prieni Europišy byli, kiž su bjerny jjedli. Wont je pak sa wazne nejšu bježeli a mašo so wo ne šarali, čjohōž dla tež žana powež

wot nič t nam pschischka neje. Wjesly John Hawkins, irlandski lódnik, je prijnt byt, kiž je bjerny sobu do Zendzelskeje pschiwesk. Tón bje menujzy do pschistawa we Santa-se we nowej Meksikanskej pschijet a jako bje tam pschischok, zaneje zyrobny wjazy sa swojich ludži na lódnji nemiek. Na to bje won swojim lódnikam pschikafak, so dyrbya na kraj stupcý a hladacý, hdže bychu njeschto t jiedzi dostali. India-narjow pak jeho ludžom ničjo nebjechu dacž móhli khibabjerny. Dofelž jendzelszy lódnizy s tutymt kulfami newedzichu wobshadzeč, dha so woni pschi prjedku na ne hnjewachu a sebi njeschto druheho jadachu. Zako pak ničjo nenamafachu ani nedeftachu, družt tajse kullt, dha so woni na lódnj sako wrócizichu a je pschi wóhnuj pečečju. A hlaj! te nemačo derje štobzachu. Zola pak, dofelž druždžen ljepšu zyrobu dostachu, dha woni te bjerny zylje sabudu. Njeschto mačo bje jenož we jenym kuczi lódnje ležo wostako. Zako so ta lódnj domoj wrócizt, namafachu te bjerny, kiž bjechu so renje djeržate. John Hawkins je na to wsá a dofelž wón sam jene lukbo mjejesche, da wón je na polo nasabzeč. Ničto pak dale ja nimi nehladajše a duž buchu sabyte.

Hadle 20 ljet posdžiščo pschiwese admiral Walter Raleigh njeschto bjernow s Ameriki do Zendzelskeje. W l. 1584 wón, runje kaj prerý pomenowany Hawkins, te same na swojim kublí plahowacž sapočja. Zemu so pak tež djiesche kaj tamnemu, ničto sa nimi nehladajše. Wón tehdomniskej jendzelskej kralowej Hilzi wo tuch bjernach powedajše a jej jich njeschto dari. Kralowa Hilza na to hornž nawaricž da. Wone jej derje štobzachu. Teho dla da wona swojemu kralowiskemu sabrodnikej pschifasnju, so dyrbi je we kralowskej sabrodži sadzeč a plahowacž. Tón pak mačo prózy na ne wajesche a sebi wele s nič necžinische. Na tajse waschnje buchu sako zylje sabyte.

Njekotre ljeta posdžiščo pschindže Franz Draka, słanny lódnik do Brasilijskeje a spósna tam wullt wužit bjernow. Zako so do Zendzelskeje domoj wrócizt, wsá wón wele kórzow sobu s tym wotpohlada-njom, so chýł pytač, hacž netychu we jeho wóznym kraju rostte. Wón wele prózy na ne waji a wullt kruč kraja s nimi wobhadži. Hdž bjechu sestrike a jo fara derje rabžite, wudželi wón symjo wot nič wetschtm kublerjam a buram a napominajše jich, so bychu kullt sadželt. Wón tuto symjo do Italskeje a do Njemajow rospósta, so bychu wschudjom s nimi spytali. Tutón Franz Draka je po prawym tón muž, kotrehož newustawatemu prózowanju my so djakowacž mamy, so ludžjo bjerny lohzy sefnachu. Djuwno pak

je, so sebi ludžjo, wosebje burjo tehdy ničjo s bjernow necžinjachu. Wóni newedzichu s nimi wobshadzeč a je plahowacž; wóni je, jako njeschto noweho, sazpijachu a so na te kullt smjejachu. Esamo wuczeni mužofo newedzichu, sak dyrbya tutu nowonamafanu zusu rostlinu nalozicž. Tak so we starych kronicach smjeschny podawt poweda, kiž sa to swjedzi, so pschi prje-nim spoczatku, jako bjerny t nam pschindzechu, ničto jich krašny wužit nespósna.

W l. 1621 bje we Herborni, nassauskeho kraja, hdž bje wyšoka schula, jebn muž s profesarjom, s menom Jan Matthej. Wón bje stary mužik, jara wucženy ale neženeny, lubowajše rójje a rostliny psches mjeru jara a bje knihi wo sahojeniskich mozach, kiž wšelake rostliny maja, spisak. Psches to bje sebi khywalobne meno debył a snajomozž po zupych krajach. Tón mjesesche dobreho pscheczela w Oksfordzi, kiž bje profesar na tamniskej jendzelskej univerziczi. Wobaj dwaj sebi husto we nastupanju rostlinow a rójow listy pisaschaj a sebi swoje shonenja we nastupanju natury sobu dželischaj. — Tehdy bjechu runje bjerny we Zendzelskej njeschto, wo čimž so wele rycžesche. Na kralowiske blido buchu stajane a kralow-ska swójba je rady jiedžishe. Tón oksfordski profesar dosta njefotre kullt wot kralowiskeho sabrodnika darene a myšli pschi sebi: ja čzu tola swojemu lubemu pscheczelej w Herborni, kiž je lubowar nowych rostli-now, jenu pošlacž; to je njeschto noweho, na čimž wón so sweselt. Wón položi jenu jeniczkju bjernu do schwarneje maleje tyšt a pósta tu do Herborna. Za tyška s tej jeniczkju pschindže we prawym čjasu na Jana Mattheja a tón so wutrobnje na nej sweselt, so je jeho dobry pscheczel w Oksfordzi na neho lubosnje spominat a rekne lešnje pschi sebi: hlaj! to je wšesje jena nowa kwjetka s Ameriki. Wón sadži njelk hnydom tu bjernu do rójoweho hornza a staji tón psched wolno, hdžej štónčsko mejowe prawje renje swječti a pall. Bjernicžka rosje renje a sakčesje po krotkim čjahu s rjanym módrym leženjom. Profesaraj Matthejeje so ta módra rjana rójicžka wubernje lube-sche. Kóžde lube ranje, hdž bje stanył, wón na nju pohlada. Wschittim swojim dobrym snatym wón ju pokasowajše a so pschi tym hordžesche, so ma tajtu nomu, hischčen zenje newidžny, jadnu kwjetku. Pschetož wona je s Ameriki, prajesche wón, a je njeschto wubernje wosebneho. Runje we tych dnjach, hdž ta bjernicžka wešesje kčjesesche, dyrbesche jenicžka djuwfa nahladneho muja we Herborni kwasi mječ. Wona bje póčziwa, bohaboasna, pjekna knejna, lu-bowana a čjesjena wot wschitich po zylým mjesi. Sejny nan bje susod a dobry snaty s profesarjom

Matthejom. Žadyn dšiv teho bla nebje, so newe-
sziny nan k tutemu swojemu fušbodej dšjesche, jeh
na kwaš profncj. Newešta pak da psches nana
knešej professarej mele dobrego prajicj, so by wón
tola šhróblje jej pravje rjane kwašne wonescho šobu
póštal. Tutu prostwu šweti nan knešej Matthejej.
Tón stupi šmjeio k wóncj, hđež rožowy hornj s kčje-
jazej bjerniczkú štejesche, a wóttamajo to módre kčjenje
prajesche: ja šzetu tudy tej rjanej lubej newešzi naj-
žadnišchu a najrenišchu kweikú, kotruž ja wobšedju.
A wopravđzje na tajše wašchne je tuta newešta wot
prjeneje bjerny, kotraž bje do nassauškeho kraja pschischta,
wonescho pschi mjerowanju mjeta a šo s nej wulzy
jara hordžika. Ničto pak pschi kwašna a pschi mje-
rowanju neje wedžik, so je ta kulka, kotruž bjernicžka
we semi pldoži a porodži, niž pak jejne módre kčjenje,
to najwužitnišche a najwajnišche, čžohož šo člowef
wefelicj ma.

Šteho podobka móžesch wuššjedzicj, kak mato ludži
pschi priedu wedžische, šcho s bjernami šapocžecj.
Hđyž to wučeni mužjo, kaž tutón professar Matthej
newedžichu, dha šo jedyn špodžiwacj nemóže, so burjo
na wšach wele mene so tym pschindžechu, kak a k
čjomu ma šo bjerna nakožicj a trebacj. Wješte pak
je, so bjerny bes ludem čžekši nutškhod namafachu.
Wofoto ljeta 1590 buchú wone we njemštim kraju
šnate. Žato šu šhuršeršhta Wiedrich V. w Šfalzu,
kiž bje pošđišcho s kralom w Čžeskej, s jenej jendžel-
škej prynžesšnyu woženi, buchú bjerny s Jendželšefe
šobu da Heidelberga pschwefene a we tamniškej wo-
kolnoži tam a šem plahowane. Ale ššžecj lijet tra-
jaza wójna, wot l. 1618—1648, šadžewasche jara,
so šo bjerny bes ludžimi nemóžachu roššchericj. We
tutej žalóšnej wójni, we kotrejž žyly njemški kraj wele
čžerpicj mjejesche, burjo a ratarjo žane pola newobšy-
wachu a hđyž to runje čžinjachu, buchú jim hušto
žnje psches nepschecželške wóššta šahubene a ššžowane.
W l. 1648, hđež ta wójna šwój kónž dosta, buchú
pak tola w darimštadškim kraju bjerny plahowane,
dofelž je se štarych powežšjom widžicj, so šu burjo
tehdy šwojim duchomnym džešak wot bjernow wote-
dacj dyrbeli.

Žara dolho je tralo, predy hač šebi bjerny w
pruškim kraju pschecželštwu burow dobuchú. Što lijet
je šo štoro minyła, so ludžjo šapocžachu šrosemicj,
kaški Woži dar je šo jim s bjernami wobradžik. Wiedrich
wulki, kiž bje psched što lietami živy, tón šamy, kiž
šydomlijetnu wójnu wobdžesche, dawasche šebi wšchitku
wójnu próžu, so by tute bjerny w Šchlesynškej šawedk.
Burjo a rycžerkublerjo šo wobarachu a žane šadžecj
nechachu. Na to wón šrutu pschifajnju a werdy

wukas da, so ma kžby bur a kublek wješty fruch
kraja pschi khostanju s bjernami wobšadžecj a kralow-
šzy šastojnižy w Šchlesynškej mjejachu tu poručnož,
na to hladacj, so by šo to wuwedko. Pschi tym je
šo štalo, so šu šo njekotši kublerjo radšcho khostacj
a do jastwa šadžicj dali, hač šo bychu bjerny na
šwojich polach šadželi.

We Šalfonsštim bjechu bjerny wofoto ljeta 1680
w Woigtlandži šnate. Šsyn bohateho bura w Wür-
šchnizach pola Plauena bje šahrodništwu wufnył a do
Jendželšefe pučjowak, hđež bje dolho w šahrodach
kralowškich djetak. Žato šo wón dom wróci, pschi-
neše wón bjerny šobu a šadžesche je na nanowe
polo na hrijadki. Jeho fušbodžjo šo jemu besbožnje
šmiejachú, so wón polo, kotrež by, hdy by wofš abo
rožku abo druše žito wofšyl, wele wjažy nešto, s tajšim
newužitnym pldom wobšadžuje. Hač jim runje do-
pokajowasche, kak wužitne wone šu a kak derje wone
šlodja, dha woni tola jemu newjerjachu a žane ne-
šadžachu. W l. 1715 pak wyschi hajnik s Deulwig
nad Šchlettawom a wyschi leutnant s Miškau w ru-
šdowych horach šebi wyschu próžu dawšchertaj, lud ša
bjernyšadžjenje dobyčj. Dofelž bje tehdy žito jara
drohe, dha kšudži bóršy šo nawučžichu, bjerny waričj
a jjež. Žak šo bole, ale tola jara pomaku roššcherja-
chu. Bohacj kurjo wofoto Lipsa a Mišchija 1730
hišchjezen ničjo wo nich wedžicj nechachu. Woni šo
na te jendželšta kulki, kaž woni jim rjefachu, šmiejachu
a šwój žori s tymi mužemi čžerjachu, kiž jim špytachu
dowesj, kaški wulki wužit wone maju. Ducho-
mni na wšach šo próžowachu burow naručecj, so
bychu bjerny šadželi, ale tajžy dostachu to žortne me-
no: kulkowi prjedarjo. Wješty duchomny Ungebauer
we Naunhofi pola Grimmy mjejesche šo jara šlje,
pschetož jeho wofšada, dofelž ju s možu k bjernyšadžjenju
džeržecj čžyšche, jeho pschecžehasche, so budžishe štoro
wo šwój hamj pschischot. Tež do Łuzicy k Ššerbam
šo bjerny jara pošđije a čžeško pschecžišchjachu. Knežja
je na šwojich polach šadžachu, ale burjo, kiž mjejachu
robotow dla wulku nedowjeru k nim, runje to nečž-
njachu, šchtož knežja čžywechu a šo dolho wobarachu,
predy hač s bjernami špytachu. Šo je njekšto noweho,
prajachu woni, my' čžemy pschi štarym wofšacj. Wot
jeneho wobštarneho šerbškeho šchiebžiwza šym ja šty-
šchal powedacj, so jeho dšjed je jemu prajik, s kajšej
newolu je na šwojim poli bjerny šadžak, so žanu
neje šam jjeđk, ale wšchitke šwinjom dak. Šón tež
pschistaj, so je we jeho wšy jedyn bur był, kiž je
jene lieto newu pčju pecj mjechow wuryl a neje wedžik,
šcho s nimi čžinicj. Jeho fušbodžjo pak, jeho wuššmje-
wajo, jemu to meno: kulkowy mjech dachu, a wón

je čas živjenje to meno kulka sathowak. Wot teho pilneho bjernyplahowanja pak snadz wſchitzy wutha-djeja, kiž njett hiſchcejen to meno: Kulka maja.

Jenož tehdy, jako burjo na wſach a wſchitzy ludzjo ſpóſniachu, ſo wulki wužit a wulku dobrotu wot bjernow maja, ſapocjachu wot je pilniſcho ſadziej. Pomaku, jara pomaku je to ſchto. Drohe lieta, we kotrychž žitne žnje ſo nebjechu porabžite, ſu halle bjernam k wainoſži a k temu pomhate, ſo ludzjo njeſchto do nich djerzachu. Spodzjwne pak je a woftane wo-prawdzje to, ſo ſu ſo ludzje tak dolho pſchecjowo bjernam wobarali. Skoro dwje ſži liet je trafo, predy hač je ſo wot luda ſpóſnato, kaſ dobre a wužitne bjerny ſu. A hdy bychmy je njett dyrbeli parowacž, kajſe hawtowanje, kajſa nuſa by naſtala. Hdy by njett jadyn kral abo kneſ wuſtupik a w ſwojom kraju ſaſaſat, bjerny plahowacž, kajſi ropot, kajſa revoluzja by wudyrika! Bohu budž djak, ſo je mamy a jeho chzemy proſhycž je meni teho kneſa Jeſem Krysſta, ſo bychy ſo koždoljetnje derje radžite a ta ſta khorož, kiž je pſchecžeha, wot nich precž woftala.

Hdyž pak na ſawedjenje bjernow ſpomniſch, kaž ſym je tebi njett roſpowedak, ſchto ſ teho nawuſneſch, kmóſte? Ja cji praju, ty ſ teho nawuſneſch, ſo je to kniczomne waſchnje, po kotrymž ſo wſchitko, ſchtož je nowe, ſazpi a we ratarſtwi a burowſtwi wſchitko ſo khwali a lubuje, ſchtož je ſtare. Schtož to nowe ſazpi, dolež je nowe, tón je runje tajſi blaſen, kaž tón, kiž to, ſchtož ſtare je, chze ſthowacž, dolež je ſtare. Tež jow hodži ſo prajicž, ſchtož japoſchtoſt praji: ſpytajcje wſchitko, a to dobre ſdjerzje.

Schtož pak waſche ratarſtvo a burowſtvo naſtupa, lubi Šerbjo, dha wopomiczje, ſo je tajſa rycž jara nepſchemyſlena, kotraj ſo jow a tam ſlyſchi: djjed je to a tamne cžinik; méjnan je jo tež tak cžinik, teho dla ja tež tak cžinju. Dale pak je to jara nemudre, hdyž wy chzecje jenož na te mudre hłowy poſtuchacž, kiž ſo we waſchej wſhy namakaſa a beſ pſchemyſlenja ſudja. Lutyh mudrych hłowow je na dož. Woni ſedja a bledja, hdyž je ſo njeſchto noweho wunamakato: to neje k nicjomu. Wy pak pola nich ſedzicje a hubu roſdajiwſchi ſpie-wacje ſ nimi: to neje k nicjomu. Bóh tón kneſ wſchudjom we wſchjech ſchtantach a we juſyeh krajach wſchelake dobre na ſwjettko cžehne a pſchineſe, ſo by ſo wot ludži k jich lepſchemu natožiko. Schtož to beſ ſpytania ſazpi a ſačjſne, tón cžini hrjecž a ſebi ſchodbu. To dobre pak, kotrej chze Boh ſaweſž, neda ſo horjedjerzje. Hdyž jietra ſo ſapocjachu ſchczjepicž, dha weſni burjo morkatachu a prajachu: to je hrjecž,

my nedamy ſwoje dzjeczi ſchczjepicž. Njett — ſu wſchitzy mudri dož, ſo temu wjazy newobaraju. Hdyž ſo želeſnizy twarjachu — dha mudre hłowy na wſach ſo iſchapechu a huby mórcachu: to rjeſa Boha ſpytowacž — a njett — woni ſo ſami na želeſnizach pje-knje woja. Hdyž ſo we ſchulach cžitanje dzjecjom po lepſchim waſchnju wuczicž ſapocja, dha te mudre hłowy ſo wſchudjom ſbjechachu a bie ſlyſchecž: naſch pop a naſch ſchrybač ſtaž blaſnai — wonaj pſchineſetaj naſche dzjeczi wo prawu wjeru, my chzemy ſtary A B C ſ kthaponom ſaſo mjecž — a njett ſu pjeſnie ſ pokojom, hdyž jich dzjeczi ſ meſiſchej prózu a ſwet-ſchej wuſchitnoſžiu cžitacž nawuſny, džiłi woni ſami. Wſchitko nowe, ſchtož je dobre, ma mało pſchecjelow a lubowarjow, ale to nowe, ſchtož je wot ſteho, ludzjo rad a ſ weſeljom ſapſchimmu. Šwjet je ſiſ a woſtane ſty. Teho dla neſudž ničto do cžaka a poſlu-chaj koždy na tyh, kiž jemu dobre radja. Spytajcje wſchitko a to dobre ſdjerzje. Bože miel! —

9.

Šyry popel dzjecjom boji.

Bimbrecž Gufteł, trochu nahly a loſy hólcej, bjeſche wo ſtwi wofoto bjechajo a haruwajo wulku ſchlu a khoſejome ſchalti, kiž na bližji ſtejachu, roſbił. Deho nan, jako to pytny, bjeſche ſo jara roſhnyewal a ſ kijom na teho holza djjeſche wotajo: beſbóžny hólceje, wjeſch ty, ſchto maſch ſa to doſtač? „Ach! luby nano,“ wotmolwi mały Gufteł, „woſtajcje me na potoj, ja wſchaf ničjo mjecž neſcham!

10.

Hubanczko 2.

Wón ma tſi, tež ſchtyri nohž,
Nima brjuč a žane rohi,
Khibet ma, pak tebi k lubu
Nima hłowu ani hubu.
Šylny je, ſo wele noſy,
Khodzicž wón pak nemóže,
Čirje nima a je boſy,
Hdyž jón ſtorcžiſch, klepoze;
Hdyž ſy ſpróžny, trebaſch jón,
Rady neſe tebe wón.

Buficzanski nadpad

14. oktobra 1758.

Pój so mnu, luby herbsti cžitarjo, pój, ja čhu tebe weš na mjesto we Eserbach, hđez pšched sto lietami frudnje wonhladaške, hđez je so wele krowje pšchelato a so wele tawšynt cžlowefow morilo!

Pój so mnu, praji pšchedjenaf, moj čzemoj hroma-dije stupicj bredža do herbstjeje krajiny a spjewacj Bohu temu knecj djač a hwalbu, so je nam a nasčej niet-ziščej schlachczi žohnowanje stoteho mjera spočžit a djeržat!

Hdyž wokoło Budyščina abo w doli delneje Spre-weje hđodjšich, wuhladašč na horach ležo žyrfej, kotrečej wježa dalofo so widžicj da po žytym herbstim kraju.

Hdyž wecžorne plóncjko swoje postlene jasne pruhi na tuto mjesto fšele, dha ty tež wuhladač možesch, jo wokofo teje žyrfwje so weš wupščesjiera, s nowymy a starymi hježemi a brožnemi, jafo bychu furjarka šedžale wokofo paty. Te twarenja su w nowiščim čjašu nowofestajane, dokelž je plómjo s djela pozrefo, sčtož bje stare. U halle pšched frótkim je so ta stara žyrfej wonkach a nutskach na najrejšcho ponowila, so je to Bože wešelse, tam nuts a wonthodžicj, a we nej te rjane Bože šlužby djeržecj.

Snajesch ty tu weš, luby pšchedjelo? Wona leži na hribecj kerfateje wuščiny. Pšches nju cjezne so ta stara droha, kiž do Schlesynfsteje a do Žitawy wedže, na kotrejš w predawšich čjaščah wulke, wot schjesič, wošmich konjow cjehnene wošy wele millionow žent-narjow drobich tvorow jow a tam nimo wožachu. Wod nej wedže njett železniza nimo, na kotrejš parny wós wele króč so džen wešelse sahwišda, hdyž na blisitim pomorowštim saštaniščuju wo minutu saštane. Nedalofo wot neje posbjehuje wyšoka hora Čzornoboh swoju ščjeru hłowu, s kotrejš možesch so dalofo a ščjerofo roshladowacj po herbstim kraju a widžicj herbsti wšy a mjesta, herbsti doliny a hórki.

Pój so mnu do Bukež, praju ja hšččen junkróč; to je ta weš, wot kotrejš ja ryczu. Hdyž njett tam pšchindžesch, namatašč ty tam dobry mjer knežicj. Blódre sahony so wokofo neje wupščesjieraja, wob-šyte se žitnymi fornami, worane wot pilnych burow, wobdate se selenymi kerfami a rjanymi sčtomowymi alejami. Ženož tu a tam štyščich našymu tšelenje mjerneho hajnika, kiž s tšielbu pšches pola a kerfi kšo-dži, so by bojasneho sažaja s bjernjazeho sela abo s li-žorjonych runklizow a kałowych kerčifow wuhlati a norik. Hinač je tam ljetka, džiš pšched sto lietami. Lehdy tam šylna wojeršta hara we mješazu oktobru

sahhadžesche a krawna bitwa so bijesche. Pšched sto lietami, praju ja, to bje w čjašu šydomljetneje wojny, wot kotrejš šym ja kónsche lieto we prothyž wšchelfo powedat.

Pój teho dla so mnu, a pohladaj sto liet sady so, so by nashonik, fak je tehdy we Bukežach a wokofo Bukež we bliščich herbstich wšach wojna nasčich wótžow žakofnje domapytala, a jim hłubofe rany bila. Pój a poščuchaj!

Pšči sapočžitku ljeta 1758 bje menužy Bedrich wulki twerdžisnu Schweidniž dobył, a so potom do Morawšteje podat, so by tam twerdžisnu Holomuz dobył. Tudy pak bje wón wulku škodou mjet, a sašo do Schlesynfsteje zofacj dyrbjat. Rušoj bjechu so bes tym wot polnožy do jeho kraja walili a pod nawedo-wanjom generala Fermora mjesto Kralowž wobšadžili a so tam twerdže synyli. Wot tam bjechu so wóni do Pomoršteje a do Marki ščajnyli a rubili a puscjili. Grabja s Dohna, kiž mješesche w Pomorškej roštafo-wacj, jim wobaracj nemóžesche, so Bosnaň, Elbing a Toruň wobšadžiču. Wóni dale Danš spalichu a twerdžisnu Küstrin woblehnyču a wščudjom žakofnje sahhadžachu. Tuty m swojim ruffowštim nepsčeczalam, kiž nicjo nečžinjachu, džiš wšy a mjesta wupuscjiz a kraj wurubicj, cjehnische Bedrich napsčeczaju. Džen 21. augusta pšchindže wón do bliftošje Küstrina; a 25. augusta da so wón s nimi do krawneje bitwy pola Zorndorfa, we kotrejš Rušoj 19000, Bramborjšy 10.000 morwých a ranených mješachu a czi prejšči šbici zofacj dyrbjachu.

Bes tym, so so Bedrich pola Küstrina s Ruffami bjeđesche, bje so ratuški general Daun se swojim woš-štom se Schlesynfsteje do Sajtónšteje wobrocžik, hđez bje so tež woššo niemšeho šejma podato. Daun čzysče Drezdžany dobyč a s tym Bedricha wot Łobja wotcžiščecj. Dokelž pak draždžanski bramboršti kommandanta, grabja se Schmettau, s tym hrožesche, so čže žyle mjesto a kralowški hrod spalicj, a s pšóverom do lóšta tšelicj, dha Daun wot swojeho prješneho prjodkwošacija wotštupi a twerde ljeħwo wyšche Biskopiz s Stolpnju wobčajny s tym wotmyšljenjom, so čžyl Bedrichej pucž do Schlesynfsteje sabžjewacj. General Laudon bje so bes tym se swojimi Šhrowatami a Pandurami pšches Łužizu hač k Wožerežam ščajnył a wot tam hač do Kłocjubusa dale po žykej holi mjesta a wšy wurubicj, burow čmjelowat a žakofnje krawne štutki wščudjom wuwedł. Wokofo Welečina wešesche wetsčažjelba, we Lubju pryz s Durlach a se šhorelšej krajni general Bahla. Daun mjenejsche, so je wščitko na najšpe sriadowat a so Bedrichej

13
mžno nebudje, sako do Schlesynsteje hiež a wón mje-
jesche myslje, swoje wobškodžene mjesta derje wobthowacž,
dofelž se žitawy a s Czech wšchu wójnstu zyrobu se
swojich magazinow s lóhkim dostowacž mjesche.

Dotho netrajese, so Bedrich tež do Saksonsteje
pšchidže. Esredž septembra bje wón sako tu. Wón
hnydom wobsanlny, Dauna a zyke rafuste wójsko s
jich twerdych ljehwom a do Czech wucžičkeje. Dofelž
bjechu jeho wozwy wot stajneho wokolocžahanja a
wot twerdych bitwow, kotrež bjechu mjeli, thjetro spróznj,
k temu tež wedro jara hroine a desčičkojte bjesche, dha
wobczahny Bedrich twerde ljehwo Daunej s napsčecja
nize Biskopiz k Budyšchinej. Wot jow myslishe wón
swojich nepsčecjelow pšesčezacž, hač nebudža hycji
a jich tak wobczahnyč, so wot žitawy wotresneni
budža, hdyž woni swoje magaziny mjesjachu. Daun
so pak nehbasche. Weleczanjša dželba sčježe so do
Lubija a budyska do Wósporka. Bramborszy pak
pod generalom Ratzom pšchithadjachu k Budyšchinej
a ležachu wot Kratež do Tjelan.

Jako njelk Daun spótna, so Bedrich bliže k nemu
stupi a so je wo prawdži strach wot žitawstich maga-
zinow wufantnemy byč, pšchemjeni wón swoje
zyke wójsko. Wahlowej dželbi kafasche wón, so wo-
kolo Butež stajicž, so by lubijsku drehu wobšadžita.
Wón sam so 5. oktobra se Stólnja sbehasche a
so pšes Wózkowy, Jasonzu a nimo Kbrostawy we
hubenym, desčičkožym wedri k lubiskej stoni sčježe,
tak so 7. oktobra bes Ketizami a Lubijom twerde ljehwo
wobežeje. Tam so tak šyny, so prawe ramjo jeho
wójska na wusnužowu horu pola Zarkow, s kotrejež
bjechu Wahlowi Krowatojo bramorskich tšjelzow
wotehnali, ljeve wóšchidlo pak hač do Lejna dospo-
hasche a wón sam s Kribetom k Lubijej stejesche.

Jako bje Bedrich pšes desertirow a wobhonerjow
šhonik, so so Daun se Stólnja k ranju cjezne, pšchi-
kafa wón Razowemu korysej, so sady Wósporka k
Kšchischowej stupicž a khwatasche sam se swojim wójs-
skom na Budyščin. Wobhonerjo bjechu jemu prajili,
so Daun sady Lubija steji. Tcho dla sa njefotre dny
pšes Sprewju nimo Wórka delje cjehtische s wotmy-
šlenjom, so chje nepsčecjelow dale pšesčezacž a se
swojimi wojačami k Buzezam so bližicž. Wón teho
dla wójsko do sčtyrjoč retomašom djelesche, so by
štere ljepe tam docžahnył. Džen 11. oktobra so wón
wot Budyščina sbehasche a bje hižom thjetro daleko
do prjedta, jako bu cžah wójnstich wosow, kiž so sa
poslenim retomašom wesešche, wot thjezorstich pola
Zentez nadpaneny. Zyke dopolnje, jako so tutón cžah,
kotryž marschal Keith wot Budyščina kryjesche a we

kotrymž so wšcha wójnska potreba namafasche, na
starej drósy wjesche a walesche, bje tolstá kurjawa
šadžemata, so Bramborszy daleko wofoto so widžicž
nemóžacha. Nahlje, jako we dolini pola Zentez bjechu,
wali so s boka wot Radlowa wulka dželba Kbro-
watow na tón cžah a nemata bitwa nastá. Zenticienjo
nastroženi wot tšjelenja a wolanja, cječachu se skotom
a wopuščejichu swoju weš. Kral pak, jako to tšje-
lenje s daloka pytny, póšta tam swojich tragunariow
a Keith s Budyščina lohlich husarow k pomozy, so
po tróisej bitwi thjezorsty sako zofacž dyrbjachu. Woni
bjechu pak tola 18 wosow sobu wšali a Zenticienjo,
dofelž bje wofoto polonja woscho sako s mjerom, wró-
cjuhu so pomatu sako domoj. Na to cžah dale dje-
šche! Jako pak prjeni Bramborszy do Butež stupachu,
pocžinasche so kurjawa shubjowacž a stónecžto šwjecicž.
Jow hagle nastroženi widžichu, so bjechu nepsčeczelej
bliže pšchischli, hač dobre bje; pšchetož wšchite hory
k potonju bjechu wot nepsčecjelskich wojačow wobša-
džene, kiž s brónju w horsčejci na nich wotečajowachu.

Njelk hagle so Bedrich dohlada, so je wot wob-
honerjow šlje wobwedženy a so nepsčecjel niz sady Lu-
bija ale predy neho steji. Šcho pak cžinicž? Do sady
hicž, so jemu nečasche. Nicjo jemu wysche newosta,
hač so wofoto Butež ljehač. Ale ta krajina k žanemu
dobremu ljehwu nebjje thmana. Tcho wysčzy jemu
šynlje wotradjachu, so nešnje tu woškak. Wón pak
kafasche truceje, so dyrbi so ljehwo wottyčacž a hač
runje wyschi kwartirski knež s Marwig so to cžinicž
s mozu wobarasche, dha wón tola na swojej hłowi
sawosta a wobsanlny, tu so šynycž.

Jako bje to ljehwisčecjo wottyčane a pšchemjerene,
rjadomasche Bedrich swoje wójsko takle. Wy-
šche a nize Butež lejesche mulle wójsko. We Butežach
bjechu wšchite thjeje a dwory s wojačami a wšchite
kólnje s konemi a wšchite bróžnje s wosami pšchepel-
nene. Či dyrbjachu wysche wšy k Zornofšyam a na
tym bóku k Lejniu mulle nashypp sčjinicž a batterije
twaricž, so bychu ljehwo wobrónil. To bje prawe
ramjo. Ljeve lejesche hač k Worzynej a k Kotezam.
Nize Treberiz a wofoto Drožbjija ležachu njefotre
bataillonny. We Njeczini a Koperzach bjechu so gre-
nadirowo postajili. Do Łusta a do Kuschčjanstich nashy-
paw tšjelzy došahachu, s kotrymž so we Kofasy a
Čornjowi husarojo šjenocžichu. Wójskowe cžoko ste-
jesche wot Rodez na nepsčecjelste ljehwo wobrocžene.
Rodezy a Wajizy bješchit s gardami wobškodženej.
Zyka cžejta artilleria bie do prjedta stajena. Kral sam
lejesche w Rodezach na knežim dwori. Jako bje to
wšchitko sriadowane, pšchiczeje tam do Rodez tež stary
marschal s Keith, kiž bje do teho cžajša w Budyščinu

wostał. Temu pokasowasze kral, jako bje pschischok, zyle liehwo. Tuton stary wojnow shoneny schjedziwz, jako bje sebi wschitko wobhladat a swosnal, tajke straszne a kubene kralowe liehwo ie, tshawesche hlouwa a djesche t kralej: jell so nasz Kafuszyn tudy na pokoj wostaja, dha su hodnt, so so swobwjescheja. Kral pak so smjejo jemu wotmolwi: my dyrbiny so nadzjecz, so so woni nasz bole boja, dnyti schibenzy. Tola pak wobsanfny won taf ruczje, hacz by nowy proviant, na kotryz won cjalasche, dostal, tuto straszne mjesto wopuschczicz. We nowy wot 14. do 15. oktobra chyzysche won s Bulez so sczahnycz a so t Rychbachej wobrocicz, so by tam przyza s Durlach nadpanyt.

Jeho myslie pak jeho sjebachu. Roz wot 13. do 14. oktobra pschindze a saniczi wschitte przydkiwscia pschekshrobleho krala a pschi samym jeho sobu. We tej samej je so bukticzanski nadpad stal.

Kral Bedrich bje teje wjezteje nadzije, so khjejorzyn jemu niczo czinicz nebudza. Won Dauna jako boja-sneho a roshladniwego generala snajesche, kiz jeho hacz do teho czasa hichczen zenje nebie nadpanyt ani so s nim do bitwy dak, khiba so by t temu nufowany byl. Teho dla bje won mjesty, so Daun jeho jow pola Bulez na pokoj wostaji. We tutej myslit bu won psches wopaczne rosprawy dersertirow a wobhonerjow wobwerdzjny. Jedyn tajsi spion, kotremuz bjechu khjejorzyn wojazy wiazy penes saplacziki, dnyti bje jemu Bedrich lubit, pschindze do Rodez, kralej powedajo, so so Daunowe wojsto won Lublja do Czech dale czehne. Tej poweda so, so je bes khjejorstimi jedyn general abo wyschi byl, kiz je sa dobry penes Bedrichej wele wot kafusheho wojsta pscheradzit, so je Daun runje tehdy sa tym pschischok a teho pscheradnika nufowal, na Bedricha psacz, so chze so khjejorstje wojsto do Czech puschczicz.

Skrotkim, Bedrich bje bes staroszje a wjesty, so so jemu wot swojich nepscheczjelow jow wokofo Bulez niczo sleho nestane. Hacz runje we nozy wele lohtich pieschcow a wosheje Wandurojo t bramorskim strazam, kiz na nashypach wysche Bulez t Zornoshtkam a t Wujezku stejachu, blislo pschiljesechu a so s nimi do ishlenja dachu, dha tola Bedrich niczo na to nedawasche. Wschetoz Wandurojo taso zofachu, hbyz so s kanonami na nich ishesesche. Hacz tez husarajo kralej a swojim generalam prajicz dachu, so so nepscheczjel blize czehne, dha won tola do teho newjeresche. Won bje taf khrobky, taf wjesty, so khjejorzyn niczo pscheczjwo nemu nesa-pocznu, so hichczen w nozy wot 13. do 14. oktobra pschifala, so maza so wshelate brigady, kiz bjechu pod bron stupicz dyrbjate, t mjeru podacz.

Bes tym pak, so Bedrich we tajkim khrobkym do-wjerenu samosta a wsche bramorske wojsto we dobrym mjeri wotpoczowasche, bjesche Daun se swojimi wyschimi radu shtadowal, so by Bedricha a jeho liehwo nadpanyt. We nowy wot 13. do 14. oktobra hotowasche won so to wuwesz a Bedrichej schtju slemicz.

Hizom weczor 13. oktobra, jako bje so saczmito, bje so zyle khjejorstje wojsto pscheczahowacz sapoczato. Laudon, kiz wokofo Wujezka, Meschitz, a Nachlowa stejesche, czehnesche so t Esowrezam delje a blizesche so t Trebenzam, so by Bramorskim do shribeta pschischok a jim pucz do Budyschyna saraaczik. K ranju kommanditowasche wojwoda s Abrenberg a mjesesche porucznosz, so wot Zarfow a Czornjowa t Kotezam a t Wichowam wobrocicz, so by tam w prawym czasu ljeowe woschidlo Bramorskich nadpanyt a jich wot Razoweje dzjelby pola Wospporta dzjellit. Daun pak s generalomaj Odonellom a Singzerom sczeje so we tej samej nozy psches hory vo wurubanych puczach s jadrom swojeho wojsta t Zornoshtkam, so by so wysche Bulez na swojich nepscheczjelow waltit.

Daun a jeho generalajo bjechu sebi tu wjez jara derje wumyslilit. So bychu wont Bramorskich molilit, dha nebiechu swoje stany abo zelty, kiz we swojim liehwi wokofo Keitz t Walowam a Schpifawam mje-jachu, spotorhalt, ale bjechu tam njetotrych wojakow s hubonami wostajilit, kiz kaz hewal we nozy liehwowe wohnje tepicz a bubnowacz dyrbjachu. Tute wohnje tez bramorske strazje widjachu a sebi teho dla niczo sleho nemyshlachu. Teho runja bjechu khjejorzyn hizom dwaj dnaj sa sobu wele serbskich a njemskich burow s blislich serbskich a njemskich wshom hromadu honilit a jich nufowali, shtomy na horach wokofo Lejna a Blizan puschczicz. We tutej nozy wot 13. do 14. oktobra dyrbjachu tuczit ludzjo to samo czintez, shtomy puschczicz, spjewacz a haru hnacj, so neby so ton ropot wot bramorskich shtuchecz dak, kiz by psches czahanje wojakow a jiesdzjenje wosow nastacz mahl.

Tez to bramorske strazje molesche, a hacz tez runje bruhdjen so tym swasche, jako bychu nieschto wot teho shtyscheli, kaz bychu wosy jiesdzite abo bronje scheczertate, dha woni tola niczo tajke nedoczajachu, pschetoz mogny weczorny wjestsit schumesche a woni niczo newidjachu, dofelz tosta czma semju kypjesche.

Na tych polonschich nashypach, kotrez so wysche Bulez selenja, stejachu jich strazje. We Bulezach nutskacz a we zshym liehwi wsho we dobrym mjeri swasche. Buleczan wes bje s wojakami pschepelnena, hrodzje a kolnje bjechu polne konjow, dwory polne wosow. Wschiczenjo bjechu siedom samit sa so a sa tych swojich bleczit namakali, hbyz bychu swoju hlouwu

č čijemu nožnemu spanju položij, mohł. **Wot Bulez** k tym bramborskim nashypam bjechu wojnste stany stajene. **We** twarenjach a we stanach pak drjemachu wojazp a ludžo s mjerom, pšchetaj wščitaj bjechu spróznit wot teje bjenstseje haru! **Eslepa** nó, krywawše weš a liehwo! **Tolste** mróčelje šo wot wežora walachu. **Symny** weczorny wjetst wujeshe. **Zana** jenicža hmejda nešmejceshe. **Nicjo** šlyšcež nebje, **dyžl** druhby s daloka wołanje stražow abo ščezertot wojerstič brónjow.

Zenu wot tych stražow, kž bjechu wot bramborsčič najbóle do prjedka stajene, mjejeshe tu nóž **Holanaz** **Pjeter**, **dobry** **Šerb**. **Wón** bje s **Pomorez** rodjenz, **predy** wola **Salkow** služit, **po** tej bitwi wola **Pirny** w l. 1757 pak s **Bramborskim** stupicž dyrbał a šo tu we wšchelastič bitwach jara khróbtly wopofasowal.

Wón štejeshe wola čježseje artillerije a wuziwawše dobre dowjerenje wola swojč wšchich. **Tón** šo nemato šwešeli, jako bje šašo tu do swojeje šerbstseje wóžnjeje krajiny pščiščił. **Dokelž** bje stajnje we wojerstkej službi štejecž dyrbał, nebje hščezjen swojč starschich a bratrow w **Pomorezjach** widjicž mohł. **Alle** wón bje wešeky, šo bje dženš šašo **Buleczjan** kowarez **Hanžu** wohlabal, s kotrejž bje jako mlódy towaršč **dobry** był, **predy** hač bje do wojny čahnył. **Wón** pak tež s tej nebje doho šo rodróžowacž mohł, **dokelž** šu hnydom šašo na straž wotpóštanj.

Tuton **Holanaz** **Pjeter** štejeshe w kerkach wšche swojeje basterije w šamšnu nóž na straži! **Wón** šam luit ma štoro najštrastnikše mjesto! **Tolsta** nóž jeho wobbawa. **Zanu** kroczalku pšchod šo wón widjecz nemóže. **Motry** wjetst na neho duje a šyma jeho tšchabe. **Jeho** kóit powišča šrudnje hšowu a šmorčji s čjasha mi, **dokelž** je hšódnj! **S** hatošow w kerkach špaduje wóžótnene lissicžto a s doloka šašlyšchuje wón haru a bložy ludži, **kž** ščtomy puščesja we nepščezelstkim liehwi a wołanje stražow s bramborsčič batterijow, **kž** pak daloka wot neho šu.

Jeho myšlje šu wola kowarez **Hanžje** w **Bulezjach** a we starschistim domi w **Pomorezjach**. **Jutje** šonabjije, swojč lubych šašo widjecz a jim radošnje „pomahaj **Wóh**“ prajicž! **Tal** šedjo na swojim konju šašlyšči wón na jene dobo we swojej blisčosji nječajše ščrótwanje. **Wón** šwój tešak twerščo do ruki-bere a poškucha — a hlaj wščitko je s mjerom. **Wo** šwilt — ščto to je? **dha** šo jemu šda, jako by šašo pšči nim k boka nješčto čjščje krocziko a we suchich lissjadč bliže k nemu stupato. **Wón** pak ničjo newidži, **kal** wele tež wocji napina. **Wón** čže hijom šjelicž a s mečjom tam rubacž, s wotkal te potajne šynit pščiudu, **dha**

šo k nemu mały ščtalt čjščje | prajicž: **Pjeter**, **Pjeter**, a dótkne šo jeho ruki a ščepne s čjčha: **ja** šym šowarstki hólž s **Bulez**, **kowarez** **Handrij**. — **Ščto** ty šow čžesč, **bešbožny** hólče, **šwari** **Pjeter**, a **kaha** dha šy šo tu te mni domapak? **Budž** jenož s mjerom, **refne** **kowarez** **Handrij**, **ja** čžu tebi jutje wščitko wupomedacž. **Njel** čžu tebi jenož **tal** wele prajicž, šo je me **kowarez** **Hanža** póškala. **Wona** ma wulke žadanje po tebi a **dawa** tebe prošecž, šo by ty jenož na jentčjku hobjinku k nej pščiščił; **wona** na tebe čžaka a **twój** nan a **twoja** mačžerka staj s **Pomorez** do **Bulez** k nej pščiščtoj a čžetaj tebe rady wohlabacž! — **Kaha** dha mohł ja tudy šwoje mjesto wopuščecž, **wotmolwi** **Pjeter**! **dži** a **praj** mojim lubym, šo jutje dopolnja, **hdyž** šym je straže, k nim pščiudu! — **Nje!** **dženš** dyrbišč hčič, **refne** **Handrij** šašo, ščto **wje**, ščto šo jutje stane: **Ja** čžu tebi prajicž, **kal** šo to wuwesz hodži; **ja** čžu na **twoje** mjesto šupicž; **hlaj** ja šo na **twojeho** konja šynu; **ty** mi **twój** kóbul, **twój** mantyl a **twój** tešak dašč a **ja** čžu tudy stražowacž, **kaž** stary wojak; **beš** tym móžecž ty do wšy dońč, **hdječ** wščitaj spia a wokoło pecič wščińdžesč šašo. — **Pjeter** wšchemyšli šebi na šwiltu tu wjež. **Luboz** k starschim a k swojej **Hanži** jeho jara wabi. **Alle** hnydom **refne** wón: **Je** to **hdy** šwjet šlyščak, šo je **žadyn** **Šerb** swoju straž wopuščelit! **To** šo **nihdy** stač nemóže! **Dži**, **Handrij**, a **praj** mojim lubym, šo šo jutje wohlabamy. **Handrij** šo wročji a **Peter** je šašo šam.

Pjeter hwišda a wuje a **tolsta** čjma jeho wobbawa a **nóž** nočže ša **Pjetera** žaneho konja doberč, **hač** tola ššóncjne w **Bulezjach** peci bicž šlyšči. **Wón** šočhne a **praj** pšči šebi: **Djakowano** **Wohu!** **džen** štoro pščińdže. **Alle** ščto to je? **Jemu** s napsčecja šo nješčo hita. **Wón** čže tam runje wuššelicž, — **dha** šo nedaloko wot neho šylnje tšyli, **žyla** čžjoda muži jeho wobbawa. **Daunowi** tšjelzy tu šu a **jtmaja** na wšchječ bokach bramborske straže. **Woni** šu je po krotkim pščewinuli a **batteriu** dobyli. **Pjeter** jentčjki šo pščeruba a **čjori** k **Bulezam**. **Seyline** tšjelenje šo šbejne wot **Trebenž** hač k **Zornoškam**, **kanony** šapocžnu rejcž, **ale** to bramborske, **kotrejž** šu tšježoršy dobyt a je na bramborsčič wobrocžit. **Wotanja** wščudjom, **wójnka** hara, **tšjelenje** a **praštanje** šo šapocžne; **tšježoršy** šu bramborske liehwo nabpanyli! — **Blize** a bliže čžehne šo to tšjelenje; **wot** boka **Trebenž** waleja šo **šhrowatajo** a **Pandurojo**; **tšježoršy** wščudjom šredja we bramborsčim liehwi **kaž** je semje roštu. **Nepščezel** mót a **konjuje**, **hdječ** nepščezela namaka.

Dh! **kaste** je to žakofne wotuczenje bylo w **Bulezjach** we žyčim bramborsčim liehwi. **Wojazy** a **Bu-**

kiczenio wotuczja hagle, hdyż so khyjezorszy hżiom do wśny drjeia. Wele stow we drjemanju leži a newedžo, sčto so stane, sabicji, skonzowani žiwjenje shubja. Wo-
jazy newoblekani we koschlach hrabaja po brónjach, hdyž žane namafaja a wobaraja so, hač so nemorja. A tofsteje cymy dla husto bramborszy na bramborskich tšjeleja a kałaja a so bes sobu kónzujaj. Wefni wob-
ndlerjo nastrojeni a tšhepotajo newedža, hdyž so we tej hart potajicj. Mužojo a žony a djieczi steja wo
istwi abo leža kleczo na kolenach abo taja so we kól-
njach a bróznjach. Najbojasmischi cžiekaju do pinzow. Załofzenje, płaťanje, styštanje wšpudjom. Kulista
ryja so k mjernym ludjom do istwy a ranja jow nana, morja tam syna. Stari a khorci na swojich kožach
stonaja a spjewajaj pacjerje.

Bubony a trompety wołajaj, kulsti hwišbajaj a wujaj, mtejazny ležaj na dworach a sdyhujaj, raneni pytajaj
we khyejach wukšowanje. Tołsta cžma sawala bitwi-
ščeczo da cžorneho ruba a sčjera kurljawa wobbawaj
šmerez kazyriwatych bjeđerjow. A hlaj — sčto to je?
Tam na kónzu wśny k Trebenžam, hdyž kowarnja stejt,
so na jene dobo šapate, pčómjo swjeczi. Wo krotkej
poł hodžint stejt žyła weš we poknym wóhnju. Naj-
predy so hogny kónz pšči drošy pali. Sčto pał kže
haščecž? Dale a dale jere šapaty wohen a hont
wobndlerjow k khyejow won nepsčhecžestim kulam na-
pšhecžiwjo. Macjerje k djiecžattami wołajaj a płaťajaj
wokoło bludžaj, mužojo k wujazym šfotom jow a tam
bježajaj, młodženy starych nosčaja a wobžajaj; a ničto
newje, hdyž so wobrocžiczi, hdyž se wśny cžiekacž! Wščitke
pućje su wot wojowarjow sabacžene, na wšchjed
haščach cžata šmerez na nich; hufarajo jječajaj do
wśny, nowe regimenty pšchikhadžejaj. Koko wokoło hro-
žajaj šmerez a skobžajaj wójna. Załofne ranje sa wbo-
lich Bulicžanow!

Kral Bedrich bje w Rodežach, kaž jeho žyłe woj-
sko, k mjetom spał. Jako so hłoš prijeneje kanony
wosčhe Bulež klyščecž da, stoczi wón se šwofeho kožaj.
Wo krotkim k nemu powež pšchindže, so su khyjezorszy
lshewo nadpanuli a so jeho wojazy zofajaj. Na mješt
pšchikłaje wón brunswiskemu prynžej Franzej, so dyrbi
k tšjom regimentami k pomozy khwatačej a te so bje-
džaj, kaž lawy, ale podarmo.

Na boku k Trebenžam bliži so Laudon se swojimi
Khorwatami a hont bramborskich tšjelzow do Bulež!
Wot Kolkwaj jječaja maršal k Keitth se swojim lu-
dom do wśny, ale wón je nušowany, so niže Bulež
kžabnyčej a tam jeho nepsčhecžestka kula trecht, so mormy
k konja pany. Na budyškej stroni rubajaj bramborszy
jjesni se šapatym hñewom, ale pšchemož nepsčhecželow

hont itch do sady, Daun pščežo nowe regimenty do
wśny wala a nowe rjadny rjaduje, kiž kžedžaj so wecžicž
nad bramborstimi sa wšchelate bitwy.

Nutščach pał w Buležach wokoło žyrtwje wojujaj
bramborszy mužnje. Sčydom stow nepsčewinitnych mužji
tam stejt. Woni nezofajaj, hač runjež khyjezorske kul-
istka jeneho po druhim poražujaj.

Nepsčecželjo itch hač na pohrebniščeczo cžiččecžaj,
ale woni so sady murje wobarajaj, kaž lawy. Wóh-
njowe pčómenja dale žeru, wščitke twarenja kolo
wokoło so pala, nastrojany lub woła, wottorhneny
stót styškuje stiwł a ruje, kulje k hromadami na
bramborskich padajaj, — ale woni so nepoddabžaj. Daun
rošmersanw šele nowe regimenty pšhecžiwjo nim, ka-
nonowe kulje rostrajujaj žyrtwinu murju, so kručki k
neje na nich padajaj, ale woni steja twerdsčho, džišt
murja. Wšchemož khyjezorskich cžiččeczi itch na pošlekt
dale — woni cžiekajaj do Božeho domu. Khyjezorske
kulje pšchitšjeleja tofste žyrtwine burje a pšcheryja so
hač do snutškomnych burjow, kaž džens hšiččjen wđžicž
móžek. Jako njekt bramborszy ničto wjazaj do tšje-
bow nimajaj, šapocžne so mokenje nutščach we domi
modlitwy, wón so sčžini mordarška jama. Wokoło
wołarjaj, na kúbjach, we delnych kawlach bija so
k bodatom a k tešatom. Krej lije so, hdyž so to
šlowo prjeduje: kał krasne su te nobi itch, kosiž
mjer pšchpowedajaj. Ženož mała cžirjodba so k žyrtwje
wubije a wetschi džiel tych šamych so hšiččjen won-
kach mori a wóšane ležaj bes tymi towarščami, kiž
tam na pohrebniščeczu rowy křajaj. Khyjezorszy su Bu-
lezy dobyli.

Hšiččjen pščežo so tołsta kurljawa shubika neje.
Bramborszy pał nekadžaj cžiekacž. Prynž Dessauški
werch Moriz a prynž Franz brunswiskst šhromadžujetaj
hšiččjen junktrócž infanteriju a špytataj khyjezorskich k
palayach Bulež wuhnacž. Ale wuska je to haška, po
kotrež so do Bulež kałajaj a khyjezorska artilleria nad-
pane itch. Prynžej Franzej bu hłowa wottšjelena, prynž
Moriz na šmerez raneny, žyła jesu džjelba pał dycbi
pšched pšchemozu zofacž.

K pošlenemu so kral Bedrich šam se ščtyrjomi
regimentami ššróbli, so do wśny cžiččecžej. Ale jjesni
so jim naysčecžiwjo šajaj. Kral šam do najwetsčeho
štracha pšchindže; dwaj młodaj šnešaj busčhtaj jemu
pšči boku šatšjelenaj; wón krawt k jeneje rany; ne-
pšhecželjo jeho woddabžaj a kžedžaj jeho šajecž, hufarajo
jeho wurubajaj. — Duž cžiekaj!

Wokoło džepacžich so škóncžto se swojimi pruhami
pšches kurljaju cžiččeczi. Bože škóncžto pał swjeczi
na na krawniščeczo a šmertniščeczo, na mješto wu-

tupenja a smertneho stajenja. W Butezjach so hšichcjen pal, a tolski kur so k nebu wala. Tež w Trebenzjach a we Droždžiju su plómenja dómste a bróžnje sejrake. Wot bola k Rotezam a wot Łuska a Łuschejanskich nashypow hšichci so hplne tšelenje. K Wosporfej a wokoto Kšichšowa so Ragowy korps hšichcjen bje. Ty so tam netrebasch wobrocizci! Pohladaj jeno tu na to mjesta, hdžej je bramborckje ljechow stajako, dha imjejsch dož. Tu w Butezjach wyšče a niže wšy ležt džewacž tawšynt morwých a ranených s bramborckeho wójska a wóšom tawšynt thježorskich, a bjeđt so s džjela fe smertnym styšom. Ščtó jich pohreba? Ščtó jim na pšchewodjenje póndže?

Kral Bedrič, jako pytny, so je tu wšchitko na kónž, pšchitafa žytemu wójsku, so kručje sradomacž a cžehne so, pšchesehany wot swojich nepšchecjelow, do šady. Pola Droždžija, nimo Konež a Woschiz, pšches Djełu Horu, pšches Pšchivežizy a Budyšchint sežehne so wón na Štrjenju na kraležanskich horach. Šudny cžah bje to, ale khróblj kral neje domjerenje sžubit. Jako wón s generalom Goltjom po kumšchischich kufach jechasche, prajesche wón k temu: mój pšchecjelo, thježorsky nejsu naš na žane pšefne waschnje fe španja wubudžili! Ka to general Goltz wotmolwi: to so tak šane, so jedny tyč fe španja woka, s kótrmitž jedny rady wo dnjo neryci! Wšy macže prawje, wotmolwi na to kral, ale ja tutym knesam wo dnjo pošafam, tak nepšchistojnje su so šadzerželi. Na tajše waschnje žortomasche kral. Jako wón do Konež pšchidžje, čhyšče so jemu piež. Wón šasta pola Konikež dwora a žadasche sebi šchlenčsku wodny. Jako bje Konikež nan jemu šchlenčju podač, refne wón k nemu: wy macže tu cžerstwu dobru wodu; ta mi wubernje ščodži, a daci jemu bramborcki tolet, kotruž Konikež šwóžta hšichče dženska k wopomnensju khowa. Wšched wecžoram bje so wetschi džjel wójska na kraležanskej Štrjenju šhromadžil. Kral šupi k attilleriji a prascha so tyč wóžalom: hdže macže wasche lanony? Čžet je nam te šame we nožy wšak, wotmolwi khróblj wojač. Ab, retny Bedrič, dha čžemy je jemu wo dnjo šako wotdobycž! Tu na kraležanskej Štrjenju hotomasche sebi bramborckje wójsko ljehow a wotčakowasche na thježorskich, so pšchitdu a jich s nowa nadžanu. Šo byču jich pač wottraschili a swoju nusu tajili, dha bramborckzy tam wyššote nashypy cžinjachu a wulle stubnjaze roly položiču, kž kanonam podobne wonladachu. Laudon dreje tam so bližisče, — ale ničjo dale nesapocža. Bramborckzy tu wostachu a s Budyšchina draštu a nušmu potrebu dostachu a swojich khorých a ranených tam do lazareta poštachu, a Daun so 17. oktobra k Wosžnej seže, hdžej bje wulle ljehow pšchihotowak.

Jene pač hšichcjen thježorsky cžinjachu, woni bje čžur Bukežanam a ludžom s blisčich wšow pomozni, morwých hrebacž. Wšchit tym woni marschalej Keithej, kž bje pola Butež panyč, wojeršku cžejž wopofasachu a pšchit jeho pohrebi s 12 kanonami tšelachu. Keithowy wopomnik hšichcjen dženska, ša wostarjom we bukežanskej žyřwyt stje, wot tamneho šrudneho 14. oktobra kemschajym ludžom poweba!

A kak je so Holanex Pšetrej seščko, kž we tamnej nožy na strazi bjesche? Tón pšchisanfny so k tym bramborckim wojowariam, kž so ne pohrebnisčezju na šmercž wobarachu. Wón bje jebyn wot tyč, kž so s žyřwje wubichu. Kanonowa kula bje jemu pravu nožu wotrasyla. K kowarezam donešeny, wot swojeje Šanzje wothladany, štaže wón šaso k strowošti — ale kromy invalida wón wosta a na wóju wón wjazy necžehnesche. Wón je ša šeto s Šanzju kwas mjeł a wele šet w Butezjach s nej we šbožomnym mandželšwi byč a tam kowarik.

12.

Šudancžko 3.

Šdama wot so ryčju ja,
Nech me drusy šhudaja!
Moja ryčž so špocžina!

Šalcjeju cži na ščtoml,
Šwešelu cže wulžychnje,
Polubju jich wele cži.

Wostacž tajša nemóžu,
Njanu barbu šelenu
Ššo ja potom wobletu.

Tajšeje me nežadach
Šinajšchu me w myšlach mašč
A tež na to počakajš!

Šdžy pač barbu cžerwenu
Na ličžu ja doštanu,
Dha so tebi polubju.

Hšichcjen ty me wostajišč
Dož me cžornu newidžišč,
A šo na to wešelišč.

Šdžy me tajšu dočakajš
Ša mnu horje dašahasč
A me k štrowej šjedži mašč! —

Nic z o!

Linakez Pietr sedziszche na ławi pola blida a bje so spodpokożenymaj rukomaj w woczi shlenył. Wón nepasche a nebjie tej wotuczity. W tym wonom pschindze Jurij, jeho sušob, f nenu a jafo jeho na woczomaj lezo wuhlada, pocza jeho wolacj: Kmótsje, he! schtoha czynisch? Spisch? Nje! Esy dha studny? Nje! je so cji schto stafo? Nje! Ach! w sy bei wjeszje jenu kwił? ach! nie wschat! Esyli suadż wulfej starosji? Nje! Esy dha mersazy? Nje! Wola cje suby abo sy khory? Nje! Nó! praj mi jenož, schto cji je, sa cjim myslisch. Cizszje sa niczim! Ty so mi srašch w htuobich myšlach bycj? Nje! Kmótsje, ja sebi zylye niczo nemyšlu a to je mi tak najšpe! —

Horskez khuda šyrota f Burestez.

We Burastezach, hdžež Sprewja pluskotajo nimo khwata, mješesche psched nimalje dwazey abo tšžeczi lietami Horskez wui rjane burise kubo. Zona bje jemu wumreła, wón pak mješesche wot neje dweju synow, kotrymajž Jurij a Miklawšch rjekachu. Taj pachotaj bjeschtaj derje sroženaj, f temu pilnaj, dżetawaj a spróznawaj.

Wot jeju mtodoszje sem bje Horskez wuj wobegu f napominanjom a f dobrym pschikadom na to hnał, so dyrbeschtaj jemu we hospodarštwi pomoznaj a štuzomnaj bycj. Taj hólzaj pak we swojich myšlach hromadżje nepšchahaschtaj. Jurij bje gramny, nahranny, skutny cżlowek. Wón rady žadyn czerwenny penez f móšchnje newja, hdžj bje jon do neje tyknył. Šsmilenje a luboš f ludjom wón nšnajesche; lafomstwo a penezna luboš w jeho dušci njejeschtei. Miklawšch bje hinaschi. Wón nebjie lochaj smyšlony, so by penesy roščjstak abo pscheczinił, ale wón lubowasche khudyč a daresche jim rady; wón nihošo nečjšchjesche a ništomu f dobrej wolu žanu štšiwdu nečžinišche.

Horskez wuj nebjie žadyn bohatty muž; wele bóle mješesche wón truch dołha na swojim kubli. Jeho pola a łuki jemu pak renje nešechu, so móžesche we dobrych lietach dań derje wotweš a hjšchjen nješchto sa hubene lieta na bof kšaz.

Dokelž pak jeho synaj bjeschtaj wotroštaj, jeho žona ta domjaza šwjerna hospoša wumreła, wón pak

počžinasche stary a spróžny bycj, dha wón wobšantny, so na wument šynryč. Jurij chžyšche so ženicj a Miklawšch mješesche Hanšchez Hanžu lubo, kotraž bje pjełna a póžczjwa hólczka, ale šwercj khuda. Horskez nan napscheczjwo temu, so ju sebi Miklawšch bradž chžyšche, niczo nemješesche. Wón Hanšchez kmótrowe dżeczi snajesche, so bjechu pilne a šwjerne, wot wutroby dobre a cžjesche myšlje. Jurij pak na tajše prjódkwšacjje šwaresche. Wón bajłasche, so je ta hólza khuda prošeika, so nima czerweneho penezka we samoženju, so Miklawšch napošled, hdžj ju sebi wołme, na prošeikšti kij pschindze a tajše a hinaske. Wón radžesche, so dyrbi Miklawšch Hanžu wopušcheczje a radžo sa bohatej hladadž, so je doš hólznych hólzow w Bureschczjan wobadżi, kiz bychu sa cžej dżereli, so sa nim wudacz. Tajše ryčžje Jurjowe Miklawšcha žakofnje hřebachu a hnjewachu. Taj bratraj hušto twerdžje hromadu šjedžeschtaj, a napošled so taf swadžjšchtaj, so žane šłoweczto wjazay hromadżje neryčžeschtaj. Podarmo bje, so nan jeju napominasche a na Bože šlowo dopomnesche, kotrež praji w Ps. 133.: hlaj taf pjełne a lubošne je to, hdžj bratšja we jenez myšli hromadżje bydla: pschetož tam wudžjeli tón Anes žohnowanje a žiwenje na wjecžne. Ta bratrowšta nepšcheczelnimosz bje so htuobo šakorenita a pschežza bratrowšteje lubošje bje šdušchena. Šbožje bje teho dla, so Jurij na to myšlesche, hdže by so woženik a so druhdžen na žentwu khodžesche.

We Šjewaldzi bje wudowa, kotrež ludżjo „stara kuntwora“ rjekachu, dokelž wona kóždemu, kiz f nej nješchto cžinicz mješesche, krej wuzyza, to rjeła, kóždeho wujeba a wot kóždeho, kiz sebi pola neje penesy póžczjowasche, židomštu dan berešche. Bohata wona bje, ale taf nahrabna a lafomna, so sebi šamej žedž nepopšchjesche a so newoblefasche, kaž drusy ludżjo. Rostorhana a šaplata, kaž prošeika, kažesche wona po swojim domi wofoto a bje nečžista a neshwarna kaž žyganka. Wona wobšedžesche rjanu žimnowa a mješesche na nej šhlamaranju. Jeje waša a mjera bje neprawa a schtož wona pschedawasche, bje wscho na jebanje pschihotowane. Wona drjejesche a drapasche a šchtrabasche wscho hromadu, so bje to hrječ a haniba. Žejny nebo muž bje šprawna dušcha byl. Wona bje jeho pak taf cżwilo-wala a hnjewata, so wón bóršy wumre. Žuta stara kuntwora mješesche ženicžu dżowfu. Ta šama bje na pošladanje dušchna doš, ale we wsčjem na swoju macj podobna; štupa, nahrabna, nečžista hólza, so ju ničto wieł mil daloko nerodžesche. Macj a dżowfa šmerdžeschtej wot nedobreje khwalby, so žadyn rošomny a pjełny hólz žimaj blisfo nepšchindze a sa by so kóždy

hanibował, hdy by wot neho rjeakało, so won do Liewaldka t antodej kuntworzy na žentwu thudzi.

Zurij, kiž žanu cješz we žiwocji nemješče, pak dobrej wocji sa kulojte penesy, djješče tam na žentwu. Dofelž kóždy swojeho runja lubuje, bje ta wjez bórsy na cjište. Stary Horšez nan neprajješče t temu nje a wobšantny, šo na wument šynucj. Miklawšch dosta kubło a dyrbeješče swojemu bratraj Zurjej 800 toleč won dačj. Dofelž šebi tón pak tute penesy na mješzi žadašče, dha šebi Miklawšch wulki dołh nacjini a mješješče jara cještli šapocjast.

Alle sa to wón tež swoju Hanžu sa žonu dostaj, kotraž jemu drje žane kubla šobu nepščinješ, sa to pak pilnu ruku a pjeknu bohabožajnu wutrobu. Wona porodit jemu sa poldra ljeta lubošnu dzoweczicjku. Wot tuteho poroda šem pak wosta wona thorowata, a hdyž bje šo ljeto minyło, leješče wona na marač. To bje sa Miklawšcha wulke nesbožje. Kóždy jeho wutrobnje wobžarowasche, pschetož wonaj bješčtaj jako dobraj mandželstaj wjajaj bytaj, to rjeaka, we lubošji, we jednocij a w mjeri. Miklawšch šam bje psches tuto wotemrecjije swojeje mandželškeje hłuboko raneny; weselje a spokojnosj nečasčtej wjazy do jeho wutroby pschincj. Wón šebi staru cjetu sa hospoju pschistaj. Kiž jemu šwjeru štuzješče. Alle wón pschego hłubišcho do nesbožja šalješ. Njekotre ljeta sa šobu bjechu jara hubene žnje; krupy jeho pola trechicu a sta hrojna thorosj jemu kruwy we hrodji mori. Psches to wšchitko nastachu Miklawšchej cještke staroizje, šo jemu žiwenje lubo nebje. Wón nihdžen na žadyn palenz nehodješče, šwjeru a pilnje djjelasche, žadyn troschit menušnje precj nežjifasche a tola jeho wjez do přjedka hieč nečasče. Jeho ženicjke wešelje bje jeho lubošna dzoweczicjka, jeho Marka, to ženicjke kubło, kotrež bje jemu jeho šahje šemrjeta mandželšta sawostajita. Tulu swoju lubu Marku wón s wutrobu lubowasche a cjehuišče ju horje we wšchjem napominanju t temu Knešej. Za pak šalcjjewasche, kaž rjana rózicjka. Bes wocji bje wona hišchcjen renišča, byžli jeje mačj a jeje wutrobicjka bje cjiča, wešeta a pjekna, šo kóždy, kiž ju widješče, ju lubowasche. Jeje módrej, newinowatej wocjzy šo lubošnje a we sprawnej newinowatej šmjetofasčtej, šo kóždy jež dobry byčj dyrbeješče.

S nitim Miklawšch žane towarštwu nemješješče, thiba jenož s Bureschczan mlynkež cłowekomaj. Mlynkowa a Miklawšchowa nebo žona bješčtej wot mlodožje šem dobrej snatej bylej, a teho dla tež taj mužaj šo šesnasčtaj a hromadu djeržesčtaj. Tucji mlynkež ludžjo bjechu tež spróznimi cłowekoj. Wot wšchitkich wo wšy bjechu lubowani. Woni bjechu drje jara bo-

hacji, ale pschi tym nebjechu ani horžji ani šakamni a woni se wšchjemi, kiž pola nich mljecj dochu, derje cjinjachu. Mlynkež mješajna jeneho ženicjkeho šyna, kiž bje pot dra ljet šarschi, byžli Marka. Mlynkež Pietr a Horšez Marka teho dla husto hromadje hrajščtaj, hromadje do škulje thodješčtaj a skoro kóždy džen hromadje bješčtaj. Wonaj bješčtaj šebi dobroaj a to trajesče tak dołho, hacj hromadje na pacjerje thodžiščtaj.

Jako bje Marka se škulje wustupita, šo jene newedro po družim na Horšez dom walesče. Šta thorosj knežješče wo wšy, kotraž wele cłowekom mori. Najprijódy Horšez djjed wumre. Wón bje ljedom wocji šanknył, dha pschibježa Zurij s Liewaldka. Tón žyly cjaš, šo bje ženenu, nebje wón šo pola nana a bratra pokasał. Tak rucjje pak, hacj bje šyščał, šo bje nan wumreł, dha wón škwatasče, šo by šwóž pošleni djel wot nanoweho sawostajenšwa brał. Miklawšch šo šnim wadžicj nečasče, doniž luby nan na marač leješče a pschiswolt po tajtim t wšchemu, šchtož šebi jeho bratt žadašče. Tón pak pscheda wšchitko, šchtož na neho pschindje, wredy hišchcjen hacj bje nanowe cjičto do semje pohrebane, djješče šobu t pschewodženju a wot pschewodženja dom do Liewaldka. Tajte nepšchitoinje a nelubošne šadžerjenje Zurjowe mersašče Miklawšcha žalosnje. Wón bje wele nozow pschi thorym žoju nana wachował; t temu šo njel to mersanje a rudjenje pschidwa. Teho dla dołho netrajješče, šo wón na thorym žoju leješče. Dobri šušbóđjto, wosebje mlynkež ludžjo, jeho wothladachu a džen a nój pschi nim wostachu. Alle Miklawšch wumre a Marka bje šyrotaj.

Wšchitkim ludžom wo wšy tuta šmercj teho sprawneho Miklawšcha t wutrobi djješče, najbóle jim pak to pjekna a lubošna wošyroczena Marka žel cjinišče. Miklawšch bu s cještju pohrebany a wulka šyla ludži djješče jemu na pschewodjenje. Šchtož je šprawy a bohabožajny byl we swojim žiwenu, tón šo hišchcje we šmerczi cješt wot lubošje. — Dofelž bu po wobšejazym šakonju wšchitko we Horšez domi šahjglowane, dha wšachu mlynkež Marku t šebi. Woni ju troschto wachu tak derje, hacj móžachu. Pietr, ješny towaršch, s nej płašče — a hnydom bje ta. přienja wulka šrudoba pschewinena. Šchto dha tež šchyrnacje liet štaw djječjo wje, šchto je šhubitko, hdyž nan a mačj jemu wumretaj! Marka, kiž wot mlynkež šo lubowana widžišče, newedžišče, šchto to rjeaka: šyrotaj byčj, a t temu thuda šyrotaj. Bórsy šo menušy pokasowasche, šo bje Miklawšch wjazy dołha sawostajit, hacj šamozjenja. Ša njekotry cjaš mješješče šo to rjane burške kubło, a wšchitko, šchtož bje Miklawšch mjeł a wob-

šedzil, pšchedacij, so Marzy ničo wysche newosta, hacj sčtož na žiwoczi mjejesche. K temu bu Jurij wot šudnistwa sa jeje formindu postajeny a wón na tym wobštejesche, so dyrbesche k nemu do Pjewaldra cjahnycj. Mlynkež; wščať bychu ju lubjerady pšči sebi sšhomalt, ale Jurij to na jane waschnje pšchidacij nečasche. Wón mjejesche dobru winu k temu.

Jurij mjejesche so menujny we Pjewaldžij derje. Wón bje se swojej pšchichodnej macjerju a je swojej žonu jena wutroba a jena dušča. Za stara kuntwora sškrabasche a drapasche a so drjejesche a wón se swojes žonu sej we tym pomhasche. Wón bje sapoczal se žitom wikowacj. Rakomnistwo a stupož bjesčtel jich wutrobow twerdy swajak a mammon jich pšchiboh, kotremuž so woni dowjerjachu. Hdyž možachu, dha woni ludži jebachu a hdyž može sčto dopokajacj, so šu woni, to rjeka Jurij abo jeho žona abo jeho pšchichodna macj khdemu wo wšy cjerweny peněžť abo kruč kšhiba darili, dha čžu so ja we Sprewti, hdyž je najšlubšča, tepsej dačj. Šsmjeh a haniba bje to, kať tucji ludžjo so sadzerjachu. K temu bje Jurij hordy a nabusy kať žaba we klukšanskich hatach. Wšchudžom, hdyž won pšchindje, wón so swojeho bohastwa khwalesche a se žanym cžlowetom žane šlowcžto neryčesche, kšhiba so by myšlje mjet, jeho wujebacij a wobšchudžicj.

We jich domi nebyč morwy bycj čžyl. Do tuteho doma pšchindje pať Marka, ta wboha šyrora. Jurijez lubžjo ju nahnidy nebudžičku k sebi bralk, hdyž nebudžičku lešne motwohladanje k nej mjel. Woni menujny sebi myslachu: mamhli tu šyrotu, dha netreba my sebi žanu šlužomnu džowfu džeržecj, a se swojej cjeledžu woni hewal žane sbožie nemjeječu, dokelž žana pola nič pšches žyle ljeru newudjerja. Pšchetož jiedžje wona nedosta a džjelacij dyrbesche pšches možny. Za stara a mloda kuntwora Marku hnydom, dokelž bje hižom šylna holža, do šlužby stajšchtej. Wot ranja hacj do nožy dyrbesche wona džjelacij. Žylicžti džen wofasčtej na nju: Marja, pój jow, dži tam, dželaj to, čžin tamne a pšči tym wonej sej hiščejen wumetowasčtej, so je k luteje hnady we swojeho wuja domi.

Pšči přjedku Marka nšefotru šylsu pšakasche, a bje jara šrubna. Tej so šyštasche po nanowym domi, hdyž bje so sej derje sčto, a po mlynkež ludžoch, kiž bječu ju kať swoje džjecjo džeržel. Ale to šyštanje a rudjenje sej ničo nepomhasche, a hdyž hinať nemože byč, dha cžlowet to najčježe snež nawukne. Wona so do swojeho hubenstwa podda, a pšči wščjem trabanju a cžejlim dželil rošesche wona kať cžerstwa jjedlenka. Žjana holežka a lubošna wona bje, so kžoby so nad

nej džiwasche. Džiw pať bje to, so wot teho, sčtož wšchjednje widžesche, nebu šražena. — Stara kuntwora wumre, a kžoby sebi myšlesche, so so Marzy niť ljepe pšidje, ale wščitko wofa pšči starym. Tej Jurijowa žona wumre, ale wščitko wofa, kať predn. Pšchetož Jurij mjejesche jenicžnu džowfu, runje tať staru, kať Marka bje, kštrežž kšhrysta rjelachu. Wot teho pať, na cžož to meno špomina, wona ničo nemjejesche; pšchetož šty duch macjerje a wofki we nej žesche. K temu bje toľta, kulojta a mólčža kať pampuch a mjejesche wočzi; kať stara kóčža. Š jenym šlowom, wona bje hrosna, kať nož we džeri. —

Luta luba kšhrystka Marku ničdy snež nemóžesche. Dokelž bje ta šražena kať mloda jjedlenka a ličžny mjejesche kať krej a mloko a rjaney móbrej wočžny a wlošy najolcž, kať treny len, dha so we kšhrystlynej wutrobi sawiž a nepoščecje možnje horeščtel. Za šyrotu so teho dla wot bofa swojeje mlodeje cžety jara šlje mjejesche. Za kulojta kšhrystka bjehasche žylicžti džen we domi wokolo, po ššhodži horje a delje, k pižny na kubju a k kubje do pižny, jako by nufneho dželja dla so rostorhacij dyrčžaka. Wona šama pať ničo nedžjelasche, ale šwaresche a kušasche, kať stara hošpofa a Marka dyrbesche so wo dnjo a w nožy džrecž a wščo dželacij. Šel so so sčto njehdje rošlama, dha pšchindje wina teho na tu šyrotu; jeli so so niščo wopaki bje ščžiniko, dha tej Jurij na nju šakrowasche. Našhubeniščeť a nešwjerniščeť holžy so tať šlje hieč nemóžesche, kať so Marzy dželje we domi jeje wuja a formindy! Za pať bje bohobojašna wot wutroby, nešesche ščerštwije wščitku kšchindwu a troštrowasche so pšches nutrnu modlitwu a porucji swoje pucje swojemu Bohu k tej nadžiju, so budje wščitko derje cžintej.

Nech dha wona niť je; my čžemy so trochu rošhladowacj, kať pola mlynkež we Burešezach dželje.

Mlynkež nan bje džiwna dušča. Wón drje swoje bohastwo lubowasche, ale peněžna lubož jeho newobknežesche. Wón bje rošomny a bohobojašny muž a wujawasche dowjerenje wščitlich, kolž jeha šnajachu. Jeho žona pať bje prawje kščezžjanska wutroba, kotraž k kžodym derje mjenesche a kšhudy rady pomhasche. Dobra hošpofa a špravna mandželšta wona bje, kiž so se swojim mužom renje šnešesche a jeho lešnje medžičke swež, hdyž bje sebi druhdy niščo wumyšlit, sčtož so jej nelubesche.

Šeju š Bjeť bje wotrošť a pola nana mšnyštwo wufnyť. Jako bje wošomnacje ljet stary, prašesche mlynkež nan: moj šano, cžas je, so w žuš kšljeb woptasč, so wješč, kať tón šlodži. In dyrčič wu-

knyż, zsum ludjom posłuchac, so ty tym swojim junu rosomnje rosłafowac, wjesch; ty dyrbišč pola zupšč ludzi do djjeta stupic, so wjesch, fak wele jebyn djjetac, može, a jo junu wot swojich ludzi sebi wjazy tjeleta nežadabšč, hac, je dokonec možno. Ty dyrbišč na wändrowanje hie. Mac, je tebi tu do brjieschfa sawalita, sčtož we zupbi trebasč. — Ja tebi tudy móschniczku s njeschto penesami pobám. S tymi dyrbišč isti ljeta dosahnyč. Drazku a cirkle dyrbišč sebi s djjetom saskuzic. Za chzu pschihadowac, hac, ty jako pjelny a irjadny hólz sa isti ljeta sašo domoi pschindjesch. Wsaj namaj husto, so wjemoi, hdye sy a fak so tebi dje. Pschede wschittim pak mjej Boha pschde wočjomaj a we wutrobi, a hladaj, so do žaneho hrjecha neswolisch. Nesapomi, so rano a wečzor modlic, wobhoń so we swjatym pišmi, thodj swjeru te mišci. Hladaj so stych towarschow, pschetož woni dobre pocinti sčaja. Nedowjer so kójdemu, kiz chze twój dobry pschecel byč, pschetož to je bčoto, sčtož so jenemu na puczu na črije powišča. Niewalej so we forcymach, nehray žane kharthy a beń so na ledzbu, so tebe łose holzy nesawedu. To psch sebi do wutroby a dji we Bozim meni. Tón Knes budj s tobu!

Hžom s tutyč napominanjow može jebyn pónacj, fajki rosomny a dobry mjeschtyr mlynkež nan bje. Pietr jeho tež wutrobneje lubowasche a derje wedžishe, so wón s nim derje mjeni. Wón teho dla swoje brjemeschto, kotrež jemu macj bje pschihotowata, a kiz wsa, so by swoje pucjowanie do zupby nastupit. Nanej da wón ruku a koschesche pschi rozžohnowanju swoju lubu macjerku, kotraž so s hótlymi slyšymi wot neho djjelesche. Fak prajesche wón lubemu nanomemu domej Wože mje a cjebnesche da swjeta. Jow so jemu pak wšchubžom derje djjesche. Napominanja swojeho lubeho nana wón s myšlow nepuschci. Wón sadjerza so pje-knje, pišasche husto dom a wosta dobry. Wo tšoch ljetach, jako bje daloko po swjeczi wokoto pucjował a jow a tam s dobrej šhwalbu we mlynach sa mlynškeho djjełak, wróci wón so sašo dom, cjerstwy ja stowpy po czielt, mudry a pobožny po duschi.

Mlynkež nan, jako swojeho syna sašo wohlada, smjejesche so weselje a lubosnje a witasche jeho s tym šłomom: tón Knes johnuj twój wohnšhób a nutěšhób hac, do wjecznosje. Macj pak, jako so teho lubeho jenicšeho syna, po kotrynž bje so jej jara stysfata, wohlada, padje jemu se slyšami wutrobneje macjenseje weselosje wokoto schije a nemóžesche so doš nahladac na tym pjeknym rjanym cjerstwym pacholom, kiz tejeresche káž lilla na pol. Wo prientim witanju pak pschinepe macj swojemu domwróčenemu synej to najilesche, sčtož w kuchini a w pinzy mjesesche, na

blido, a jako wšchitzy tšjo we wutrobnej weselosi bromažje sedzachu, nemóžesche Pietr doš powedac, wot wšcheho, sčtož bje we zupbi nashonit a widjit a nan a macj so nemóžeschtaj naposłuchac na wšchem, sčtož syn ryčesche, hac, wón naposledk moschen, polnu bram-boršick tolerjow se saka sčeze a na blido položi prajy: nano! to sym je sebi we zupbi saskuzit a na sprawne waschne warbowat. Takomny a stwy ja nešym byt, kranyl ja tež nešym ani nerodu cjerit, nenusnje pak ja žadyn kroschil nešym pschecjini.

Na to mlynkež nan so s nowa smjejkotajche a djesche: moj syno, njest ja so twoje dla neboju. Ty sy nawutnył, swoje penesny mudrije nekožic a wjesch, fak so mlynštim a cjelebž we zusej skuzi dje. Dobry hospodač dyrbi to wedžic, so by so wón pschecjowo swojim skuzomnym kšesjiansky sadjeržak a jich lubowat, pschetož to wjazy pomha, dylit wulka a wšhota sda, hdyž s lubosje djjetajaja. Zeli so Wóh luby knes tebe s nesbožom doma nepyta, dha mam ja nadžiti k tebi, so budžesč dobry hospodač. Nječ Wóh czi hnadu dawa!

Wot teho časa wosta Pietr domach pola staršich a bje imaj pomozny a skuzomny. W mlyni pak wšchitto krasnje djjesche.

Nan mjejesche syna, kiz jemu k cježi a k weselju skuzesche a macj so wutrobneje nad nim sadowasche. Djjełak bje doš a husto pschewełe, ale wšchitto djjełota so we wšchey lubosji. Žane klecje ani šakrowanje ani šwarenje nebe w mlynkež dwori k. slyščenju. Čjelebž a mlynšti a djjetawy lud a wšchitzy wo wšy šhwalachu pschistone a kšesjianske waschne, kotrež pola mlynkež knežesche, prajizy: Pietr je hšchcen bole dobrocziwy, dylit jeho nan a to ma wón wot swojeje macjerje.

Lieto bje so fak minylo. Pietr bje dwaj a dwažy ljet stary. Mlynk bje dwje sčt toler saptlacit, so jeho syn k wojakam netrebasche.

Lehby jenu nedželu popolnju mlynkež nan a macj bromažje pschi kšoseju sa blidom sedžeschtaj. Pietr bje njehdže sashol a wobaj bjeschtaj samaj lutaj domach. Na jene dobo sapocja nan: macje, ja newjem, fak to je, so mi druhdy djjełota cježo pane; kaha dha by bylo, hdy byčmoi so na wumenš slynioj? — Za byč tež mlodu pomozntzu trebac, móhla, wotmolwt mlynkowa so smjejo, a dopomni so pschi tych šłomach na Horškez Marku. Tu by wona nairadscho sa pschichodnu džowku mjeta. Melcjo pschi sebi pak wona sdychowasche a neprajesche nicžo, dokelž so bofesche, so drje jesny muž do teho neswolit. — Ja mjenju, so by sebi Pietr žonu pytał, kiz by njeschto w samoženju

mjeła, rycielsche młynk dale. — Ze dha to treba, wot-
wolwi wona na to, so dyrbi ta holza, kotruž sebi
Pjeter wosme, bohata bycz? Hdy by wón sprawnu,
džekawu a pójcziwu holzu namakał, dha po mojej
mygli nebychmoj so prajdech; trebetoj, hač je khuda
abo bohata. — To je wscho dobrež djesche młynk, ale
hdy by wón sebi khudu žonu wsał a wele džiecji
mjeł, by wón lochzy, móhł wotħudžić.

Sa to nech so Bóh stara, refny wona, ja bjech
tež khuda a ty nebjesche, hdyž so mój ženjachmoj, tač
bohawy kaž njest; wopomni tola, so je na Bóžim žo-
hnowanju wschitko ležane. — Wscho mjerno, prajesche,
wón, „ale tehdy bjechu ljepsche časny hač njest; njest
je wschitko drožsche, wjazny dawanjow je tež; a cžežo
so njest warbuje, dylki psched, istitjecimi lietami. Zeho
dla wostanu ja pschi tym, so „młodemu hólkej, hdyž so
ženicz chze, treba je, so na fruch samoženja hlada. —
Haj! wotmohlwi wona, jeli so so snesł a lubowacz
móžetaj, dha to ničo newadži; hdyž pak pschi wschit-
kim wulkim boħastwi muž a žona so wadžitaj a ži-
wenje we nemjeri a nejednoci wadžetaj, to je tola
hela na semi; psched tym swarnuj nascheho Pjetra
Bóh!

Tak taj dwaj so rosrječowaschtaj a radu sšado-
waschtaj, kač by jeju ženicžtemu synej k sbožu pom-
hane bylo. Macj by s wutrobu rady Ğorškez Marku
swojemu Pjeterj brachčžita, pichetož wona tu holecžku
lubowasche a ju jako pilnu, pješnu, bohobojasnju duschu
snajesche, hač runje bje najħudšcha we wylim Šer-
bowstwi. Nan pak bje wot bohateje Ğorškez Ğhryšty
w Ljewalđij sħyščak, so ta wot nana wele tawhynt
tolet sobu krydne, hdyž so woženi, a bje hžom mel-
čo s jeje nanom na sčotnych wilsch w Wóspórku
ryčak a so draschal, hač móže Pjeter k nemu pschicij
pohladač. Swojej žoni wón pak wot teho ničo
nebjie prajit, pschetož wón so bojesche, so drje by ta
jeho přjodtwasacjie sħyšta.

Nedoħho po tym, so mlynkez nan a macj so tak
bješchtaj we tym sšenocižkoj, so dyrbi so jeju syn že-
nicj, prajesche wón k Pjeterj: Ğorškez Ğurij w Ljewal-
đji ma hšickej wele pschenzy na ĸubi ležo, kač sħym
sħyščak. My k sermušči pschenžu trebamy; duž budu
ja jemu lšžik pšisacj a ty džit juitše tam a hladač,
hač neby jemu tu pschenžu wotkupicj móhł. Mlynkez
nan pšisasche na Ğurija lšžit, we kotrymž pak bje mene
wot pschenzy ryčj ale wot ženimy swojeho syna s Ğor-
škez Ğurjowej džowku, — a Pjeter poda so nedželu
rano na puč do Ljewalđa. Wofolo poħonia wón tam
džndje, ale predy do forczymy džjesche, so by wobedo-
wał. Žako bjechu ludžjo k nješhporej wuschl, džjesche

Pjeter k Ğorškezom. — Tam pak bje runje dženska sbo-
žomna nedžela. Ğorškez Ğurij bje rano sabje s Ğhryštu,
swojej lubej džowku, do Rečhornja k jenemu wujej
jjet. Zeho dla sħwata čjščina po wylim dwori k-
žesche. Čzeledj, kotraž bje nawucžena, wot ranja do
wecžora lute klenje a sħwarenje sħyščecj, mjejesche sčoty
mjer. Sħužomni hólgy a hólgy, kšž sabje stawacj dyrbiachju
a wecžor pođžije ljehač, bjechu so spacj leħnyli. Wrota
bjechu drje wotčjinene, ale žana duscha nebjie niħdže
widžić. Tež Marka bje sbožomnu nedželu mjeła. —
Wona bje rano ke mšči byto, sčtož bje, jej wulka
dobrota, dokelž jejny wuj to ĸusto nedowolč. Po wo-
bedži, žako bjechu so druhy čjeladnyž leħnyč žeschl,
bje so wona wo jštwi sa blido sħynyla a w biblitj čš-
taka. To krašnje słowo pola Mattheja w pjatym
stawi wok pšawož pod nebesami a wok lšžiw na po-
lšč, kotrež tan nebeski wótžez sħžiti a wadžewa, bjechu
ju prawje móžnje trošchtowate a wotšewite. Wón
tež na mne nesabudje, prajit wona poħna wjerjazeħo
dowjerenja; wón budje so tež sa mne, tu khudu sħ-
rotu, staracj. Tak bje wona, spominajo na sħwoje
ħubenstwo, na sħwojich starschich, na sħwoju mlodož,
pschi sebi spominaka a sħlyšy sħuboby a nadžije pla-
taka. Na to pak bje ju sħróžniwosž pschewinyla, so
wona šama do drjemanja šapadje, we kotrymž rjane
sħony wot džjecjazyč liet, we kotrychž s mlynkez Pje-
trom hrajesche a s nim do sħulje khodžesche, ju wot-
šewjachu, so jeje woblecžo we španju sħmjetotasche,
kač by žandželke bylo.

Žako wona spinkasche, bje Pjeter čjščije durje
wotčjinił a Marku wuhladał. Wón ju na mješti
sħosna. ĸusto bje so na tu lubosnu holecžku dopom-
nił, s kotrež bje we starschistim domi we newindštožji
sħwojich džjecjazyč liet sbožomne towarstwo mjeł. Njest
wona tu sedžišche, žako do jštwy stupi. Sħlyšy, kšž
bje plakala, hšicžeje na jeje čžerstwymaj ličžkomaj
stajachu a lubosne sħmjetotanje wesklyč sħonow jeje
woblecžo pschekrašnesche. S mjerom wosta wón
pola durjow stejo, newedžo, hač so jemu nedžije.
Wón bje sħyščak, kač ĸubenje so jej we domi Ğurjo-
wym khodžł a sebi ĸusto žadał, so by ju sašo wo-
hladač móhł. Stara lubož mlodoštnych liet so we
jeħo wutrobi ĸoresche a žako by Bóh jemu to nutšdał,
prajit wón pschi sebi: ta a žana druħa nebudje moja
newesta; ja chžu ju wumož s ĸelje a ju domoj dowesž
k mojimaj starschimaj a ju sebi wuswolčej sa žonu.
Po sħwili wotucji Marka se španja, a džinasche so
nemało, so žuseħo čšloweka wo jštwi wuhlada. Žako
bje jeħo bliže wobhladata, pošna wona jeħo tež
a witasche jeħo s ruku lubosnje a weskłje so pra-
šesje, sčto jeħo nan a macj čšnitaj. W dšššim

„Srečovanju nemóžestaj so wonaj sberžeci, so nehy-
 štaj na swoje dječjaze leta spomnatoj, a Marka
 pčja sdychowacj: „ach! kajse sbozomne cžasy to ja
 mne bječu.“ Wone budje so ja mne a ja tebe wro-
 cječj, luba Marka, wotmolwi Bjetr, poj a daj mi
 rufu, budj moja žona, cžebn so mnu do Brestez, ja
 čju tebe lubowacj a čžejicj swoje žive dny. — Na
 to stróji so Marka. Dofelz bie slyščaka, so won t
 Khrysti na žentwupšchintze, refny wona: „ach! nemiej so
 mnu swój smjeh, Bjetre; ja wjem, so jow ny moje
 dla pschischok nešny, wuj a a čžeta pak dženša doma
 neistaj. — Bjer mit, dječše na to Bjetr, mit do my-
 slow neje pschischlo, so ty twoju čžetu mječj čžyt,
 ja ju nešnym widžik, a njetk, hdyž sym tebe wohladat,
 wo nju nerodžju; ny a žana drube holza nešuje moja
 žona bječ! — — Doyomn so, wotmolwi wona, na
 to, so sym je khuda, kaj žiob a ty bohaty kaj Salo-
 mo; so naju dželj; twojei staršej to niudy nepšči-
 dataj. Čžit, sčtož monaj sebi žadataj, a bi sebi moju
 bohату čžetu. Wóh swarnuj, so byč ja na tym wina
 bječ dyrbjača, so twojei staršej me a tebe polliwataj.
 — Na to sej Bjetr powedache, tak lubo ju jeho ma-
 cžerka ma, a so nan jeho lubuje a jeho ženje t žanej
 ženawi nusowacj nebudje. Wón sej s nowa webwera-
 dječše, so Khrystu sebi ženje bradž nebudje, dofelz we
 forčami ničo dobrego wo nej slyščak neje. Po do-
 kšim restwčžowanju naposledk Marka na to nowe
 praščenje Pietrowe, hacj čžje so jemu slubicj, „Haj“
 prašče a monaj hišččjen dotho sedžičstaj, sebi poz-
 wadoj, a sčto? — to naš ničjo nestara. Wobaj
 pak sebi slubičstaj, so nečataj nikomu žane słowčžo
 wot teho wščeho prajicj, hacj nebudje cžaj, so je
 wšchtaj ludžjo sčonja. Bjetr wopuščečj na to Horšez
 dom a dwór, so ničto jeho newidječše. Na wečzor
 pschindje Jurij s Khrystu dom a Marka pschepoda
 jemu tón list, kotroj bje Bjetr wot swojeho nana
 pschinesk. Jurij, jako bje ion pschěžital, hnjewasče
 so, so uebje doma byl a prašesče so, hacj tón pa-
 čok neje ničjo prajik, so a hdy sašo pschindje. Marka
 na to prašče, so to newje a dječše do hrodžje,
 krawny dečicj. Sčtož by pak ju wohladat, tón by
 widžik, so so wona s webšjom smjeje a wščitku
 kšiwdu wot wuja a čžety sabwawše.

We bureščžanskim młyni bje so tu neželju wulke
 pschemjenerenje stalo. Wopólnju menujny, jako bje młyn-
 ez miščur nehbje saščak a miščurka žama doma,
 bie t nej Hansčez smótra na wopytanje pschi-
 sčta. Tej žoni pschi sčalzy kšofeja sedžo to a tamne
 bledješčej. Hansčez smótra bje nashonika, so je
 Bjetr t Horšezam do Ljemałda sčok a wona bóry
 šhuda, so so to ženawy dla je stalo. Duž wona po-

čja powedacj, sčtož bje wot tyčkej ludžl slyščaka.
 To bohastwo, kotrej sebi Jurij je nahromadžit, praje-
 če wona, je s lutym hrječom hromadu drapanje;
 krej a pylly na tym penelami Jurjowymt wišaja;
 tajse n-prawe kublo nihdy netyje; jedyn jenicžki tro-
 schit, kiz je s nepravdu warbowany, tawšynty sežere;
 Jurij a jeho džowka staj nashórsčej bešbožnikaj we
 swojim domi; sčtrasu Božu staj sebi bižom s tym
 saščukaj, so staj so pscheczimo tej khudej syroczi s
 kšiwdu cžinenjom a s hrošnym lincžomnym pscheszje-
 hanjom sadžeržakoj. Ta luba Hansčez smótra s žyła
 ničjo dobrego a kšwalobneho wot Horšez Jurija a
 jeho Khrystu newedječše a s wutrobny m derjemje-
 nenjom wot ženawy s tajšej holzu wotradječše. Młyn-
 ez macžerje wutroba, jako tajse powejše slyščešče,
 so s lutej starožju pelnesče. Wona hišččjen ženje
 s Bjetrom wot ženawy nebje rycžala a njetk so bošoz
 a hroša na wutrobu lješasče, so budžičše ho sBradž
 džensa njetak s Juriez ludžemi do sluba sapletk.

Runje tak bje so młynkez nanej sčlo. Wón bje
 sebi wofoto dweju mjezu stajit, neželst ropr so
 swoblett a precj sčok, nikomu pak neprajik, tej niz
 swojei žoni, hdyje pótłje. Jemu ta wjez s tej ženawy
 na wutrobi ležesče a wón bje so teho dla do Bje-
 czej t lubemu towarščej podak, kiz pscheczestwo w
 Ljewałdži mješesče, so by so pola teho troču napra-
 sčowat, kajzy ludžjo Horšez w Ljewałdži su. Tam
 pak ničjo dusčneho nebje nashonik. Biencžan wuj
 bje t nemu prajik: Čžesč ty twojeho jemicžleho syna
 do hubenstwa a nelboža poniticj? Newješch dha, so
 Horšez Jurij swoje wulke bohastwo je s hrječom
 hromadu drjek, so jeho džowka je hrošna kaj po čžielk
 tak tej po dusčt, so je pečna sčeda a sawisje, a so
 to je hrječ a hanida, tak haj tešo liet tu khudu h-
 rotu, bratrowu džowku, čžwilowatoj? Nebožičk ty so
 hrječča, so čžejch tajku holzu, kaj Khrysta je, twojemu
 jenicžkemu pietnemu synej bradžicj? S jennym slo-
 wam, młynk bje wot brjencžanskeho wuja to kamo
 slyščak, sčtož młynkowa wot Hansčez smótry bje
 nashonika. Wščitko pak, sčtož bje slyščak, jemu t
 wutrobi dječše, a dofelz swojeho syna lubowasče,
 hrebasče to jeho žakóšnje, so bje jeho tam pótłak, do-
 felz so boječše, so drje by so móht dacj sašlepčj a
 wo Khrystu rodžicj.

Neje Bjete hišččjen dom? prašesče wón so ros-
 mersany, jako bje so wróčicj; ja newjem, hdyje džensa
 tal dotho wostane.

Sčto dha tola masč? prašesče jeho žona, wščak
 sy džensa tak šy a hladasč tal hrbšuje!

Ach! ničjo neje, wotmolwi wón. Ty so tola

pravje štupa boka, so sy Pjetrej dženša wotpuščjika, do Ljewalda hieč.

Na tajše waščnje swaresche mlynč zolcizt weczor. Temu nebie ničjo prave. Wón činiče tat hro-
snie, kaj hewat ženje a hdyž dzyfche jeho jona smje-
rowacj, sakhadžesche wón na dnu, so hebi živeje radn
nemedžishe a srudna pšafacj sapočja. Ničjo pak mlynč
mene smež nemožesche, hačj šylsy swojeje žony. Wón
ju wutrobnje lubowasche, teho dla jako jejne wšafanje
widžesche, bje jemu wutrobnje žel, so bjesche tajti hro-
sny pšbecjimo nej byl. Wón jej dljeje samelczecj ne-
možesche, sčto jeho čwilowasche a wušypa njel pšched
nej tu žly wulku starošj swojeje wutrobn. Wón so
jej wušna, so je predy bižom s Horstez Jurjom wo
tu žentwu rwečaj, so je njel s nowa na neho pišak,
a Pjetera s listom tam pošlak, so ta wjez s tej pšchenu
jenož je wumyšlena wjez, so je pak wot Brjenczon
wujša lute nekwalobne wježy wo Jurju a jeho dżowny
štyščak a so nemōže docžafacj, so by Pjeter dom pšči-
ščak a so so melčo pšči hebi boji, so by so jemu
ta bohata Khrysta mōhlo lubicj. A temu mlynčowa
wščitko powedasche, sčtož bje wot Hansčez smōtry
šhonifa, a žlje šjednana swojemu mužej spytowasche
wuložicj, kat wele lijepe by bylo, hdy by hebi Pjeter
tu křudu šyrdtu brak.

Wot teho mlynč ničjo nečasche šlyščecj. Wón
wecjeresche a dokelj Pjeter hiščejje nepšchindje, djesche
wón do toja. Mlynčowa pak čjafasche na syna.
Wokolo dječacjich pšchindže tōn a stupl weščy do
jstwy, macjeri lubosnje ruku šticjo a dobry weczor
prajo.

Ač! ty sy tak sweschelny, mōj syno, prajesche
wona šyčhujo, jako by ty s nawoženju byl. Zo ja
tež sym, luba macjerka, reknj Pjeter, ja sym nawo-
ženja, hdyž wy t temu swoje požohnowanje dajje!
Macj pšči tyč šlowach wobljedny a jeje rufa tšchepotasche,
jako jemu wotmolwi: moje dječjo, nežortuj, wot taj-
keje wažneje krocjelje twojeho žiwjenja sbožje wotwřisuje.

Kunje teho dla sym tak weščy, djesche Pjeter,
dokelj so nabžjam, so budu pravše sbožomny. Na to
so pak macj bole stroži a so praschesche: je dha wona
haj, prajika? Haj, wotmolwi Pjeter, wona je moja
newesta! Je dha Jurij tež pšchiswolik? šyčhowasche
wona dale. Šso smjesjo pohladny Pjeter na macj a
reknj: tōn? nje! teho ja hiščejjen nesnaju a nejšym
jeho widžik. Dha sy ty s jeho dżowlu Khrystu wšcho
wotryčjak? praschesche so wona. Nie nje, wotmolwi
wón, ta luba Marka je moja newesta, ta křuda sy-
rota, totruž wy tak wutrobnje lubujesce! S tej sym
so ja dženša pšched Bohom šlubit.

Na to štyknj macj swojeje ruzy a šbježny šylšoitaj
woczi t nebesam weščelje šyčhujo: Kneže, twoje meno
budj šhwalene do wječnoszje.

Pjeter pak sapočja powedacj, kat bje so jemu we
Ljewaldji sčto a kat hubenje so hiščejjen Maržy pola
jeje wujša dje, so je so jemu ta holja wubernje
lubika a so neča žanu družbu ja žonu mječj, hačj
jenož ju. Pšči tym pak so bojōžje sminyčj nemōžesche,
so drje nan do teho neswolt. Macj jeho we tym
troščtomasche prajij: mōj syno, dži do swojeje ko-
morki a poručj žwoje pučjeje we modliwi temu Knešej;
ja pak čhu jutšje rano s nanom ryczej.

Nakajtra, jako mlynč se španja wotuczi, bje jeho
prjene prasčenje, hačj je Pjeter dom pšchisčok a sčto
je we Ljewaldji wucjintk. Mlynčowa wupoweda wšcho,
sčtož bje jej dowserik, a so wón pšči tym wostakč,
so čže hebi křubu Marku bracij abo neženenu wostacj.
Křwiltu mlynč stonasche a so wobarasche. Na to so
wón swojeje žony woprascha, sčto wona mjeni. Jako
ta pak so wušna, so je hižom wečera swojemu žonej
swoje macjerne požohnowenje dala, reknj wón: sčto
by mi pomhako, hdy byč ja „nie“ prajicj čhyk. Nečj
so Boža wola stane! Ale ta šyrota nešnje žadny
džen dljeje we domi swojeho čwilowarja wostacj.
Dženš hiščejčj pošjedžemoj s Pjetrom do Ljewalda a
ja čhu tu wjez s Jurjom na čiste pšchinez.

Ljedom bje mlynčowa tutu ryčj šakřhšakata, dha
wona s komory čjefasche a Pjetrej s weščelom powe-
dasche, so nan do žentwy s Marku swolt. Tōn pak
šhwatasche t nanej a padje jemu s dčafowanjom wo-
kolo šchije, so wón sam so šylšow šđerzejčj nemōžesche.
Tej žyla domjaza čjeledj wo tym šhont a wulle wešč-
lenje a sbožje pšchecje so po žlym domi šjewesche,
so jedny widžishe, kat lubo wščitzy mlynčez luzzi
mjejachu.

Konjomaj bu najšjepsčti grat nakladženy a wo-
koto wōsmich čjeresche mlynčez miščtyr se swojim
Pjetrom we swojim nowym wosu pšches wešč, so so
wščitzy dżiwachu a so praschachu: sčto pak tola
mlynčez dženša prjodk maja!

We šidnacjich hobžinach wustuyiščtaj w Horstez
dwort w Ljewaldji s woša a busčtaj wot Jurija a
Khrysty renje wštanaj a do jstwy piekne nufowanaj.
Khrysta noščesche horje, sčtož mōžesche a mjesesche a
po šwacjini djesche wona do horneje stwy a Pjeter
pyšasche, hōje by Marku wuššjedik.

Jako Jurij a mlynč samaj bješčtaj, sapočja tōn,
so čže dženša swojemu jenicžtemu lubowanemu sy-
nej žonu brachčicj a so by jemu lubo bylo, hdy by
Jurij t temu „haj“ prajik. — Oh! s weščelšuju praju

ja „haj,“ sawoła tón s móznym hłšpóm, a dawam lubje rady moje pozjohnowanje.

Na to słowo wolafše młynk swojeho syna a tón stupi do istwy, sa ruku djerjo swoju lubu Marku, fotraž so cjerwenišče kaž rjana rójcizka. Młynk stynny jeju ruzy hromadu a zjohnowafše jeju a postrowi jeju jako nawoženju a newestu.

Jako to Jurij widjefše, nechafše wón swojimaj wocjomaj wjerić, a rodbajiwšči hubu bje wón t wohladanju, kaž by Lothowa žona był, podobny na kelowy stol. Ščo dyci to rjekacj? sawoła wón hnjewnje! Hm! wotwolwi młynk, to čju ja tebi wuložić.

Ja wčjera na tebe pišach, so čje mój syn sebi tvoju djowku bradž. Ja sebi myšlach so sprawnny wuj swojeho bratra sawostajenu djowku jako swoju djowku djerži, a teho dla ja nemyšlach na Khrystu ale na Marku. Wčjera je mój syn sam tudy pobyl a so s tej syrotu šlubil, ty sy predy swoje „haj“ t temu wuprajik a duž to we Božim ment psči tym wofstane.

Jurij cžinišče bešwocji kaž kraholž, tiž je so we prudlach popanyk. Pjeter pak bje na to myšlik, so neby ta fektija dołho trala a bje do konenja khwatał a tonje sapschahnyk. Duž stupi wón do istwy, wfa Marku sa ruku, kiwafše nana, a po malej khwili hčdžihu wščitizy tšo we wofu. Nečacje Martinu kščinju sobu bradž? prajefše Jurij. — Nie, wotmolwi Pjeter, tu my wam darimy a cjerišče s dwora, so wós jenož tak lietafše. Konej pak bježefščaj, jako bješčaj samaj webžoj, kal wulki schaz wonaj swojemu knefej dom wesetaj.

Jako pak Khrysta wotješdjenje wofa saskhšča, pschifkočji wofa a prafšefše so swojeho nana: ne bje dha ničjo s tej žentwu? wščať so wonaj hžjom sašo precj wesetaj. Jurij da jej na to plistu, so jej suby saskčjerfotachu a sapsrašny khjejne durje, so bje we žlyhm šušobšwi t kšyšenju.

Pjeter, jako swoju newestu na wofu mjeješče, cžeršefše na najbližštim pucju do Bureskež. Buresčjenjo pak, hdyž stareho mlynkež nana a jeho syna a sobu na wofu mřodu holžu wahladachu, tšchafšehu hřowu se spobžiwanjom. Dołho netrajefše, so wščitizy škontichu, kať je sebi mlynkež Pjeter swoju newestu, tu khudu Horškež syrotu pschiwel, a pschifhadžowachu t weseljom, jemu wutrobne sbožje pschecj. Wecjor džeščaj Pjeter a Marka t knefej duchomnemu, so by jeju na pschichodnu nedželu na sřetaz pschipowedať. Sa dawje nedželi bje šlawny kwaf we bureščjanštim anžni, na kotryž bječu wščitizy dobet pschecjeljo a šušobžjo pscheproschenti, a pschi kotrymž mjeješče mlynkež macj nanajnušniščo, so by swojim lubym hožžjam

pscheknje horje šluzika a swoju posłenu hožžinu jako hošpofa šwjeru wobšaraka. Po kwafu pak sapočja so we mřodnyh mlynkež domi sbožjomne a weselje mandjelške žiwjenje. Kaž jandžel bje Marka do domu šlupka, pschetož johnowanje Bože a lute sbožje kčjefšefše pschek jeje wılnošž a lubofošož we nim a staraj mlynkež čłowekaj so ženje nekafščaj, so bje sebi jeju šyn tu khudu syrotu sa žonu wufwolik. Hšččjen dženša wonaj nemóžetaj dož wupowedať, kařu lubož wonaf na šwiatoku swojeho žiwjenje wot syna a pschichodnefe djowki wužiwatať! Hřaj! tu je so to słowa šwjateho pišma wierne wopafafšo: tón kneš wmože teho khudeho hdyž wofa a tu syrotu, tiž žaneho pomoznika nemjeješče (Šiob 29, 12), wón napschecžiwu steť hordym, ale pozajnym wón hnadu dawa (1. Pjeter. 5, 3.)

Wjernošž teho so ždale bóle wobšwjedžefše we Jurijowym domi. Tón prjeni cžaj po tym podawku nepofafowafše wón so nihdže, pschetož wón so hanibowafše pschek lubžimi, tiž so jemu šmjejachu. Sa njekotry cžaj pak bje wón sašo jow a tam widjčť, a khwalešče so s hordženjom a nabuwanjom swojeho bohafstwa a wufšchewafše swoju Khrystu jako najbohacjšču newestu po žlyhm kraju. Tola ničto wonu nerodjefše, hačž napofšled jebyn pachot s mješta, kotremuž so jeje wenešy lubjachu, s nej kwaf hotowafše. Tón bje pak runje prawy křčjomnik, lošy nerodny čłowek. Jurij a Khrysta s nim do mješta cžehnikščaj. Jow so pak njek jeju hubenřwo sapočja. Tón mřodny pschichodny šyn, dofelž bohafřwo swojeho pschichodneho nana šnajefše, nedžetafše ničjo, ale šybasče we křčžmach pišo a hřajo. Hdyž wón wecjor wjanj dom pschidžje, bišefše wón žonu a jeje nana. Hdyž jemu wenešy nedawafščaj, cžinesče wón dołh, kotryž byrbefščaj savlacjicj. Jurij, tón šupy a lařomny čłowek so hnjewafše, so po křčřim šchori a wumre. Sa džeščaj let bje to žyť wulke sawoženje, kotrež bje Khrysta swojemu muzej sobu pschinešła, pschecžinene a wona a jeje muž so t khudobu a s nufu šbedješčaj. Khrysta njek se šylšotymaj wocjomaj na swojeho muža bjeđa wofafše, hačž wón, dofelž bje we lutej wjanofji živy, napofšled hubeny řonž wfa a we šchpitahnjach wumre. Wofa njek, žyšje wofhudnena, so s tym živi, so t lubžjom na pľofanja khodji a kóždeho, tež najnižšefše dželta rady hřada, so by njekotre křščři wartbowadž mohła.

Wboha Khrysta, ty naš wučjšč spóřnacj, ščož šwjate pišmo praj: neprawe kubko natyje! —